

Obet prijazne domačije

PredSAMOstojni Sloveniji v spomin (658-1991)

Viharjev jeznih mrzle domačije
bile pokrajne naše so, kar, Samo!
tvoj duh je zginit, kar nad tvojo jamo,
pozabljeno od vnukov, veter brije.

Obložile očetov razprtije
s Pipinovic so jarmam sužno ramo;
od tod samo krvavi punt poznamo,
boj Vitovca in ropanje Turčije.

Ni dolgo tega, kar nas je pesnik Tone Pavček opomnil, da je vsa slovenska zgodovina do Prešerna (ali pa kar do današnjih dni) zajeta v gornjih dveh kiticah iz Sonetnega venca (8). Kralj SAMO, ki je vladal veliki slovanski plemenski državi na ozemlju današnje Češke, Moravske, Slovaške, Madžarske, Avstrije in Slovenije, je umrl leta 658. Karantanci so nato uživali svojo SAMOstojnost še do 745, ko so se pod knezom Borutom podredili Bavarcem in z njimi Frankom. Veliki frankovski državi je tedaj vladal Pipin Mali (714-768), sin Karla Martela, ki je pri Poitiersu (732) zaustavil prodiranje Arabcev v Evropo in oče Karla Velikega, ki ga ni treba posebej poveličevati. Za ilustracijo "viharjev jeznih mrzle domačije" pa bo zadostovala omemba nepopisno strahotnega leta 1348. Kdo se ga danes sploh še spomni? Potresa namreč, "ki je trajal 40 dni ter porušil 26 mest in nešteto vasi - samo razklani Dobrač je s plazom zasul 17 koroških vasi in novih 8 vasi je zalila zajezena Zilja. Naslednje leto je pokosila še kuga 'črna smrt' nad tretjino ljudi, redko obdelana polja pa so uničile kobilice. Take stiske naš svet še ni poznal." (Dr. Maks Miklavčič, 1971) - Kaj nam je danes sploh hudega?!

Prešeren v svoji pesnitvi seveda ne pozabi na Jana Vitovca, ki je v 15. stol. poveljeval enotam domače plemiške rodbine grofov Celjskih v njihovih bojih s Habsburžani. In če gremo tako naprej, pridemo do nam bolj znanih let 1848, 1918, 1941 in 1991. Taka je pot od izgube SAMOstojnosti do oSAMOsvojitve, ki se je dopolnila ravno letos. Če bi bili nagnjeni k pretiravanju, bi rekli, da se je v zadnjem letu dni od plebiscita prek razglasitve samostojnosti do sprejema nove ustave zgodilo več kot v prejšnjih viharjih in nesrečnih trinajstih stoletjih.

To bi bilo res veliko pretiravanje. Ne smemo namreč pozabiti, da se ravno v teh hladnih in pozabljenih stoletjih vrstijo de-

janja, ki vsako po svoje pripomore v napredovanju oSAMOsvojitve slovenstva. Celjskim bojem s Habsburžani, v katerih Slovenci izgubimo prvenstvo domačega plemstva (1456) in bojem proti Turkom, v katerih branimo jugovzhodni prag zahodne Evrope, sledijo Trubar in njegovi, ki povzdignejo slovenščino v knjižni jezik. Za staro pravdo se puntajo slovenski kmetje. V drugi polovici 18. stol. se pod razsvetljenima vladarjema Marijo Terezijo in Jožefom II. začne slovenska kulturna in gospodarska prebujanja. Leto 1848 prinese program Zedinjene Slovenije, temeljni in nikoli uresničeni slovenski politični ideal. Ob prelomu 19. v 20. stol. smo pričr silnemu gospodarskemu in političnemu SAMOorganiziranju Slovencev. Tudi v obeh Jugoslavijah, kakršni že sta bili, proces oSAMOsvajanja napreduje. Da o narodnoosvobodilnem boju (1941-45) niti ne govorimo.

Danes, ko imamo svojo lastno, SAMOstojno, neodvisno in mednarodno priznano državo, nikakor ne smemo mimo dejstva, da je bilo zanjo treba 1300 let klubovati viharjem. Le upamo lahko, da je "ropanje Turčije" z odhodom jugovojške končano za zmeraj. Zavedati se moramo, da "očetne razprtije" niso pozabljene, da lahko oživljanje le-teh še kako obloži svobodno ramo zdaj, ko nismo več ogroženi od zunaj. Bodimo torej realisti. Viharji bodo še, a naše domovanje bo vseeno bolj prijazno. Tako domovanje bodi prva SAMOstojna slovenska država, za slovenske domačije, ki ostajajo zunaj nje, v zamejstvu, zdomstvu in izseljenstvu, pa bo treba še posebej skrbeti.

Pazimo, da nam SAMOv duh, ki se je končno znova podržavil, spet ne izgine. Tokrat zavoljo nas samih.

MIHA NAGLIČ

SREČNO 1992

STRAN 3
NOVOLETNA PRİČAKOVANJA ZNANIH SLOVENCEV
Milan Kučan, predsednik predsedstva Slovenije: Pričakujem, da bo navadno, mirno leto...

STRAN 7
KARIKATURA JE ZRCALO POLITIKI
V politiki ni povsem pozitivnega ali povsem negativnega človeka
stran 14 Slovenija, moja dežela igralnic
Koliko denarja obrača novogoriški HIT in kaj bo padlo na Gorenjsko?

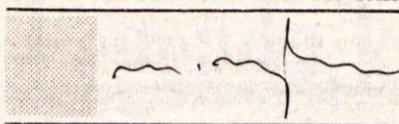
Viktorija
Kranj, tel. 324-734
Prodaja vozil OPEL in FORD.
Prodajamo tudi na sejm.
VECTRA GL 1,6 i 28.700 DEM

MALI OGLASI
217-960

Gorenska banka Kranj
GORENJSKA BANKA FORMULA PRIHRANKA

dolnov
Šuceva 23, Kranj
Tel.: 064/241-438
Fax: 064/241-464
PROIZVODNJA: stavbno ključavničarstvo, predelne stene po sistemu RIGIPS...
TRŽENJE: metali, kemikalije, elektromaterial, ležaji, proizvodi za ogrevalno in vodovodno tehniko...
INŽENIRING: projektiranje, izvajanje in nadzor...
Vsem poslovnim partnerjem veliko sreče in uspehov v letu 1992!

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

MIHA NAGLIČ

Leto neverjetnih sprememb

Pomislite: če bi vam decembra 1990 kdo rekel, da bo Slovenija leto dni kasneje samostojna, neodvisna in priznana država, da tedaj Jugoslavije in Sovjetske zveze ne bo več in da bo v svetu vsemu navkljub sorazmerno mirno - bi mu verjeli?

Neverjetno, toda resnično. V letu 1991 so se dogajale in zgodile velike reči. Američani in njihovi zavezniki so potolkli iraškega diktatorja in njegovo silno vojsko, brez velikih človeških žrtev in tako, da se spopad ni razširil po Bližnjem vzhodu. Pol leta kasneje so v Madridu že sedeli za isto mizo Arabci in Izraelci, ki so od 1948 naprej neprestano merili moči in se štirikrat krepko udarili. Slovenci smo v začetku poletja ugnali svojega zmaja; v desetih dneh smo sesuli mit o veličini in nepremagljivosti jugovojške. O božiču, ki je komaj za nami, pa je Gorbačov, ki je avgusta preživel vojaški udar, na TV, pred očmi vsega sveta, prebral svojo odstopno izjavo. Kaj drugega mu ni preostalo, saj je ostal brez države. Enajst od nekdanjih petnajstih sovjetskih republik se je združilo v Skupnost neodvisnih držav, bališke tri so šle na svoje, v Gruziji pa še divja spopad za eno od obeh možnosti.

Tisti, ki na vse to gledajo bolj ideološko, bi rekli, da je minulo leto prineslo dokončni zlom komunizma kot svetovnega sistema in planetarno zmago demokracije. Tako je npr. božično mnenje ameriškega predsednika. A to so prej ko ne pretežke besede. Komunizem sovjetskega kova se je krhal že lep čas, pospešeno pa od 1989; res je propadel, toda kaj, ko je na svetu še toliko neučinkovitega gospodarstva, političnega brezpravja, socialne bede in kulturne sivine. Za veliko besedo demokracije pa vemo, da ni nič več od tistega, kar ji je prisodil pronikliivi Anatole France, ko je zapisal, da je demokracija povsod tam, kjer je vsem enako prepovedano spati pod mostovi - tako revnim kot bogatim.

Recimo raje, da je to nadvse spektakularno leto potrdilo premoč ameriškega družbenega modela nad sovjetskim, zahodnega nad vzhodnim. Ko so Američani pacificirali Bližnji vzhod, smo se čudili, kako da je SZ tako pasivna. K obračunu z Irakom je dala celo predhodno soglasje, na mirovno konferenco v Madridu pa so jo povabili le zaradi vljudnosti; so že vedeli, da je samo še papirnati tigr. Po ameriških pravih potekajočo igro svetovne politike je pravzaprav še najbolj zmotila mala Slovenija; postala je pravi "spilferderber". Kam bi prišli, če bi se vsi ta mali obnašali tako svojeglavo, so godli ta veliki?! Posebno jih je skrbelo, da se ne bi po našem zgledu ravnale še druge jugoslovanske in sovjetske republike, pa Slovaška in še kdo. Pol leta kasneje SFRJ in ZSSR ni več, zato pa je toliko več novih držav, ki so (z izjemo Srbije!) še kako zainteresirane za mirno sožitje in jih kot take tudi priznavajo.

V svetu se pač uveljavljajo novi subjekti in med njimi nastajajo novi odnosi, če ne zlepa, pa zgrda. Huseina je bilo treba s kopitom po glavi in očitno je, da tudi glave Miloševića in jugogeneralov niso dojemljive za "mekhe" argumente; zato jih kaže obravnavati trše. Na Bližnjem vzhodu in na večerajšnjih sovjetskih tleh kljub vsemu zmaguje razum in to v razmerah, ki mejijo na njegovo nasprotje. Vznemirja vprašanje, kdo bo poslej obvladoval sovjetski jedrski arsenal. Ko je Gorbačov odstopil, je tistemu, ki ga je avgusta rešil, decembra pa čisto človeško odslavljal, izročil črno skrinjico s šiframi za uporabo atomskega potenciala in poznavalci zatrjujejo, da je nepredvidljiva uporaba le-tega izključena...

Ko je bil svet razdeljen na dva bloka, je bilo vse tako enostavno in pregledno. Zdaj, ko je sovjetski pol ugasnil, tega velikega nasprotja in napetosti ni več, a negotovost ostaja. Bati se je, da nove razmere ne bodo tako obvladljive, kot se zdi, in ameriški zandar ne bo vedno pri roki. A to je že stvar novega leta. Staro se je izteklo v znamenju neverjetnih in za nas ugodnih sprememb. Zato je prav, da ga ugodno tudi sklenemo. Zaželimo si tako kot Paul Valery: "Najboljše v novem je tisto, kar odgovarja neki stari želji." V mednarodni politiki bo tako verjetno še najboljše tisto, kar odgovarja stari želji po miru.

Voščilo

Leto, ki je za nami, je bilo polno presenečenj, dobrih in slabih, porazov in zmag. Obdobje, ki je pred nami, je še zmeraj nepredvidljivo, čeprav so mnogi cilji že doseženi. Uspehi nam dokazujejo, da smo na pravi poti. Svojo državo si gradimo tudi zaradi boljšega standarda, čeprav so rezultati v sedanjosti nasprotni.

Neodvisni sindikati Slovenije želimo svojim članom in prebivalcem Slovenije prijetno praznovanje božiča in srečno novo leto 1992, političnim strankam in drugim organizacijam pa uskladitev in uresničevanje ciljev, ki so namenjeni dobrobiti ljudi.

Predsednik predsedstva NSS
Rastko Plohl

Sredstev za vojno škodo zmanjkuje

Ljubljana, 23. decembra - Komisija za odpravo posledic vojne agresije na Republiko Slovenijo je konec preteklega tedna ugotovila, da sredstev za odpravo neposrednih posledic vojaškega napada nekdanje JLA na Slovenijo, ki so se zbirala po posebnem zakonu, zmanjkuje. Zborom slovenske skupščine je zato predlagana dopolnitev zakona, ki bo omogočala dokončanje te naloge, močno pa primanjkuje tudi sredstev za begunce. Ker tudi po teh dopolnitvah še zdaleč ne bo mogoče sanirati vsega, je predlagano vsem ministrstvom, da pripravijo s kriteriji usklajene zahtevke. Sklenili so tudi, da se del darovanih deviznih sredstev dodeli enajstim otrokom umrlih pripadnikov TO, policije in civilistov. ● Š. Ž.

IZGORENJSKIH PARLAMENTOV

Seje zborov jeseniške skupščine

Krediti za demografsko ogrožena območja

Na minuli seji so delegati vseh treh zborov skupščine občine Jesenice sprejeli razvojni program demografsko ogroženih območij, ki so v jeseniški občini: Rateče - Planica, Belca, Srednji vrh nad Gozd Martuljkom in Podkoren. Natančen program zimske službe. Nova člana jeseniškega izvršnega sveta sta Vinko Pogačnik in Vojteh Budinek.

Jesenice, 2. decembra - Na minuli seji jeseniške skupščine so za nova člana jeseniškega izvršnega sveta izvolili Vojteha Budineka iz Kranjske Gore, ki bo zadolžen za področje turizma in Vinka Pogačnika, dipl. inženirja metalurgije iz Spodnjih Gorij, ki je zadolžen za področje gospodarstva. Predstojnika upravnega organa občine - sekretarja sekretariata za notranje zadeve občine Jesenice pa bodo imenovali na prihodnji seji skupščine.

Po končani skupni seji skupščine občine so v nadaljevanju razpravljali o predlogu dogovora o usklajevanju davčne politike v naslednjem letu in ga tako kot osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov sprejeli. Prav tako so delegati sprejeli tudi predlog odloka o začasnem financiranju proračunskih potreb občine Jesenice in v prvem trimesečju prihodnjega leta.

Delegati so bili prvič seznanjeni tudi z razvojnimi progra-

mom demografsko ogroženih območij v občini Jesenice, med katera sodijo Rateče - Planica, Podkoren, Belca in Srednji vrh nad Gozd Martuljkom. Nekateri delegati so bili kar malo začuden, da so v jeseniški občini še vedno območja, kjer nimajo osnovne infrastrukture. Razvojni program sloni na zakonu o spodbujanju razvoja demografsko ogroženih območij v Sloveniji. Eden izmed pogojev za pridobitev sredstev po tem zakonu je tudi izdelan razvojni program za posamezno demo-

grafsko ogroženo območje. Razvojni program mora pripraviti občina do konca leta, potrditi pa ga morajo tudi vsi trije zbori skupščine občine.

Za vsako ogroženo območje so v občini izdelali samostojni razvojni program. V Srednjem vrhu in na Belci naj bi tudi v prihodnje imelo prednost kmetijstvo, ob katerem naj bi se razvile razne dopolnilne dejavnosti. Nasprotno pa v Podkorenu in v krajevni skupnosti Rateče - Planica vidijo prednost v razvoju turizma in trgovine, pri čemer bi kmetijstvo z dopolnilnimi dejavnostmi imelo funkcijo dopolnjevanja turistične dejavnosti. Delegati so razvojni program sprejeli. Tako bodo nerazviti kraji lahko kandidirali za kredite in sredstva.

Na seji so se seznanili tudi s

predlogom programa zimske službe za lokalne ceste, nekategorizirane ceste, parkirišča in avtobusna postajališča v občini Jesenice. Izvršni svet Jesenice je ob sklepih tega programa priporočil, da se občane pravčasno obvesti in seznanja z uresničevanjem tega programa, dal pa tudi pobudo, da se ceste v Kranjski Gori posipajo večinoma s peskom. Program je izredno natančen, saj vsebuje vsa naselja in soseske v občini.

Z uveljavitvijo odloka o spremembi meje območij naselij Blejske Dobrave in Lipc bo nastala med tema dvema krajevoma nova meja. Delegati vseh treh zborov pa so na minuli seji tudi potrdili imenovanje Olge Troha iz Kranja za namestnico javnega pravobranilca Gorenjske. ● D. Sedej

S seje škofjeloške občinske skupščine

Potreb za 60 let

Onesnaženje vode v Škofji Loki so povzročili herbicidi in druge kemikalije.

Škofja Loka, 29. decembra - V začetku preteklega tedna so se zbori Občinske skupščine Škofja Loka sestali na zadnjem zasedanju v tem letu. Največ pozornosti je vzbudil seznam investicijskih potreb na področju družbenih dejavnosti in državne uprave, ki je tako dolg in v seštevku zahteven, da niti približno pravega odgovora, kako zagotoviti potrebna sredstva, ni bilo. Precejšen zaplet je nastal tudi pri predlogu za občinsko garancijo za nakup teptalnega stroja za smučišče na Starem vrhu, kar lahko pripisemo slabi pripravi na odločanje. Po večkratnem glasovanju so se odborniki odločili za garancijo.

Kot vse občinske skupščine na zadnjih zasedanjih v letu, je imela tudi škofjeloška na dnevnem redu veliko število točk - skupno štirinajst. Obravnavi Razvojnega programa za gorsko višinska območja - ta je ostal v razliko od podobnih programov o demografsko ogroženih območjih drugih občin, kljub strokovni inštituciji izven občine (ali prav zato), zgolj na načelni ravni - ter ambiciozno poimenovanega Razvojnega programa turizma v občini Škofja Loka sta dali odbornikom kar nekaj argumentov za nasprotovanje mnenju Izvršnega sveta, da se Delovni organizaciji Šport in rekreacija ne pomaga z garancijo za nakup teptalnega stroja za Stari vrh. Slabo pripravljena prošnja upravljalcev starovrških žičnic - Ludvik Leben je lepo razložil, da je čas prošnje že minil in da se bi morali pogovarjati o smotrnih, ustrezno zavarovanih naložbah tudi za občinske denarje - in sprememba negativnega mnenja občin-

ske vlade v predlog sklepa, so pripeljali vodstvo skupščine v skoraj komični položaj, ko so odborniki glasovali proti sklepu, ki je proti dajanju garancije, kar po tolmačenju sekretarke zborov še ni pomenilo "za". Edino logični izhod je bil, da so odborniki sami spremenili sklep Izvršnega sveta v "za garancijo" in z glasovanjem tudi potrdili. Strokovni argumenti, ki govorijo, da Stari vrh zaradi skromne, predvsem pa kratkotrajne snežne odeje, nima pogojev za razvoj v moderno smučišče, so bili preslišani in tako je le od "neba" odvisno, koliko dolga si je občina (in njene bodoče naslednice!) s tem nakopala.

Na večkratno zahtevo po celovitem seznamu potrebnih investicijskih vlaganj v objekte javne rabe, so odborniki z gradivom za današnjo sejo občinske skupščine prejeli seznam 22 potrebnih investicij na tem področju, ki so v seštevku ocenjene na skoraj 13 milijonov nemških mark. Ker je znesek tako

Uradno o onesnaževanju loškega vodovoda

Na zasedanju skupščine so delegati dobili na klopi tudi informacijo o vzrokih onesnaženja loškega vodovoda 17. oktobra. Preiskave so pokazale, da so onesnaženje povzročili v vreči in steklenicah odloženi herbicidi in druge kemikalije v grapi med Perkom in Stržinarjem pri Hotovlju, kar je voda ob deževju prevažala in tako so snovi občasno odtekale oz. bile izpirane. Ker je teren počiščen, nevarne snovi izprane, Zavod za medicino in higieno Gorenjske Kranj pa ugotavlja le naravno onesnaženost vode, upravljalca - Komunalno podjetje Škofja Loka namerava hotoveljski vir ponovno vključiti na vodovodno omrežje. Da bi izboljšali vodno oskrbo, zlasti pa zelo vprašljivo kvaliteto vode v loškem vodovodu, pa že iščejo nove vire. Med dolgoročnimi načrti lahko preberemo celo napeljavo Radovne.

velik - pomeni kar 60-kratno višino sredstev v ta namen v le-

tu 1991 - se je razprava, kot kost v grlu, skoraj zataknila. Poskusi uvrstitve novih potrebnih investicij (kulturni dom v Lucinah, sprememba programa vrta v Železnikih) so bili sicer uspešni, vendar so se na koncu odborniki le odločili, da dolo-

čanje vrstnega reda, kar je bil eden od namenov obravnave te problematike, nima prav nobenega razumnega pomena. Vse nadaljnje prizadevanje je potrebno usmeriti v iskanje možnosti financiranja (v gradivu je

ponujeno: občinski samopri-spevek, pridobitev republiških sredstev, prerazporeditev občinskega proračuna, krčenje programa), saj prav primer Knjižnice Ivana Tavčarja v Škofji Loki, ki ji zaradi nespornazumov z Gorenjsko banko grozi izselitev, kažejo nučnost in neodložljivost obravnavanih vlaganj. Ali je ureditev knjižnice v prostorih nekdanjega TVD Prtizana v starem mestnem jedru najboljša in najsmotnejša rešitev - to vprašanje je v očitni nemoči razreševanja celovite problematike na današnji seji razdelilo odbornike - bodo pokazali konkretni projekti, če bodo tudi zanje uspeli zbrati denar... ● Š. Ž.

Ponoven sklic Zbora združenega dela kranjske skupščine uspel

V upanju na skorajšnji konec

Kranj, 29. decembra - Ko so se zbori kranjske občinske skupščine po daljšem skupnem zasedanju in odmoru z zdravico neodvisni Sloveniji 17. decembra sešli na ločne seje, Zbor združenega dela ni bil več sklepčen. Zato so v začetku preteklega tedna ponovno sedli v odborniške klopi in ob sicer skromni zasedbi, ki je tudi sicer stalna značilnost sej tega zbora, predelali zastavljeni dnevi red.

Nujnost sprejetja dogovora in odlokov s področja davkov in taks, ki morajo začeti veljati z novim letom, je narekovala, da se je moral Zbor združenega dela ponovno sestati še v starem letu. Ponovni sklic po šestih dneh je bil kljub dvomom in strahu uspešen, saj je zbor sprejel vse predlagane ukrepe. Tako z novim letom začne veljati Dogovor o usklajevanju davčne politike. Odlok o davkih občanov, pa tudi novost, ki smo jo omenili pri poročanju s sej preostalih dveh zborov: Odlok o komunalnih taksah v občini Kranj. Podobno kot na seji Družbenopolitičnega zbora pa poskus medzborovskega usklajevanja glede potrditve organa upravljanja in programskega sveta Radia Kranj žal ni uspel in se postopek, ki traja že leto in pol, vrača na začetek. Sprejeti so bili tudi: Odlok o začasnem financiranju javne rabe v začetku leta 1992, o razglasitvi arheoloških spomenikov, Lovsko gospodarski načrti in Program razvoja demografsko ogroženih območij.

Ker so prav tisto popoldne v slovenski skupščini sprejemali novo ustavo, je predsednik zbora izrazil upanje, da bodo na tej podlagi kmalu ukinjeni, čeprav ustava določa le sestavo državnega parlamenta. Do dogovora o novih občinah in morebitnih regijah pa je napovedana dolga, postopna in verjetno trnava pot. Da se le število odbornikov - na tokratni seji so ugotovili, da sta delegata iz Tekstilindusa izgubila svojo delegatsko bazo - ne bi preveč skrčilo. ● Š. Ž.

Danes seja kranjske vlade

Podražitev stanarin, najemnin in oskrbnin

Kranj, 30. decembra - Kljub vsesplošnemu prazničnemu vzdušju, ki le malo kje še omogoča resno delo, pa si je kranjska vlada na današnji zadnji letošnji seji zastavila kar vrsto resnih in težavnih nalog. Poleg obravnave gospodarskih gibanj v desetih mesecih letos, bo seja - če sklepamo po vabilu in priloženem gradivu - minila predvsem v znamenju podražitev. Obravnali bodo predlog za povišanje stanarin (te naj bi se v prvih treh mesecih prihodnjega leta povečale za 158 odstotkov, nato pa sledile inflaciji od 1. januarja dalje), najemnin za poslovne prostore (za 70 odstotkov), oskrbnin v vrtilih in Domu upokojencev Kranj (za 20 odstotkov) ter odškodnin za uporabo kmetijskih zemljišč (100 odstotkov). Izvršni svet naj bi tudi potrdil prenehanje celodnevne oblike dela na Osnovni šoli Helene Puhar, kjer bodo uvedli od 3. februarja dalje oddelke podaljšane bivanja, ustanovil in imenoval pa naj bi tudi tri komisije za denacionalizacijo. Ali bo rebalans finančnega načrta za upravne organe - del uresničevanja možnosti, ki jih je dala druga renominacija proračuna - sprejet, saj je medtem republiška vlada sprejela že tudi tretjo renominacijo, pa bomo poročali v prihodnji številki. ● Š. Ž.

Praznična anketa Gorenjskega glasa

Novoletna pričakovanja znanih Slovencev

MILAN KUČAN, predsednik predsedstva Republike Slovenije: "Pričakujem, da bo navadno, mirno leto, ki bo ljudem omogočalo ustvarjanje, v katerem se bo končala ta nesmiselna vojna, in ko bo omogočeno tudi Slovincem svoje energije obrniti v reševanje gospodarskih in socialnih problemov ter v preseganje razvojnih zaostankov za razvitim svetom. V osebnem življenju pa si želim zdravja, dobre volje in predvsem pravih prijateljev." **Kakšno je Vaše novoletno sporočilo Gorenjcem?**

"Da naj bodo še naprej Gorenjci, da naj ne pozabijo, da so razen Gorenjcev Slovenci tudi še drugod."

Dr. PETER VENCELJ, minister za šolstvo: "Upam, da bomo postali v enem letu popolnoma normalna država z vsem tistim, kar pod normalnost države spada, vključno z mednarodnim priznanjem, z vključevanjem na vseh področjih življenja in dela, od kulture do športa, znanosti, gospodarstva, do vključitve v Organizacijo združenih narodov. Osebnostno pa želim tole. Dokler časa bom to nalogo opravljal, želim, da bi bila v korist temu narodu in da bi te rešitve, kakršnekoli morajo že nastati, bile čim bolj kvalitetne. Pri tem si pa želim, da bi ljudje, ki lahko pomagajo, resnično s srcem pomagali."

DENIS ŽVEGLJ, veslač: "Kot športnik pričakujem dober nastop na olimpiadi, če bom uspel seveda priti na olimpiado. Kot človek pa pričakujem srečno leto na vseh področjih, tudi pri študiju, upam pa, da se bodo v Sloveniji zadeve zboljševale."

IZTOK ČOP, veslač: "Kot športnik želim dober nastop na olimpiadi, kot človek in še športnik zraven pa nekoliko boljši standard za športnike, nekoliko boljši odnos Slovenije do njih. Skratka, želim splošno uveljavitev Slovenije in dviganje splošnega standarda, življenja."

JANEZ KOČJANČIČ, prvi predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije: "Pričakujem, da bo leto 92, ki bo zadnje olimpijsko leto z dvojnimi sporedom, zimske igre v Allbervillu in poletne v Barceloni, zelo pomembno za uveljavitev športnikov suverene, samostojne države Slovenije. Športne rezultate je težko napovedovati, vendar sem prepričan, da razpolagamo v tem trenutku s športnicami in športniki, ki so sposobni vrhunskih dosežkov. Olimpijski komite mora pač storiti vse, da bodo ti športniki lahko nastopili na obeh igrah in omogočiti pogoje vadbe in priprav, da bodo lahko posegali po odličjih. Upajmo, da bo res tako. Nasplošno pa upam, da bo slovenska država znala stopiti na lastne noge tudi na tistih področjih, kjer nam gre v tem trenutku najslabše. Tu mislim na gospodarsko področje. Če želimo biti suvereni in samostojni in če želimo v družbo naprednih narodov, potem se moramo izkazati predvsem na tistem področju, kjer poteka največja tekma, to pa je gospodarstvo."

Milan Kučan

Darjan Petrič

Peter Vencelj

Tomo Česen

Denis Žveglj

Franci Petek

Iztok Čop

Tone Vogrinc

Janez Kočjančič

DARJAN PETRIČ iz Kranja, nekdanji plavalec: "Ne pričakujem toliko, kot si želim, da bi lahko vsi slovenski športniki nastopili na zimskih in letnih olimpijskih igrah in da bi na teh največjih športnih tekmovanjih dosegli tisto, kar si želijo in predstavili Slovenijo kot izrazito športno državo. Osebnostno želim, da bi se razmere v Sloveniji izboljšale, da bi dobil službo in da bi v miru lahko delal tiste stvari, ki jih želim."

TOMO ČESEN, alpinist iz Kranja: "Upam, da bo prihodnje leto drugačno, ampak ne kar se športa tiče, da se ne bo ponovilo tisto, kar se je zgodilo letos, kar je vplivalo tudi na šport in na nas športnike predvsem psihično. Če bo leto tako, kot sem si ga letos zastavil, če bom cilje dosegel, potem bo kar v redu. Seveda pa si želim, da bi šlo tudi glede ekonomske situacije na boljše, kar pomeni hkrati tudi za šport nekaj boljšega. Če pa je zdravje, je ob profesionalnem delu mogoče vse doseči."

FRANCI PETEK iz Lesc, smučarski skakalec, najboljši slovenski športnik: "Od prihodnjega leta pričakujem vse naj-

boljše. Pa tudi vsa Slovenija pričakuje kar veliko, kar bo težko ponoviti in tega sploh ne upam omeniti, da bi kaj takega iz lanskega leta ponovil. Jaz upam, da se bom čim boljše izkazal, da bom čim večkrat skočil med špico. Ne vem, bomo videli. Vsi športniki pa si samo želimo, da bi lahko za Slovenijo nastopili na olimpiadah. To je sedaj že vprašanje, po 15. januarju, ko nas bodo priznali, pa bo veliko več jasne in še ne bo prepozno, da bi tudi to uredili. Sebi pa želim še nekaj let uspešnega skakanja in končanje študija. Potlej pa, da bi kaj zanimivega počel."

TONE VOGRINEC, direktor alpskih smučarskih reprezentanc: "Osebnostno bi rad imel zdravje, kajti če bom zdrav, bom lahko še dolgo delal sebi in drugim v prid, če zdravja ni, pa je vse malce težje. Znan je izrek: človek, ki je zdrav, ima tisoče želja, ko je bolan, ima samo eno. Jaz bi jih raje imel tisoč. Kar se pa moje dejavnosti tiče, bi rad imel na najbolj pomembnih tekmah sezone podobne rezultate kot v preteklosti, če pa bodo malce slabši, pa tudi ne bo tragedije. Če bi uspeli na olimpiadi dobiti vsaj eno kolajno, prvo za novo slovensko državo, bi bilo seveda veselje toliko večje, ki bi bilo obenem povezano z rojstvom naše nove države, in z mojo 50-letnico, ki jo bom proslavil zadnji dan olimpiade v Allbervillu." ● J. Košnjek, slike G. Šinik

Izvršni svet o »divji« privatizaciji Gorenjka prehaja v HIT Nova Gorica

Jesenice, 28. decembra Moratorij za vse sporazume za prenos poslovnih skladov, tudi poslovnega sklada Gorenjke v višini 240 milijonov tolarjev na HIT Invest Nova Gorica. Jeseniška trgovska podjetja so ustanovila nove firme, ki jih vodijo dosedanji direktorji, družabniki pa so vsi zaposleni.

Na minuli seji jeseniške skupščine je poslanec Miro Harej v imenu poslanskega kluba Stranke demokratične prenove Jesenice zahteval odgovor jeseniškega izvršnega sveta o domnevni »divji« privatizaciji nekaterih jeseniških podjetij, predvsem turističnih in trgovskih.

Izvršni svet Jesenice mu odgovarja, je so bili člani izvršnega sveta posredno seznanjeni s prenosom družbenega kapitala in Hotelsko turističnega podjetja Gorenjka na HIT Nova Gorica. Kot so bili člani obveščeni, so zadevo preverjale ustrezne službe SDK in Ministrstva za notranje zadeve. Bila sta tudi dva delovna razgovora na Ministrstvu za turizem in gostinstvo v Ljubljani, na katerem je sodelovala tudi predsednica izvršnega sveta skupščine občine.

Glede na sklep ustavnega sodišča Republike Slovenije, na podlagi katerega je bil sklenjen sporazum o prenosu poslovnega sklada Gorenjke v višini 240 milijonov tolarjev na HIT Invest Nova Gorica, velja moratorij za vse sporazume, ki so bili sprejeti na tej osnovi.

Na delovnem pogovoru v Ljubljani so se med drugim dogovorili, da velja moratorij, glede na stališča jeseniškega in radovljanskega izvršnega sveta o dokapitalizaciji turističnih podjetij ter ustanovitvi delniških družb pripravita HIT Nova Gorica in izvršni svet Radovljica vsak svoj osnutek pogodb in jih predlagata v razpravo. Poslanci v skupščini pa naj bi čimprej obravnavali problematiko lastninjenja na področju turizma.

Jeseniški izvršni svet je bil tudi seznanjen s tem, da so nekatera trgovska podjetja kot Rožca, Delikatosa in Zarja ustanovila nova podjetja, kjer so družabniki vsi zaposleni, vodijo pa jih dosedanji direktorji. Izvršni svet pa ne razpolaga s podatki o divjem sekanju lesa v gozdovih. ● D. Sedej

Julijana je že v plastenkah

Jesenice, 28. decembra - Po enomesečni zamudi so na Jesenicah že začeli poskusno polniti nadvse kvalitetno karavanaško vodo v plastenke. Obrat polnjenja so uredili v zapuščenih prostorih jeseniške Železarnice, pet let staro opremo za polnjenje pa je firma Perne dobavila od italijanskega proizvajalca.

Naročila za izvoz vode, ki je po ocenah strokovnjakov ena najkvalitetnejših in primerna tudi za otroke in diabetike, so že dobili. Vodo bodo januarja začeli izvažati v Ameriko in na Čehoslovaško, dogovarjajo pa se tudi s kupci drugod po svetu - tudi s kupci iz južnih jugoslovanskih republik na območjih, kjer vode primanjkuje. Najprej bo pri polnjenju zaposlenih 15 delavcev, nato pa jih bodo zaposlili okoli 60.

Projekt: voda Julijana je eden izmed prvih projektov, ki so jih uresničili na Jesenicah in tako dobili nova delovna mesta. Pri pridobitvi dovoljenj je bilo nekaj zapletov, vendar se je končno le vse uredilo. V prid novih delovnih mest, ki so Jesenicam še kako potrebna. Le želimo si lahko, da bodo tudi drugi podjetniki sledili temu vzoru in kljub številnim oviram začeli izkoriščati prostor, ki ga v opuščeni, a komunalno povsem opremljeni objekti ponuja jeseniška železarna. ● D. S.

Novoletni sprejem v Kosovi graščini

Jesenice, 27. decembra - Predsednik jeseniške skupščine dr. Božidar Brudar in predsednica jeseniškega izvršnega sveta Rina Klinarjeva sta v torek v Kosovi graščini na Jesenicah pripravila novoletni sprejem za direktorje jeseniških firm in zavodov, predstavnike skupščine, predsednike skupščin krajevnih skupnosti ter novinarje. ● D. S.

Vojaki so zaprilegli

Ljubljana, 27. decembra - Med torkovo popoldansko slovesnostjo so v 520. učnem centru teritorialne obrambe - v nekdanji vojašnici Boris Kidrič v Šentvidu pri Ljubljani - slovesno zaprilegli vojaki, ki so ta mesec oblekli teritorialsko uniformo. V centru, ki mu poveljuje stotnik I. razreda Fedja Vrančič, se bo blizu šeststo fantov usposabljal za vojaške naloge še dva meseca in pol, potlej pa jih bodo razporedili v druge centre. Svečanosti so se poleg svojcev in znancev vojakov udeležili ugledni gostje, med njimi tudi poveljnik slovenske TO generalmajor Janez Slapar, slovenski obrambni minister Janez Janša in njegov namestnik Miran Bogataj. ● S. Saje

Priznanja junakom vojne

Ob dnevu državnosti so letos prvič podelili priznanja generala Maistra.

Prevalje, 27. decembra - Ob prvem prazniku slovenske državnosti so se spomnili tudi junakov, ki so se izkazali pri obrambi slovenske samostojne države med letošnjo agresijo armade. Slovesnost so večer pripravili na Koroškem, kjer so med desetdnevno vojno potekali posebno hudi boji v Dravogradu in na mejnem prehodu na Holmcu.

Na svečanosti v prevaljskem družbenem domu je zbranim spregovoril slovenski obrambni minister Janez Janša. Med drugim je poudaril, da bo leto 1991 zapisano v svetovno in še posebej v slovensko zgodovino. Malo držav na svetu je namreč nastalo na tak način kot naša. Po eni strani nam ni bilo ničesar podarjenega, po drugi strani pa smo plačali relativno nizko ceno. V enem letu smo uresničili plebiscitno odločitev - z delom, bojem in pogajanji, je ugotovil slavnostni govornik.

Na prireditvi so podelili nova priznanja ministrstva za obrambo Republike Slovenije. Priznanje generala Maistra I. stopnje je prejel generalmajor Janez Slapar. Med dobitniki šestih priznanj generala Maistra II. stopnje je bil tudi polkovnik Miran Bogataj iz Kranja. Podelili so še 28 priznanj generala Maistra III. stopnje, 11 velikih plaket različnim ustanovam in organizacijam za sodelovanje s TO ter več sto znakov "Obrambni domovino" zaslužnim pripadnikom teritorialne obrambe.

● S. Saje

Vpoklici na vojaške vaje

Ljubljana, 24. decembra - V zadnjem času je bilo v javnosti ali v nekaterih organizacijah izrečenih več pripomb zaradi vpoklicev obveznikov na vojaške vaje. V zvezi s tem daje ministrstvo za obrambo tole sporočilo za javnost!

Ob odhodu JA z ozemlja Slovenije je prevzela objekte in sredstva armade Teritorialna obramba. Zanje je treba zagotoviti varovanje, dokler jih ne bodo prevzele občine oziroma drugi uporabniki, ali dokler ne bodo spet uporabljeni za obrambne namene. Ministrstvo je že poslalo občinskim izvršnim svetom sezname objektov JA, ki ne bodo več služili obrambnim namenom, tako da bi se čimprej začeli uporabljati za civilne namene in da bi se zmanjšali stroški za njihovo varovanje.

Minister za obrambo Janez Janša je hkrati izdal upravnim organom za obrambo začasno navodilo, ki predvideva, da se od 15. januarja 1992 ne kličejo na vojaške vaje za varovanje objektov in materialnih sredstev tisti obvezniki, ki so bili leta 1991 že enkrat ali večkrat vpoklicani v enote TO. V obrambnem ministrstvu predvidevajo, da bodo kljub predvidenim spremembam težave z vpoklici vojaških obveznikov zaradi varovanja objektov v celoti razrešene šele z rednimi vpoklici nabornikov na služenje vojaškega roka in z oddajo velikega števila objektov JA, ki jih ministrstvo ne potrebuje. ● S. S.

Liberalno demokratska stranka občine Kranj

Prva in zadnja seja

Brdo pri Kranju, 27. decembra - Danes se je v hotelu Kokra na Brdu sestal Svet Občinskega odbora Liberalno demokratske stranke Kranj, ki je ob skromni udeležbi (navzočih je bilo manj kot tretjina članov) ugotovil, da tak organ ob skromnem številu članstva, nima posebnega smisla. Zato se je - ustanovljen je bil februarja - na prvi seji ukinit in prenesel svoje pristojnosti na Zbor članov. Sicer pa je bila seja, kot to zahteva ta, politični aktivnosti nenaklonjeni prednovoletni čas, posvečen pregledu dejavnosti v iztekajočem se letu ter načrtom v novem. Ugotovili so, da se je stranka po krizi v prvi polovici leta, ponovno "ujela", saj so z odmevnimi akcijami (okrogla miza o šolstvu, ustanavljanje podjetniškega foruma) ter načelno politiko (odstop iz občinskih funkcij) ponovno postali prepoznavni. Bliznji kongres LDS, ki bo predvidoma sredi februarja, bo v organiziranost stranke vnesel nekaj pomembnih novosti, hkrati pa pomenil začetek priprav na volitve. Pri akciji potrjevanja članstva v stranki podatki sicer niso razveseljivi (mnogi člani LDS iz predvolilne "evforije" zadnjih volitev ostajajo le simpatizerji stranke), kar pa po drugi strani pomeni le normalizacijo, saj je znano, da se v razvitih demokracijah aktivne politike udeležuje le nekaj odstotkov ljudi. Novi statut LDS bo zato poleg članov določal tudi položaj simpatizerjev stranke. Po kongresu naj bi rekonstruirali tudi občinski odbor, zato so danes izvolili le nov nadzorni odbor in vršilca dolžnosti sekretarja. ● Š. Ž.

MI VAM - VI NAM

tel.: 217-960
218-463
fax: 215-366
213-163

Priznanje KS Jezersko Andreju Karničarju - V Gostišču ob Planšarskem jezeru na Jezerskem so se v petek zvečer sestali člani sveta krajevne skupnosti in društev, ki delujejo v krajevni skupnosti. Ker poleti zaradi vojne v krajevni skupnosti niso mogli proslaviti krajevnega praznika, je predsednik sveta KS Milan Kocijan tokrat ob koncu leta, potem ko je v nagovoru spomnil na nekatere večje letošnje akcije v krajevni skupnosti, ki jih kljub vojni ni bilo malo, podelil tudi letošnje priznanje sveta krajevne skupnosti. Za dolgoletno aktivno delo na vseh področjih v krajevni skupnosti so ga letos po sklepu sveta KS podelili Andreju Karničarju, priljubljenemu oskrbniku v Češki koči, ki je pred nedavnim že prejel tudi najvišje slovensko priznanje kot najbolj priljubljen oskrbnik v najprijetnejši slovenski planinski koči. Na petkovem srečanju v Gostišču ob Planšarskem jezeru so se mu tudi člani vodstva KS in predstavniki društev v krajevni skupnosti zahvalili za njegovo delo in trud, da je ime Jezerske doline tudi v veliki meri po njegovi zaslugi postalo znano daleč naokrog. -

A. Ž.

Veselo novoletno rajanje - Primskovo - Krajevna skupnost in Osnovna šola Primskovo sta tudi za letošnji konec leta v ponedeljek za vse predšolske in šolske otroke iz krajevne skupnosti pripravili veselo novoletno rajanje. Celotno prireditelj je vodil Janez Dolinar, nastopali pa so Rastko Tepina z lajno, Aleksander Primc s citrami, Romana Krajncan, pevci in recitatorji Osnovne šole Primskovo, pevec Ivo Radin in Trgovina Biba z modno revijo. Vsi, ki so nastopali v programu, so se odrekli honorarju, trgovine in tovarna Ibi v krajevni skupnosti Primskovo pa so pomagali, da so se najmlajši iz krajevne skupnosti tudi posladkali. ● (až)

Vpisovanje novih članov - Cerklje - Društvo upokojencev v Cerkljah v kranjski občini vabi v društvo nove člane. Vpisovanje bo 6. in 7. januarja od 9. do 11. ure in od 15. do 17. ure v zgornjih prostorih Zadrugnega doma v Cerkljah. Za vpis v članstvo društvo potrebuje poleg osebnih podatkov še podatek o dnevu upokojitve in odrezek zadnje pokojnine. K vpisu v društvo vabijo vse upokojence iz krajevnih skupnosti pod Kravcem. ● (až)

Srečanja in vrednostni boni - Kranj - Prejšnja leta so delovne organizacije po Gorenjskem ob koncu leta oziroma meseca decembra ne ravno redko povabile svoje nekdanje, upokojene člane na prednovoletna srečanja. Letos pa takšnih srečanj z nekdanjimi člani kolektivov skorajda ni bilo. Še največ jih je bilo, ki so svojim nekdanjim članom poslali čestitke in vrednostne bone. V nekaterih tovarnah oziroma kolektivih pa so na upokojene člane kar pozabili. ● (ip)

40-letnica ZŠAM - Kranj - Okrog 540 članov Zveze šoferjev in avtomehaničev občine Kranj bo februarja prihodnje leto proslavilo 40-letnico delovanja. ZŠAM Kranj, ki ima prostore na Ljubljanski 22 - v prostorih servisa Alpetour Remont - in dežurstva vsako sredo od 15. do 17. ure (izven tega časa pa so dosegljivi na telefonski številki 421-425 in 217-240), že četrto leto predseduje Tone Ropret mlajši, ki je že 26. leto zaposlen v Cestnem podjetju v Kranju. Pred novim letom je Tone povedal, da se zahvaljuje vsem članom, ki so prispevali za žebliček za prapor, ki ga nameravajo razviti ob 40-letnici. Jubilejni datum ustanovitve pred 40 leti je sicer 20. januar, vendar bodo proslavljali 15. februarja v prostorih Oljariče v Britofu, ker so januarja na programu občni zbori. Vsem članom je zaželel tudi srečno vožnjo v novem letu, zahvalo za redna dežurstva ob sredah popoldne pa še posebej Albinu Zevniku, Jožetu Šubicu in Francu Rebču. ● A. Ž.

"Ogledalo" staro 20 let - Kokrica - Turistično društvo Kokrica, ki mu predseduje Janez Rihter, bo prihodnje leto beležilo 20-letnico delovanja. Ko je Janez prevzel vodstveno mesto v društvu, je rekel, da bo predsednik en mandat oziroma dve leti. "Zdaj," pravi, "se mi izteka že tretji mandat. Čas je, da malo sprežem." Pa bo težko uresničil svojo napoved; preprosto zato, ker jih ni malo, ki mu zaupajo in hkrati priznajo, da je društvo pod njegovim vodstvom nekakšno ogledalo dogajanja v krajevni skupnosti. Domala ob vsaki priložnosti, dogodku, ... so člani turističnega društva soudeleženi pri dogajanju ali organizaciji.

O tem, kako bo jutri s turističnimi društvi nasploh, Janez s sodelavci niti ne razmišlja preveč. "Delamo tako, kot da bomo še naprej obstajali in delali. Sicer pa je res, da nam bi kdorkoli težko vzel tisto, kar nam je nekako priraslo k srcu, za kar smo se trudili in naredili, pri čemer nismo nikdar razmišljali, koliko bo vsak dobil za vložen trud. Zato tudi še zdaj želimo in delamo, da Bobovek s sodelovanjem in pomočjo Zavoda za varstvo naravne in kulturne dedišče ohranimo oziroma uredimo. Prihodnje leto je naša želja urediti parkirišče ob cesti Mlaka - Bobovek in vsaj skromno kopalnišče z lesenim pomolom in stopnicami. ● A. Ž.

Bačne v krajevni skupnosti Gorenja vas

Pomoč zoper nesrečo in nemoč

Pri Bačnarjevih v Bačnah, kjer je Milena Peternelj s sedmimi otroki poleti letos v nesreči zgubila moža, otroci očeta, domačija pa gospodarja, nimajo več "ovna".

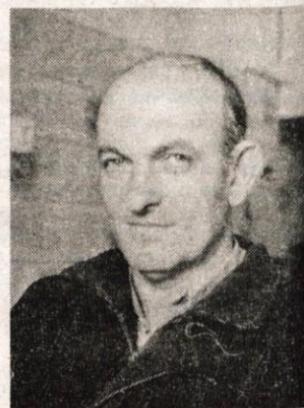
Bačne, decembra - Zdaj imajo pri Bačnarjevih že vodovod. Ni še povsem dokončan, vendar skrbi, kako bo s pitno vodo, za katero je prej vsa leta, ko je "vzdrževal ovna", da je potiskal vodo do domačije, skrbel gospodar, mož in oče, ni več. Nesreča, ko je družini traktor "vzel" očeta, je bila huda. Najmlajši hčerki Jani je poldrugo leto, najstarejši Mateji pa šestnajst. Vendar ob moževi materi in sedmih otrokih Milena Peternelj ni ostala sama.

Bačne z devetimi hišami, od katerih je le šest naseljenih, ležijo na zahodni strani Vinharj, mejijo pa hkrati na krajevno skupnost Poljane. Ko je okolica in dolina zvedela za nesrečo, sta se odločila za akcijo odbor kmečke stranke Gorenja vas in krajevna skupnost Poljane. Skupaj so se sestali 3. julija letos, da bi ocenili, kako in kje najbolj učinkovito pomagati, da bo domačija obstala in da bodo otroci prišli do kruha.

"V krajevni skupnosti Gorenja vas smo se takrat odločili, da rešimo najbolj pereč problem domačije in sicer preskrbo s pitno in požarno vodo," je med običajno tiste sončne sobote v začetku decembra v Bačnah razlagal predsednik skupščine KS in delegat v zboru KS občinske skupščine iz Gorenje vasi Jože Bogataj. "Ker krajevna skupnost ni imela denarja, smo se odločili za solidarnostno akcijo. Najprej je stekla v vaškem ob-

Jože Bogataj: "Zadovoljen in hvaležen sem vsem, da je akcija uspela."

Anton Debenec, predsednik vaškega odbora Bačne, Dobrava, Todraž je operativno vodil akcijo

boru Vinharje. V krajevni skupnosti Gorenja vas pa smo se povezali z organizacijo Rdečega križa in njenimi poverjeniki. Na območju šestih vasi oziroma krajev je akcija zares uspela, saj smo zbrali okrog 70 tisoč takratnih dinarjev. Podprla pa sta takrat akcijo tudi občinski izvršni svet in Zavarovalnica Triglav - Območna enota Kranj"

Po načrtih inž. Kepica so se potem domačini in krajani lotili izgradnje zahtevnega projekta. Okrog 360 metrov vodovoda so zgradili, črpališče pod kmetijo, od koder avtomatska elektropostaja, ki je v Bačnarjevi hiši, prečrpa vodo v 50 kubični vodohram, ki je 90 metrov nad kmetijo.

"Ni bilo majhno delo in tudi stroški niso majhni, vendar smo zdaj, ko je treba dokončati še zadnja dela, vsi zadovoljni. Rad bi se zahvalil vsem, ki so se vključili v to akcijo, še posebej pa občinskemu izvršnemu svetu, Zavarovalnici Triglav, krajevni skupnosti Poljane, organizaciji RK Gorenja vas, župniku v Gorenji vasi, odboru Kmečke zveze Gorenja vas, vsem krajanom, ki so prispevali, da se je akcija sploh lahko začela in vsem, ki so potem delali na izgradnji vodovoda. Veliko zaslug pa imata tudi predsednik vaškega odbora

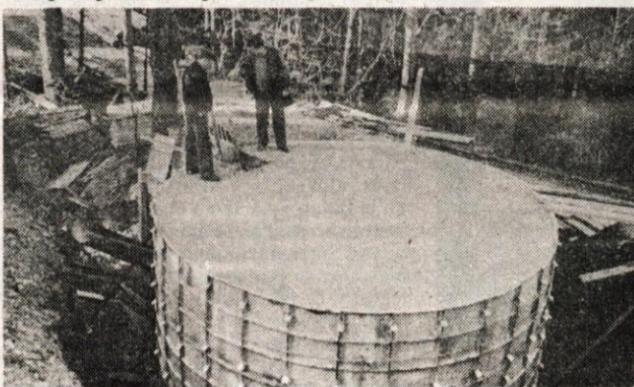

Bačne, Dobrava, Todraž Anton Debenec in naš tajnik v krajevni skupnosti Gorenja vas Ivo Petrovičič, je zadovoljen nad deli, ki jih je vodil, povedal Jože Bogataj.

Hvaležna za pomoč, skrb, za moč in počutje, da vendarle ni čisto sama, je tudi Milena Peternelj. "Šele ko te doleti huda nesreča, spoznaš, da nisi osamljen, da kraj živi skupaj s teboj. To je občutek, ki pomirja, ki preganja negotovost, vliva upanje, voljo in moč. In zares vsem, ki so nam pomagali, sem od srca hvaležna...!" ● A. Žalar

Akcija se je začela septembra in pod domačijo so zgradili črpališče

Nad domačijo je 50 kubični vodohram

Velika želja v KS Koprivnik - Gorjuše

Bo šola (vendarle) spet krona dogajanja

Krajani Koprivnika in Gorjuš s predsednikom sveta krajevne skupnosti Janezom Koroščem, če bi rekli v prišpodobi, so v zadnjih letih gore premikali. Zdaj pa si želijo še krono vsega prihodnjega dogajanja - šolo.

Koprivnik - Gorjuše, decembra - Tako kot se zadnja leta krajani v krajevni skupnosti Koprivnik - Gorjuše v radovljiški občini niso "izneverili" svojemu predsedniku Janezu Korošču pri številnih načrtih in akcijah; tako, kot jih ni izneveril tudi Janez Korošec, ker je tisto, kar je načrtoval, kot "bohinjski sveder zvrta", kakor je rekel radovljiški predsednik skupščine Vladimir Černe na srečanju sredi tega meseca, tako so tudi tokrat v Gostilni pri Korošču pokramljali ob koncu leta z vsemi, ki so letos in tudi prejšnja leta sodelovali z njimi.

Bil je prijeten in hkrati slovesen klepet, kjer Koprivnikarji in Gorjušci niso tudi tokrat hoteli ostati nevhvaležni (in nezvesti Janezu) in so se izkazali tudi pri akciji, da povabljenici ne bi sedeli pri praznih mizah. Presentili so celo svojega predsednika, saj so jo Janezu

Korošču "zagodli" z darilom, za katerega bi težko rekli, da pomeni zahvalo ob slovesu, marveč prej spodbudo, da se še kaj uresniči v tej krajevni skupnosti, ki "trmasto" vztraja in želi, da mladi ostanejo doma, ne pa da bi kot leta in leta odhajali v dolino.

Stoji učilna zidana, nasproti nje pa, za zdaj predvsem sameva, lepa dvorana v gasilskem domu. Ko bo šola, bo dvorana tudi polna...

Prednovoletno srečanje v krajevni skupnosti Koprivnik - Gorjuše, kjer so se vsi strinjali, kjer sta že cerkev in gostilna, mora biti tudi šola...

Z ureditvijo preskrbe s pitno vodo, s cesto, s telefonijo, ki so jo dobili letos, z izgradnjo postajališča, gasilskega doma, mrliške vežice po načrtih domačina Stanka Korošča in še vrsti drugih del, jih ob nadaljevanju na cestah in drugih drobnih komunalnih delih, čaka še eno velika naloga. Na Koprivniku stoji zdaj "Učilna zidana", v njej pa domačini želijo, da bo mladim dajala znanje, voljo, življenje... Šola hočejo nazaj. Zato, da bodo ustanovili še kakšno športno ali drugo društvo, da bodo imeli prireditve, na katerih v programu ne bosta nastopala samo predsednik krajevne skupnosti z govorom

in ansambel, ki potem igra za ples; da bo velika in lepa dvorana sprejemala domačine in goste in "živela" s krajem in krajani z njo...

In dobili jo bodo. Kakšen pa je kraj s cerkvijo in gostilno brez šole. Predsednik občinske skupščine Radovljica, pa Jože Resman, Pavel Žirovnik, pa poslanec dr. Mencinger in povabljenici iz GG, PTT, Zavarovalnice... so se strinjali z ugotovitvijo Janeza Korošča, da nekaj milijonov lahko samo porabiš, šola pa zapraviš. Zato šola mora nazaj in obljuba krajanom Koprivnika in Gorjuš bi se najbrž morala uresničiti v letu, ki prihaja. ● A. Žalar

Torek, 31. decembra 1991

Praznično kramljanje z družino Šmid

Želimo si zdravje in mir, in da bi Lojze dobil službo!

Na obisku pri Šmidovih v Škofji Loki: kako dandanes živi mlada slovenska delavska družina?

Ko smo pred prazniki zmotili družinsko idilo Jolande in Lojzeta Šmida v naselju blok na Trati v Škofji Loki, še ni bilo čutili prazničnega razpoloženja. Jolanda se je komaj dobro vrnila z dela, 10-letna hči Maja s popoldanske šolske izmene, vsi skupaj pa so imeli še polne roke vsakdanjih opravil. Pri Šmidovih so ta čas vloge obrnjene malce na glavo: Jolanda služi kruh, Lojze, ki je že dlje časa brez dela na zavodu za zaposlovanje, pa gospodinj in skrbi za otroke. Družina, ki bi ji v nekdanjih časih rekli tipično delavska, je živeča že boljše čase.

Kakšna družina ste?

JOLANDA: »12 let delam kot šivilja v škofjeloškem Kroju, mož pa je po 15 letih zaposlitve najprej v LTH in kasneje pri zasebniku od lani brezposeln. Imava dve hčerki, 10-letno Majo, ki obiskuje 4. razred osnovne šole na Trati, in dveipolletno Matejo, ki je trenutno v očkovem domačem varstvu.«

Kako ste prišli ob zaposlitev?

LOJZE: »Ko sem odpovedal delovno razmerje v LTH, sem se poskušil v zasebni dejavnosti. Ker mi ni preveč šlo, sem se zaposlil pri zasebniku kot šofer. Prvega dne dopusta lani pa se mi je v Škofji Loki primerila prometna nesreča. Zdravil sem se več mesecev, kar štiri mesece sem bil v bolnišnici in tedaj me je zasebnik odpustil. Tisti čas se nam je vse podrlo, v isti sapi sem bil ob avto in ob delo. Svoj prav sem moral kot žrtev prometne nesreče iztožiti, zavarovalnica mi je naposled povrnila odškodnino, vse skupaj pa je terjalo čas in energijo. Zdej smo si sicer materialno opomogli, toda še vedno sem brez službe. Pogrešam volan, pogrešam delovni tempo življenja.«

JOLANDA: »Saj se dopoldne ukvarja z družino in gospodinjstvom, toda možki ne more ves čas živeti na tak način.«

Pa iščete delo? **LOJZE:** »Iščem, prejšnji redki časopisni oglasov, oglasne deske na zavodu za zaposlovanje, tudi med znanci povprašujem, toda dela zame ni. Povprašujejo v glavnem po gostinskih poklicih, iščejo učitelje, za kovinarja in voznika pa nima nihče zaposlitve.«

Živite od plače in nadomestila? **JOLANDA:** »V Kroju so plače kar dobre. Z otroškimi dodatki vred sem nazadnje zaslužila 12 tisočakov. Moževo nadomestilo pa znaša okoli sedem tisočakov. Saj nam ne gre slabo. Zdravi smo, sami plačamo vse stroške, sama šivam oblačila za družino... Otroške hlačke stanejo od 700 do tisoč tolarjev. Če jih sešijem sama,

lahko veliko prihranim. Tudi nekaj hrane pridelamo na domačem zelenjavnem vrtičku, nekaj pa je dobimo na moževem domu v Selški dolini.«

Stanujete v družbenem stanovanju.

Kako zmorate stroške bivanja?

LOJZE: »Stanujemo v dvosobnem stanovanju, okoli 60 kvadratnih metrov meri. Stanarina in ogrevanje sta v Škofji Loki hudo draga. Tudi mi smo med tistimi, ki jim občina subvencionira te stroške. Okoli tri tisočake plačamo. Moje bivše podjetje LTH, ki je lastnik stanovanja, nam ga je sicer ponudilo v odkup, vendar se zaenkrat še nisva odločila. Če ga kupiva, namreč subvencija odpade, malo pa naju je strah tudi, kolikšni bi bili odplačilni obroki, če ga vzameva na 20 let. Sicer pa bova o tem do pomladi še razmislila.«

JOLANDA: »V to stanovanje smo se preselili pred šestimi leti (ko je bil blok zgrajen), prej pa smo stanovali kot podnajemniki na Partizanski cesti. Še predtem sva bila pri moževih starših v Selški dolini. Ne rečem, da bi si ne želela prijetne hiše z vrtom, toda tudi v bloku nam nič ne manjka. Le mož, ki je odrasel na kmetiji, se nikakor ne more navaditi na blok. To skušamo popraviti tako, da smo veliko v naravi, na vrtu, na kolesih, včasih smo se veliko vozili po izletih, zdaj pa to že veliko stane.«

Kako obvladujete druge življenjske stroške? **JOLANDA:** »Že od nekdaj sva vajena najprej poravnati vse položnice, od elektrike, stanovanja do naročin, ostalo imamo za življenje.«

Vam je ob koncu meseca že kdaj zmanjkalo? **JOLANDA:** »Tudi se je že zgodilo, zlasti ob večjih nakupih, denimo, ozimnice. Ali lani, ko je mož doživel prometno nesrečo. Tedaj smo se ravno ločili beljenja stanovanja. Mož si je dal popravljati zobe pri zasebnem zobozdravniku. Potem pa je prišlo še do nesreče, ki nam je vzela preostale prihranke.«

Ste se lani zato odrekli dopustu?

JOLANDA: »Ne, avgusta smo se vendarle odpravili na morje. Tudi sicer smo vsako leto dopustovali, enkrat v Krojevih, drugih v LTH-jevih počitniških zmožljivostih, dokler je bil pač mož še tam v službi. Edinole letos nismo šli na morje, ker smo bili v strahu zaradi vojne.«

Lahko rečete, da ste kdaj doživeli zlate čase?

LOJZE: »Pred 15 leti smo gotovo vsi živeči boljše kot danes. Danes se sicer manj vozimo okoli, drugače pa nam še ničesar ne manjka.«

JOLANDA: »Zlati časi so bili, ko sva še oba delala. Moževa nesreča in brezposelnost pa sta veliko spremenili. Marsičemu se moramo odreči. Toda v primeri z nekaterimi drugimi družinami nam res še ni hudega. Zadnjič sem se za radio Žiri (kjer se honorarno poskušam v novinarstvu) govorila z neko materjo šestih otrok. Ker oba z možem slabo zaslužita in sta občasno celo na čakanju, jim seveda maričesa manjka. Najinima otrokoma denimo še vedno kupiva toliko sladkarij, kolikor si jih želita. Pri njih pa kupijo kilogram bonbonov in vsak od njih dobi po dva na dan.«

Sta vaša otroka v vrtcu in šolskem varstvu?

JOLANDA: »Nikoli jima ni bilo treba biti. Varovala ju je stara mama, zdaj pa je doma mož, ki varuje mlajšo. Starejša ima dvoimenski pouk, tako da se ji prilagajamo z družinskimi ritmi. Odkar je mož doma, nam življenje teče bolj lagodno, ni več naglega tempa. Ko pridem domov, je kosilo skuhan, nato samo še pospravim in popoldne

lahko preživimo skupaj, najraje v naravi.«

Bi si želeli več kot le dva otroka?

LOJZE: »Izhajam iz družine z veliko otroki, osem nas je bilo v hiši. V svoji družini pa nimam želje po veliko otrocih. Vsak naj jih ima toliko, kolikor jih lahko zgledno preživi.«

JOLANDA: »V naši družini pa smo bili trije otroci. Sama sem si vedno želela le dva. Eden je premalo, dva pa sta ravno dovolj za družbo, dvema tudi lahko nudiš kolikor toliko udobno življenje. Otroke moraš namreč vzrediti sam, nihče ti pri tem dosti ne pomaga.«

Kakšno je bilo za vas leto 1991?

JOLANDA: »Za nas je bilo težko predvsem leto 1990, ko je mož doživel nesrečo. Letošnje pa je bilo tesnobno predvsem zaradi vojne.«

Kako boste praznovali?

JOLANDA: »Z možem sva včasih za silvestro veliko hodila v družbo, letos pa bomo novo leto najbrž dočakali doma. Po polnoči bo prišel voščiti kdo od domačih. Od doma pa ne bomo hodili, Mateja je še premajhna, da bi jo puščali samo. Slavili bomo tudi božič, kot ponavadi z dobro večerjo, potico, postavili bomo drevecček in jaslice, odšli skupaj k maši...«

Kaj si najbolj želite v letu 1992?

JOLANDA: »Zdravja, miru, in da bi mož dobil službo. Upam, da bom tudi jaz v prihodnje še obdržala službo. Tovarni gre zdaj kar dobro, veliko izvozi in dela imamo čez glavo. Da bi le tako ostalo!« ● D. Z. Žlebir, foto: J. Cigler

Svoje čase smo se za praznike pogosteje vračali v domači kraj, zdaj pa ni več denarja, pa tudi poti čez Hrvaško niso več varne. Nazadnje sva bila v Bosni za lanske prvomajske praznike, celo na pogreb mojega očeta, ki je umrl letos, nismo mogli.«

To leto je bilo za Botoničeve težko: nizke plače, trdo življenje, utensnjeno stanovanje, mož v nenehni negotovosti za službo, otroci, ki si zaslužijo lagodnejše življenje. Nekaj optimizma pa vendarle veje iz Fatinih besed, ko napoveduje načrte za prihodnje leto. Veliko ji pomeni lasten vrt, ki ji ga je na pomlad obljubil tovarniški sindikat. Veliko si obeta od slovenskega državljanstva. Otroci pa znajo del zimske radosti užiti tudi na ledenem Šobčevem bajerju. ● D. Z. Žlebir.

Pri Fonovih na Jesenicah:

Mesto železarjev je danes mesto revežev

Jesenice, 28. decembra - Na Jesenicah smo si za naša sogovornika izbrali Jožico in Francija Fona s Tomšičeve ceste na Jesenicah. Jeseničani Francija Fona prav dobro poznajo, saj je 33 let delal v jeseški železarni - zdaj je v pokoju - tudi kot preglednik bolniškega staleža. Še bolj pa je priljubljen in cenjen po tem, da vedno vidi stvari take, kot resnično so, in govori brez dlake na jeziku. Njegova žena Jožica pa je bila med prvimi, ki so na Jesenicah morali na prisilni dopust. Zaposlena je namreč v Iskri na Blejski Dobravi, kjer so se najprej pokazale vse tiste težave našega gospodarstva, ki jih tako množično občutimo danes.

»Jesenice so »ratala« mesto mladih upokoencev in mesto revežev, mesto železarjev že niso več,« pravita Fonova. »Že leto in pol trajajo take razmere v železarni. Če ne bi bilo odpadkov, bi bilo že vse na tleh. Ko bodo odpadki odpotovali in če bo država dvignila roke, potem bo konec. V proizvodnji je naročil dosti, a če ni vložka, ni kaj delati. Skozi vso povojno zgodovino smo le preveč razmišljali o tem, kako bi ogromno delo, ob tem pa so proizvodne naprave zastarele.«

Jesenice so tako postale mesto revežev, ljudje niti za kruh nimajo več. Danes nima Jeseničan niti toliko v žepu, da bi avto prodal, kaj šele kupil! Štiričlanska družina s 6.000 tolarji in enim samim zaposlenim ne more preživeti!

Na Jesenicah so danes razmere veliko slabše kot pod prejšnjo oblastjo - 33 let sem bil zaposlen in 33 let sem vsakega 15. v mesecu dobil izplačilo. Lahko sem preživljal družino, si opremil stanovanje in kaj malega kupil. Danes je porazno, če zaslužiš v železarni 6.000 tolarjev in so čevlji v trgovini 2.400 tolarjev!

Ne pomnim, da bi imel delavec kdaj tako malo pravic, kot jih ima danes. Ljudje životarijo, kakor vedo in znajo, nikjer nočejo ničesar reči, ker se bojijo za delovno mesto. Porazno!

Vlada nam streže tudi z veliko neumnostmi. Oba z ženo imava 55 let delovne dobe, vsa leta sva plačevala stanovanjske prispevke, za stanovanje sva plačala soudeležbo in vseh 22 let, kolikor sva v stanovanju, plačujeva tudi amortizacijo. In zdaj naj stanovanje kupiva?!? Menda ni tudi tako, da je delavecem za stanovanjsko izgradnjo ta družba nekaj dolžna? A kako pri takih dohodkih sploh kupiti stanovanje? Pošteno bi bilo, da bi od dejanske cene odračunali delavčeve stanovanjske prispevke.

Druga žalostna stvar je zdravstveno in socialno zavarovanje, ko je vse treba dodatno plačevati. Kaj se zgodi, če kdo resno zboli in mora plačati stroške bolnišnice? Naj kar umre, ker ne more plačati prispevkov?

Zanimivo je, da se v Sloveniji monopolistom nikoli nič ne zgodi! Energetiki vpijejo, da je v Sloveniji elektrika za 50 odstotkov cenejša kot v Avstriji, nihče pa ne pove, da so tam plače osemkrat večje kot v Sloveniji - pa se ne dela osemkrat več kot tu, brez skrbi! Res se mora pošteno delati, a delo je tudi pošteno plačano.

Vsaka država si res preskrbi denar z davščinami, a ne tako kot naša. Tu se mora postaviti meja in nizki prejemki ne bi smeli biti tako hudo obdavčeni, saj danes tudi upokoenci plačujejo davke. Naj bo obdavčen alkohol, pa cigarete in luksuz, ne pa avto, ki je nuja in potreba vsake družine.

Jesenice se bodo »pobrале« samo z majhnimi podjetji, v katerih bo redno zaposlenih vsaj šest delavcev. To, kar doživljamo danes, da zasebniki zaposlujejo upokoence in presežke delovne sile, ki so socialno zavarovani, ni nič. Nima ne občina nič denarja in nič od tega, mesto pa nobenih perspektiv...« ● D. Sedej

Fata Botonić iz Lesc

Naj živimo od neba?

Lesc, decembra - Botoničevi so ena številnih pred desetletjem v Slovenijo priseljenih delavskih družin, ki danes zaradi dveh prenikljivih plač sodijo v samo socialno dno. Žena Fata je nazadnje prejela sedem tisočakov mesečne plače, mož Rezak, ki je zadnje mesece izmenično na čakanju, je na 70 odstotkih. Vsak mesec sprti ju skrbi, kako bosta preživela troje otrok. Ko so pred kratkim napovedovali veliko podražitev elektrike, se je sicer tiha in potrpežljiva Fata pridušala: ali naj živimo od neba!

Oba z možem delata v leški Verigi. Rezak je ta čas spet na čakanju. 18. so Verigini delavci za tretjino plače sicer dobili živilske bone, da bodo lažje počakali na plačo, ki pride pred koncem meseca.

»Se sama ne vem, kako se uspešno prebiti iz meseca v mesec.« je odgovorila na vprašanje, kako shajajo. »Plači sta nizki, vsakdanjim stroškom smo komaj kos. Čeprav živimo v majhni sobi s kuhinjo v samskem domu v Lescu, nas tudi stanovanje z ogrevanjem in elektriko kar precej stane. Za najine tri otroke, stare osem, sedem in štiri leta, dobiva k plači tudi otroški dodatek. Pa gredo vsi prihodki za najnujnejše: hrano, stanovanje, položnice... Mislili smo že, da bi se

preselili v večje stanovanje, pa so nam rekli, da ne gre drugače kot z odkupom. Toda pri dveh verigarskih plačah na kaj takega ni misliti. Saj ne tarnam, navdiš se potrpeti, toda težko je otrokom.

Novih oblačil jim že dolgo nisem kupila. Kar imajo, ponošijo drug za drugim. Najhuje je bilo, ko so v šoli zbirali oblačila za begunce. Ničesar nisem mogla dati, saj še sami nimamo. Toda sinu je bilo hudo in sram ga je bilo pred sošolci, tako da sem se potem o tem pogovorila z učiteljico. No, na socialni službi so nam kasneje obljubili obleko za otroke. Težko si privoščim nakup obutve za vse tri. Zimski škornji za otroke bi me veljali več kot pol plače. Tako pa sem jim spomladi kupila ra-

bljeno obutev, po 50 tolarjev za par.«

Botoničevi otroci težko razumejo, da ne morejo imeti vsega, kakor njihovi vrstniki. Za Miklavža si je osemletni sin zaželel smuču. Kje naj vzamem, je skrbelo mater, ki ima prešet in vnaprej namenjen vsak tolar! Pri sindikatu je zaprosila za kredit Delavske hranilnice in res so ji odobrili pet tisočakov, ki jih bo prihodnjega pol leta vračala po nizki obrestni meri. Pet tisočakov je kaplja v morje, Botoničevim pa pomeni, da bodo otroci vsaj malo obdarovani za letošnje praznike.

»Praznujemo bajram in novo leto.« je povedala Fata, doma iz bosanskega Ključa, muslimanka po veroizpovedi. »Pred desetimi leti sem prišla v Slovenijo, ker doma ni bilo možnosti za zaposlitev. Domala ves čas delam v Verigi, prav tako mož. Res nam gre slabo in trdo je treba delati, toda v Sloveniji sem rada. Vložila sva že prošnjo za državljanstvo, ker bi rada ostala za stalno. Mislim, da bo, potem ko dobimo slovensko državljanstvo, bolje. Počutila se bom bolj varno in bolj doma.

Novoletni čas je posebej lepo doživetje za otroke. Novoletna jelka, pričakovanje daril, lepše od daril samih, čas in pozornost, ki jim jo bolj kot navadne dni posvečajo starši, sprehod po praznično razsvetljenem mestu, lutke, igrice, skupno pričakovanje dedka Mraza v vrtcih... Letošnji (in že lanski) december je otrokom še posebej naklonjen: rehabilitiral je Miklavža in Božička in pred koncem leta je med otroškimi dobrotniki pravnata gneča. Škoda, ker morajo starši zaradi tega globlje seči v žep! Naša fotografija pa je iz kranjskega vrtca Kekec, kjer so otroci družno s starši zarajali pred novim letom. Čeprav zabava ni bila razkošna kot v starih časih, čeprav so darila izdelali sami, pecivo pa napekle neutrudne mame, je bilo prav zabavno. - Foto: A. Gorišek

Janez Erzen, kmet iz Žabnice:

Da bi kmetje in delavci še naprej živeli v sožitju!

"Kmetje si želimo, da bi v prihodnjem letu tudi delavci več zaslužili, kot so letos, in da se število brezposelnih ne bi povečevalo. Dobro vemo, da kmetje brez delavcev ne moremo in da je za kmete dobro takrat, ko tudi delavci dobro zaslužijo. Čeprav nas nekateri včasih poskušajo medsebojno skregati, si želimo, da bi še naprej živeli v sožitju.

Republiška skupščina je letos sprejela le en pomembnejši zakon s kmetijsko-gozdarskega področja. Gre za zakon o denacionalizaciji, ki med drugim ureja tudi vračanje podržavljenih, zaplenjenih ali kako drugače krivično odvzetih kmetijskih zemljišč in gozdov. Kmetje si želimo, da bi prihodnje leto slovenski parlament sprejel tudi nekatere druge, za kmetijstvo in gozdarstvo pomembne zakone. Najbolj težko čakamo na zakona o zadrugah in gozdovih, za katere smo misli-

li, da bosta začela veljati že letos, a se je nepričakovano zapletlo. Zdaj je velik nered, kmetje smo prepuščeni sami sebi in ne vemo, kako se odločiti in kako ravnati. Da se v nekaterih gozdovih seka brez kontrole in da se pri trgovanju z lesom prometni davki ne pobirajo, ni dobro ne za gozdne lastnike in ne za državo; ustvarja se le slabo vzdušje.

Kmetje bi želeli, da bi slovenska država v prihodnjem letu sprejela dolgoročno strategijo razvoja kmetijstva in da bi v tej strategiji tudi opredelila, kaj bomo v Sloveniji pridelovali. Za kmete je zelo pomembno vprašanje, kako bo s prodajo: ali bo omejena samo na slovenski trg, se bo ponovna "odprla" tudi v druge dele nekdanje Jugoslavije, ali je edino nadomestilo za južne trge izvoz v druge države... Kmetje bi že zdaj, ob prehodu starega v novo leto, radi vedeli, kakšne bodo v letu 1992 cene glavnih kmetijskih pridelkov, kakšna bodo razmerja med cenami mleka, mesa, krompirja, pšenice in drugih pridelkov ter kakšna razmerja med kmetijskimi pridelki in najpomembnejšimi kmetijskimi reprodukcijskimi materiali. Zelo nas skrbi, če se bo elektrika res toliko podražila, kot napovedujejo, in če bo enako "zgodilo" tudi s cenami naftnih derivatov.

Za našo kmetijo si želimo, da bi v prihodnjem letu pridelali vsaj toliko kot letos. Pri krompirju je bila letos letina normalna, prodajna cena pa tako slaba, da ne želim, da bi se še kdaj ponovila. Še najmanj pa si želimo, da bi se ponovila prihodnje leto, saj dve slabi prodajni sezoni že lahko povzročita kmetijski precejšnje težave. Želim si tudi, da bi odkupne cene mleka in živine ostale vsaj na letošnji ravni in da bi se pri hrani od kmeta do kupca zmanjšal delež posrednikov." ● C. Z.

Olga Lombar, tajnica Turističnega društva Kokrica

Začnimo razmišljati o sebi

Ali veste, zakaj že od nekdanje vdove v črno oblačijo? Zato, da jim po smrti najdražjega prehitro ne začnejo traparije hoditi po glavi.

Resnica ni daleč od zbadljivke. To je razkrila Olga Lombar s Kokrice, tajnica Turističnega društva na Kokrici, ki že tretje leto v jesensko-zimskem času uresničuje svojo idejo o Čajankah. Bojda se ljubljanski gospod Lesar bolj razume na barve, kot na komunalno, saj je prav on na prvi Čajanki na Kokrici povedal, da ne nosimo črnih nogavic in črnih puloverjev, ker črna barva jemlje energijo. No in tu je ključ tudi o vdovah, ki se oblačijo v črno. Če ti nekaj jemlje energijo (črna barva), pač laže žaluješ.

"Zakaj Čajanke? Zato, ker na predavanje, če vabiš, nikogar ni; če napišeš 'z barvnimi diapozitivi', spet nikogar ni. Ker pa mi tako imenovane mejne znanosti niso neznane in predvsem, ker ob čaju in domačem pecivu 'lepše zveni' kot povabilo, in ker nenazadnje zdaj tudi že na mejne znanosti drugače gledamo, kot smo pa še pred leti, naše Čajanke še kar 'uspevajo'. Mislim, da bomo z njimi in z rahlim odtenkom na to zvrst in področje, na mejne znanosti namreč, z njimi še nadaljevali. Že po novem letu, januarja pripravljamo temo Konec sveta. Tema naj bi nam skozi besedo strokovnjaka razkrila nekdanje in uresničene prerokbe in tiste, ki naj bi se še."

Zadnja Čajanka 14. decembra letos je bila zelo obiskana. Beseda je bila o sliki Zadnje večerje in njenem pomenu. Razkrila je, da je 12 apostolov 12 mesecev, da je Jezus sonec, da ga je da Vinci študiral kar dve leti, da predstavlja vsak apostol svoj znak v Zodiaku, in predvsem, da se je Leonardo da Vinci zelo dobro "spoznal" na astrologijo.

Olga pa se spozna na dogajanje in utrip kraja. Zato rada dela v turističnem društvu in prepričana je, da jim vsaj na Kokrici v turizmu volje še lep čas ne bo manjkalo. Tudi zato ne, ker turistični delavci, ko sedejo skupaj, ne razpravljajo o problemih iz strankarskih in političnih zornih kotov, marveč s ciljem, da bi kraju in kranjonom nekaj doprinesli, trenutek in čas v okolju obogatili, uredili...

V prihodnjem letu si Olga Lombar želi vse najboljše in tudi želi vse najboljše vsem. Nekako preroško pa svetuje, naj ljudje začnejo razmišljati o sebi, kajti zdaj prihajajo takšni časi, ko bo duhovnost še kako potrebna. V bogatiji namreč ni prostora za duhovnost, razmišljajoča duhovnost pa je hkrati veliko bogastvo. In nazadnje ob čestitki se pojasnilo: slikati za portret se Olga ni hotela. Zakaj, tudi nismo izvedeli. Pa vse najboljše... ● A. Žalar

Štefan Urbanc - Štefko - 80-letnik

Bili smo na pravem mestu

Tržičan je po rodu, doma iz kajžice na robu enega od kamnolomov pod Sv. Jurijem v Bistrici. Na svetega Štefana je bil rojen, zato je Štefan, če bi bil uro prej prišel na svet, na sam Božič, bi bil Kristi. Tako je bilo takrat v navadi. Imen se niso izmišljali. In hvala bogu, tudi župnika niso imeli tako po cankarjevsko hudobnega, da bi mu kot nezakonskemu dodelil ime, ki bi ga zaznamovalo. Že tako je bilo dovolj hudo, razmišlja danes o svoji materi, o stari materi in svojem otroštvu. Svojih osemdeset let bo popoznoval z družinami obeh sinov, z vnuki, s številnimi prijatelji, aktivisti in soborci. Tudi v hišici pod Sv. Jurijem, kajti tu je in bo vedno doma njegova mladost, vse, kar je bilo v življenju najlepšega.

Kofčarjev Štefko

Lepo otroštvo je imel, kljub strogemu času in pomanjkanju. Bil je bister otrok, priljubljen v okolici. Mati je morala za kruhom, stara mama pa je bila njegova zaščitnica, njegova vzgojiteljica. S seboj ga je jemala povsod, tudi na njivo spodaj v Bistrici, kamor je hodila plet, okopavat. Iz Železne Kaple je bila doma stara mama, to nje no vejo mora še enkrat dokončno raziskati, stari oče pa je "kope kuhal" in fural. Pri Kofčarju se je reklo pri hiši. Eni razlagajo, da so morda nekoč pri hiši delali klobuke, a Štefko se bolj nagiba k razlagi, da ime prihaja od "kupčevati", kajti ded je fural čez Ljubelj in trgval, "kpčval". Zanimiv možak je bil. Ohranila se je njegova slika. Napreden je moral biti, da se je v tistih časih, v prejšnjem stoletju, za časa Francozov, dal slikat!

Manj kot na staro mamo ima spominov na mamo. Takoj po šoli je morala služiti pod Stol, k Finžgarju v Žirovnico in od tu v Volosko pri Opatiji za sobarico v hotel, kamor so Čopi, Finžgarji, Medvedi in Janežiči hodili na morje. Po njegovem rojstvu je delala pri Peku v vzorčnem oddelku. "Muštre" je delala. Ima Štefko po materi ta izredni dar za risbo, za oblikovanje?

Revnih dota je znanje

Odičen učenec je bil in dobre, prijazne učitelje je imel; zavzeli so se za otroke, če so ti obetali. Deška šola je bila tedaj pri športnem igrišču v starem delu Tržiča. Meščansko šolo je obiskoval na Balos. "Vir modrosti, blaginje in sreče" je z velikimi črkami pisalo na pročelju stavbe. In pa: "Revnih dota je znanje." Rek, ki je veljal prav zanj. Osemnajst predmetov so imeli že tedaj, zraven pa je naredil še stenografski in strojepisni tečaj, tečaj iz računovodstva. To je bila šola, ki je mlade ljudi pripravila za praktično delo. Takšnih šol manjka danes. Bila je odskočna deska za vse poslovne ljudi. Sloveta je takrat tržička meščanska šola, z Bleda, Lesc in od drugod so prihajali sem učenci. Nekaj talentov za risanje je zbral učitelj Kernc in jih vodil na slikanje tržičskih motivov: vila nad Bistrico, njiva ajde pred njo, za njo Sv. Jurija cerkev, stari gutenberški grad, Dobrča. Slika kužnega znamenja na bistrškem polju, kjer še nobene hiše ni bilo, danes pa tu živi pet tisoč ljudi. Danes je vse to zgodovina.

Ko se je njegova mama Marija 1914. leta poročila s Ivanom Mokorelom - Žanom, so v hišo prišli čevljarji. V tej mali hišici sta bila vedno po dva pomočnika in vajenec. Štefko naj bi šel študirat, to je bila največja želja stare matere. A na tehnični šoli v Ljubljani tisto leto ni bil sprejet. Ravatelj tržičke meščanske šole g. Lajovic se je zavzel zanj in ga pripravil Petru Kozini, lastniku Peka, naj ga vzame v službo. 1. avgusta 1927 se je zaposlil v Peku in prinesel prvih 300 dinarjev plače.

Sokol, športnik, aktivist OF, partizan

Štefko je pri Peku hitro napredoval. Že 1934. leta je postal glavni kalkulant pri Peku. Kalkulacija je bila alfa in omega vsega. Moral si biti sposoben, tak, da so te rabili. Le ta

krat si lahko prosperiral. A bognečaj, da si se v kalkulacijah zmotil! Štefko je bil uporaben tudi kot risar, oblikovalec. Risal je cenike, opremiljal trgovine. Tisti čas je Peko imel le pet trgovin: dve v Ljubljani, pri Cozjovi piramidi in na Aleksandrovi cesti, kjer je zdaj Nama, v Skopju, v Zagrebu in v Beogradu. Potem so se naglo širile.

Sokol je bil Štefko, odlični telovadec, smučar, planinec, vsestransko aktiven, napreden. Kako v politiki stvari stojijo, je spoznal že kmalu in nič čudnega, da se je v začetku druge svetovne vojne znašel na pravi strani, med aktivisti OF. Oslobojilna fronta je bila velika ideja, ki je v odporu proti okupatorju združila vse Slovence, vse stranke. Karkoli bi danes drugače govorili, bi bilo krivično. Bili smo na pravem mestu in nikogar danes ne sme biti sram partizanstva, razmišlja globoko užaljen ob vsem, kar se danes dogaja. V odpor, v borbo so šli brez vsakršnih želja po oblasti, klerikalci in sokoli, vsi zavedni Slovenci. Nobenega komuniste ni bilo med njimi.

V Kranju je bil povezan, padel je v Kumerdajno izdajo in imel je veliko srečo, da je ostal. 27. marca 1942 je bil že v radovljiskih zaporih, nato v Begunjah, kjer ga je zasljeval sam Druschke.

Šest mesecev zapora je pretrpel v kamnolomih Krauta. 9. novembra 1942 je prišel domov. Potem se je spet začelo tiho sodelovanje z NOB. 2. junija 1944 je bil dokončno v partizanskih vrstah. V 4. manevrski bataljon Gorenjskega odreda je prišel. Specialne naloge je imel njegov bataljon. V tehniki, ki se je uradno imenovala Vojaška tehnika Gorenjskega odreda "A", je bil kulturni referent. Izdajali so bataljonski časopis "Sel naših gora". Še danes hrani izvode. Kasneje je njihov bataljon postal bataljon 2. Kokrškega odreda. Prav nad Dolžanovo sotesko so imeli skrito tehniko. France Slana je tu narisal svoja prva dela, prav tako Marjan Belec. Mitja Valencič - Sonc, Janko Francl in Ludvik Perun - Žigar so bili njegovi neutrudni sodelavci. Tudi od tu Štefkova velika ljubezen do drobne risbe, drobnih načrtov za odlikovanja, značke, spominke medalje. Menda je prav vse načrte zanje, kar so jih prejeli borci Gorenjskega ali Kokrškega odreda vsa leta po vojni izrisal prav Štefko.

Predsednik okraja, župan, direktor

Po vojni je bil prvi predsednik okraja Tržič - Brezje in po prvih volitvah izvoljen za predsednika Tržiča, istočasno pa tudi za sekretarja KP in poslanca v Okrajni odbor Kranj. Hkrati je bil direktor Tria, Runa in Smukove cvekarne. Vse za eno plačo in vse je šlo. Bili pa so to ogromni napori. Družinskega življenja tista leta skorajda ni poznal. Prva leta po vojni, pod njegovim županstvom, so v Tržiču zgradili prve stanovanjske bloke. Najštevilnejše družine so dobile stanovanja. Javno, na zboru volivcev, so jim razdelili ključe. Louis Adamič, ki je pogosto prihajal v vilo Bistrico in v Tržič, ni mogel verjeti, da kraj tako hitro napreduje. Tisoč udarniških ur so Tržičani naredili pri blokhi za Virjem. Adamič je moral vse videti, vse

preveriti. Ni bilo dovolj, da sta mu Štefko in Recar napisala poročilo. Najbolj pa je Tržič potreboval cesto. Takrat so iz Jelendola hlude skozi mesto, po "placu" vlačili. Zato je bila cesta po levi strani Bistrice v prvem planu.

Ogromne uspehe so dosegali, se spominja Štefko danes. Prva leta celo večje kot Kranj. Prvo povojno odlikovanje je dobil tista leta, Red dela I. stopnje. Veliko so tedaj pomenila odlikovanja. Če si si jih pripel na prsi, so te tajnice v Ljubljani kar brez najavljanja spustile do velikih šefov, se danes s smehom spominja Štefko. Vendar, če si bil preveč prizadeven, so te tudi preveč izrabili. Štefka so postavili povsod tam, kjer je "zapelo". 1950. je bila ljubljanska usnjarna Indus v minusu. Z družino se je preselil v Ljubljano, se kot strokovnjak zavzel in rešil usnjarno in ljubljansko tovarno čevljev. Postal so celo dobavitelji za vojsko. Prav iz te usnjarne se je začela graditi kranjska Planika.

1952. leta je Štefko postal direktor Utoka iz Kamnika in tu ostal petnajst let, vse do upokojitve. Modernizirali so tovarno, se specializirali za galanterijo iz svinskega usnja, veliko izvažali in na svetovnih trgih dosegali lepe uspehe. Brez dinarja kredita! Delavci so sami kreditirali nova postrojenja. Tudi po celo plačo so pustili tovarni. A bili so prvi na trgu in kdor je prvi, pobere smetano. To še vedno velja, zdaj še bolj, kot prej.

Po 43 letih aktivnega dela se je 1968. leta upokojil. A mu niso dali miru. 1970. leta je pred stečajem reševal tržičski Runo. Usnjarno za drobnico je zamenjal poliuretano; ko je bila tovarna "ozdravljena" so jo pripojili k Peku.

Računovodja, čeprav je pel na koro

"Na pošten način se rešujejo podjetja, ne pa tako, kot se danes dogaja z Elanom in podobnimi tovarnami, ko vsi špekulirajo, kdo bo več odnesel, več privatiziral. Jaz od tega nikoli nisem nič imel, nič vzel," pove. "Politiko bi morali izločiti iz gospodarstva! Vsi v Tržiču vedo, kako smo zaposlovali. Če je bil dober računovodja, smo ga vzeli, čeprav je na koro pel. Pa je bilo v najhujšem komunizmu. Sposobnost bi morali dati na prvo mesto. Nikoli ne bom pozabil pomočnika direktorja v nemškem Oplu. Sredi naših razgovorov je stopil v pisarno mojster orodjarne in povedal šefu, da je prišel za službo vprašati neki strugar. Šef ni storil drugega, kot odprl predal, vzeli ven načrt nekega dela stroja in velel, naj ga preskusi z njim. Kos bi moral izdelati v 22 minutah. Razgovori so tekli naprej, po slabih 20 minutah je bil mojster spet pri šefu v pisarni. Šef ni storil drugega, kot s posebnim merilom premeril izdelek, ugotovil, da je vzorno narejen. Delavec je bil sprejet, ne da bi šef vprašal, kdo je, je Nemec ali Čeh, bel ali črn, član te ali one stranke. Ocenil je le

njegovo delo. Tako bi moralo biti tudi pri nas. Sposobnost naj bi bilo edino merilo. Šele takrat bomo uspešni."

Bole ga te divje privatizacije. Le čemu? Zakaj rušiti podjetje, če je dobro. Predno se na novo pobere, traja. Boli ga tržička predilnica. Kako so si nekdanji lastniki prizadevali zanj. Sto let je dobro delala, tretjino Tržičanov je živela, zdaj pa je vse na tleh. Stanovanj prodajajo, da bi se rešili.

Gospodarstvo vendar ni pokusni kunec! Kapitalizem se je razvijal tristo let, mi ga pa hočemo kar žez noč. Sindikat mora imeti zdaj močno besedo, razmišlja prizadeto. Če bi delali tako, kot so zastavili on in njemu podobni, bi ne bilo treba vsega tega. 57 bilanc je podpisal v življenju, nikoli ni bilo niti dinarja izgube. On je šel v pokoj z mirno vestjo. Nič ni zase krivično pridobil. Stanovanje je kupil staro, iz leta 1924, avto pa šele potem, ko je bil že upokojen. Petindvajset let bo že star njegov zeleni pižmo. Vsi ga poznajo. Pa se zato ne počuti revnega. Bogastvo človeka nosi v sebi. Te ga bogastva pa ima Štefko Urbanc veliko, veliko. Nikoli ni prenehal delati. Pokoj ni za to, da prenehaš z vsem. Delo se nadaljuje, kot se nadaljuje življenje. Štefko še vedno riše diplome, priznanja. Kar je za borce, naredi vse brezplačno. To jemlje za svojo dolžnost. Prav tako s srcem dela za Izseljeniško Matico. Štirideset let so pred dnevi priznavali. Tako so jih počastili, da verjeti ni mogel. Sam Kučan in njegovi so jim pripravili protokolarni sprejem. Le za nekaj slovenskih podjetij za plačilo izdeluje reklamne napise. Toplo je človeku pri srcu, ko se mimo vozijo avtobusi z reklamami, ki so nastajale v njem in zdaj z velikimi črkami in znaki sporočajo ljudem to in ono. Edino to si pusti plačati, sicer mu pokojnina zadostuje. Nikoli ni bil materialist in nikoli ne bo. Kaj pa je bogastvo? Eno samo veliko breme!

Zgodovina bo poštena, nevtralna

"Bojim se, kaj čaka naše ljudi. Prevelike razlike bodo med ljudmi. Saj ni treba komunizma, ko naj bi imel vsak po svojih potrebah, kot smo včasih sanjarili, toda nek socialni red bi moral biti. Ne moreš gledati, da je en človek brez kruha, drugi pa bogataš. Morali bi stvari urejati na pravi način. Ne zaposlovati brez znanja. Socialni nemir je nevaren. Zadržim sem v naši trgovini videl mladega moža, ki je pred prijateljem jokal kot otrok. Ni imel dela. Neketo osebnih, družinskih tragedij bo nastalo. Zdi se mi, da gremo z dežja pod kap. Za to se res nismo borili. Peščica zaposlenih po pretirano obremenjena, drugi bodo ostali brez vsega. Kako dolgo lahko to zdržimo? Prav so dejali zadržni zdravniki, ko so štrajkali, da 'smo Ameriko že imeli'. Jaz bi spoštoval vsako oblast, ki bi bila pravno urejena, ki bi sprejemala zakone, ki bi bili sprejemljivi za vse ljudi, spoštovani. Zdjaj smo pa vse to zrušili, spravili v anarhijo. Spreminjamo imena ulic, šol, ker nosijo imena narodnih herojev, rušimo spomenike. Vsako mesto je mrtvo, če nima spomenikov. V njih se zrcali zgodovina. Zgodovina bo poštena, nevtralna, bo dokazala, kaj je v resnici bilo. Če bi se Hitlerju ne uprli, kot smo se, če bi ne bilo poljanske vstaje, če bi ne bilo Dražgoš, bi Slovenci končali kje na Poljskem. Takoj sem bil Stephen Urbanc, takoj zaznamovan.

Danes smo svobodni. Zamerim našim politikom, ker so vsi tako strašno šolani, pa se ne morejo pametno dogovoriti. Naj nehajo s politiziranjem, naj skrbijo za gospodarstvo. Več bo denarja za kulturo, socialo, zdravstvo, šolstvo. Od kod pa naj bi prišlo, če bomo gospodarstvo spravili na tla in ljudi pometal na cesto?! ● D. Dolenc

"Blow up" à la Franco Juri

KARIKATURA JE ZRCALO POLITIKI

Že dve leti vsak dan nariše karikature za prvo stran časopisa Delo, tudi če je na počitnicah, ali na potovanju po Istri, od koder je doma. Doma je tudi v Ljubljani, toda tu je bolj gost, integriran gost, kot sam pravi; v Ljubljani nastajajo njegove politične karikature, ki so te dni v izboru izšle tudi v knjigi, v Ljubljani sedi v parlamentarnih klopih, kjer mrgoli idej za njegove politične karikature, tja dobiva tudi prijazna in manj prijazna, celo zelo našpičena pisma drugačnemislečih - vesel pa je vsakršnih -, v Ljubljani tudi predava italijansko književnost, iz Ljubljane beži v svojo Istro, saj se počuti zares doma le v trikotju med Novo Gorico, Kopro in Puljem...

Je karikatura za vas resno opravilo? Kako gre skupaj, da ste asistent italijanske književnosti na Filozofski fakulteti v Ljubljani, vsak dan pa izide tudi karikatura z vašim podpisom na prvi strani časopisa Delo. Je težavno združevati tako različna opravila?

"Karikatura je predvsem komentiranje. Njej najbližja dejavnost bi bilo novinarstvo. Karikatura ustreza - ne poročanju, pač pa komentiranju dogodkov, kakor jih vidim sam, to so moji pogledi, moje mnenje, moj pristop, to so psihološki profili politikov, kakor jih sam vidim in razumem. To je zelo osebno pristop do politike, do političnih subjektov: le-ti nastopajo včasih zelo živahno, večkrat tudi smešno in celo groteskno - kar je zame seveda navdih. Zato so moji najboljši 'heroji' ponavadi taki z močnim karakterjem - negativnim ali pozitivnim - ampak v politiki sploh ni povsem pozitivnega ali povsem negativnega človeka. Vsak ima le prednosti in pomanjkljivosti, razlika je le, kaj trenutno prevladuje. Nihanje političnega bioritma bi lahko rekli, in to opazujem in po svoje z karikaturami komentiram. Od tu do satire v književnosti seveda ni daleč. Tu je ta povezava tudi z delom, ki ga opravljam kot asistent za italijansko književnost: o satiri in ironiji v književnosti bi se dalo veliko povedati od srednjega veka pa do danes: v najboljših romanih renesanse najdemo v tistih navidezno slavospevitih mogočnejšem precejšnjo dozo grenke in močne ironije, ki se bere med vrsticami. Ljudskim posmehovalcem v srednjem veku je bilo tudi več ali ali manj dovoljeno povedati, da je kralj nag, če in ko je bil nag - in pri tem so seveda tvegali glavo ali grmado..."

Današnji karikaturisti tudi tvegajo toliko?

"Satira je zrcalce, kot pravi moj cenzor in uvodničar v knjigi. Centralni del vsega je smeh, smeh kot nekaj demonskega za dogmatike in ozke duše; smeh je prvi sovražnik fanatizma, toda le tako imenovani inteligentni smeh. Ironija, predvsem samironija, je dobra zaščita pred vsakim fanatizmom. Čeprav smo dokaj laična, liberalna družba, Slovenija je sicer v določeni prednosti pred drugimi vzhodnimi deželami socializma, smo vendarle v fazi spreminjanja, ko je pretirana čustvenost in zagnanost lahko nevarna, zlahka preide v fanatizem - politični, miselni, religiozni, moralistični fanatizem. Ena od preventiv pred takim fanatizmom je vsekakor politična satira, vendar kruta, strupena, taka ki pove v obraz prav vse brez dlake na jeziku. Kljub temu da tudi pri meni deluje avto-cenzura, končno smo vsi otroci socializma, samoupravnega razmišljanja in pristopa do oblasti, pa mislim, da se moja satira dokaj dobro približuje teh funkciji, ki jo satira mora imeti."

Ste tudi politik, poslanec v republiškem parlamentu - je parlamentarno dogajanje za vas bogat vir idej? Vas pri tem vaša pripadnost Liberalni demokratski stranki tudi kaj ovira? Je lahko vaš satirični pogled na 'smešno plat zgodovine' zaradi tega kaj drugačen?

"Biti poslanec in karikaturist pomeni tudi določeno dozo shifrovanosti. Vsekakor vloga, ki ne traja posebno dolgo. Čeč čas bom prisiljen izbirati - aktivna politika ali aktivna satira. Če bi to moral izbirati že danes, bi seveda izbral satiro. Toda moje videnje parlamentarnih dogodkov se ne menja, tudi če bi sedel kot novinar na balkonu. V naslednjem mandatu bo moje mesto v parlamentu tam zgoraj, upam vsaj tako, in ne spodaj v parlamentarnih klopih.

Pripadam pa seveda stranki, ki sem jo izbral tudi zato, ker je

najmanj stranka med vsemi drugimi strankami. LDS dopušta individualnost, sprejel sem kandidature in poslanski sedež na podlagi določenih osebnih pogledov, nekega liberalnega pogleda na politiko in družbo. Skratka ne predstavljam si, da bi bil lahko v katerikoli drugi stranki, saj se ne počutim zaradi pripadnosti stranki kakorkoli utesnjen. Celotno nasprotje, to je stranka s precejšnjo dozo humorja, ima občutek za avtoironijo, ni pa seveda popolna, dela napake in je zato tudi moja stranka večkrat tarča mojih karikatur..."

Prva stvar, ki jo bralec zjutraj v časopisu prebere, je gotovo karikatura na prvi strani. Se tega vpliva na bralec zavedate?

"Mislim, da ne vpliva le splošno na braleca, pač pa tudi na politike. Le-ti so me na začetku celo sovražili, toda med sovražnostjo in ljubeznijo je zelo ozek prostor. Toda časi se spreminjajo - nekateri, ki so me včeraj sovražili, me zdaj cenijo. Trdim celo, da so moje karikature nekatere politike spremenile - na bolje. Če ima politik vsak dan zrcalo - karikatur pred seboj, lahko to omili njegova ravnanja, napake predvsem, to, kar sem v karikaturi potencial. Sliši se sicer samovšečno, toda ta vloga satire vsekakor deluje."

Kot pritisk?

"Ne, to je vpliv resnice, ki je politik ne vidi, vidi pa jo satirik. Dobra plat karikature vsekakor onemogoča ustvarjanje kulta osebnosti. Tito je bil na primer nedotakljiv za karikatur, tudi za karikatur, ki bi ga recimo predstavila na simpatičen način. Karikatura bi ga počlovečila, snela bi ga s piedestala. Politiki današnje časa pa so prav gotovo sanjali, da bodo postali novi heroji, novi nacionalni miti, to je bilo očitno. Ob satiri pa mit ni uresničljiv; zato ostajajo le kot politiki, kot ljudje, ki imajo oblast in večjo odgovornost, kaj več pa ne. To je zaslugi dobre satire, pa ne le moje, ampak nasploh, saj je karikaturnost pri nas kar nekaj in to odličnih."

Je satira pomagala do take uveljavitve parlamentarna demokracija?

"No, satira pri nas se je začela že prej, še pred spremembo politične oblasti, to je jasno. Vsaj dve leti pred tem smo že živeli v socializmu, ki ga ni bilo več razumeti v takem pomenu besede, kot danes gledamo nanj ali kot hočejo nekateri dokazovati - da je bilo to 45 let peklenskega obdobja. Vemo, da ni bilo tako: v osemdesetih letih se je medijski prostor odpiral do take mere, da je bila dosežena maksimalna svoboda tiska v letu 1988. Po političnih spremembah v zadnjem pol-druhem letu pa se mi zdi, da v vseh uredniških spet prevladuje nekaj opreznosti do oblastnikov, ni več takih udarnih potez, ki so bila značilna za vodilne časopise ob koncu socializma. V tistem obdobju sprememb, nekakšnem vakuumu, je bil lahko novinar najbolj kritičen, tudi konstruktiven, saj je dejansko lahko ustvarjal neke nove razmere. Večina novinarjev zdaj več ali manj išče svoj novi prostor... Za satiro je drugače, pot si je utrla do te mere, ko nazaj praktično ni več mo-goče. Cenzura ni možna, obstajajo pa seveda pritiski, gonje, tudi zrežirane, doslej na srečo neuspešne. Nekaj tega je bilo v pisnih bralcev tudi objavljeno, nekaj najhujših pa sem celo uporabil za reklamo svoje knjige - in to je vedno najboljša reklama. Taka pisma med drugim tudi omogočajo celo analizo določene družbene netolerance."

Slovensko osamosvajanje je bilo pogosto tarča vaših karikatur, bi rekli, da je slovenska pot v samostojnost tlakovana s karikaturami Franca Jurija...

FRANCO JURIJ: Avtoportret

"Res, zaradi tega so mi celo očitali, da nisem naklonjen osamosvajanju. Kar seveda ni res. Če bi se dalo rešiti Jugoslavijo, če ne bi imeli Miloševića, če bi lahko normalno živeli v jugoslovanski državi, ne bi imel nič proti temu. Jugoslavije pa ni več. Vsaka republika se mora osamosvojiti in tako preživeti in temu seveda ne ugovarjam. Vse skupaj pa je treba izvesti zelo profesionalno in brez evforije. Bal sem se tega procesa, ker sproža veliko čustvenih reakcij, nestrpnosti, netolerance, tudi ksenofobije. Te fanatizme tudi vedno prikazujem s satiro. Treba je seveda ločevati proces osamosvajanja, proces državitvosti. Kar se pri takih procesih pojavlja stranskega, nehumanega, če vznikajo druge tendence - pri tem pa seveda ne morem molčati."

Karikaturisti ste tudi nekakšni napovedovalci prihodnosti. Kronološki pregled vaših objavljenih karikatur je lepo napovedal začetek vojn v jugoslovanski državi.

"Žal se marsikatera napoved uresniči. Vojno pa sem začutil že pred leti. No, bili so drugi pred mano, že CIA je leta 1984 v Mladini napovedala vojno. Ko sem še pisal za italijanske časopise, deloval pa tudi že v odboru za varstvo človekovih pravic ob znani aferi JBTZ, sem razumel delovanje Slobodana Miloševića kot sejanje vojne. Ker pa sem služil tudi vojaški rok v takratni JLA, sem poznal tudi delovanje te ideologije. Žal pa se je ta nasilniški pristop do zgodovine ohranil še naprej vse do danes. Zgodovina žal nastaja z nasiljem, vojnami, nekateri trdijo, da je vojna zrelostni izpit za narod - zame je to primer tragične interpretacije. Dokler bom znal in bom lahko risal, bom prikazoval grotesknost takih interpretacij..."

Zato tudi naslov Slavná naša zgodovina...

"Zgodovino spremlja vedno polno kiča, ideologij, velikih besed, demagogija. Žal se vse to pojavlja tudi v našem procesu. Naini bi bili, če bi mislili, da se mlado, novo, najmlajše evropsko državo lahko ustvari brez teh 'dotdkov'."

Ali zato tako pogosto gostujete v vaših karikaturah tudi tako močne in za osamosvajanje pomembne osebnosti, kot so Janša, Bavec?

"Vsekakor gre za močne karakterne osebnosti, pomembne zaradi svoje prodornosti in pomembne vsekakor za to fazo slovenskega osamosvajanja. Ob pozitivnih platih pa je opaziti tudi znake arogance in tudi večvrednostni kompleks. Kadar se pri sposobnem človeku na oblasti pojavi pretiravanje glede vloge narodnega heroja, postane vse skupaj nevarno - na to je treba pač opozoriti. To ne velja le za Janšo, Bavec, dr. Rupla... Prav zanj imam občutek, da se je nekoliko 'omehčal', delno tudi zaradi svojih vinjet. No, tudi Janša se zadnje čase pojavlja bolj nasmejan, spreminja svoj imidž, vloga skrajnega zagovornika vojske in militarizacije Slovenije se ne obrežuje več. Če se hočejo politiki obnašati kot politiki, se pač morajo omehčati, prilagoditi tudi opoziciji."

Je to tudi vloga opozicije?

"To je vpliv opozicije. Slovenija je zdaj na dokaj solidnem tiru. Prišli smo vsi skupaj do določenega kompromisa: če ne bi bilo nas liberalcev, kritikov, razbijačev, žigosali so nas tudi kot izdajalce in ne vem kaj še vse, če torej ne bi bilo nas skrajnih pacifistov, bi prevladal drugi povsem militanten ekstrem. Če ne bi bilo njih, bi morda prevladal naš ekstrem. Zdaj smo prišli do sinteze interesov. V novi ustavi je ta sinteza dokaj vidna, zato je ta ustava dokaj dobra ustava. Ko smo skoraj doživeli vojno v Sloveniji, to pač še ni bila prava vojna, sta bili vojaška in politična, pogajalska plat, ki smo jo mi zagovarjali, komplementarni. Slovenija je se nekako dialektično rešila pred ekstremizmi. Tudi moja satira postaja bolj 'normalna', medtem ko je bila prej razumljena kot sovražno dejanje, pripisovali so jo nekakšni specialni vojni. Upam, da bo Slovenija ostala demokratična, laična, skeptična drža je pri tem bistvena. Pripravljenost smejati se tudi sebi - to olajšuje marsikaj. Če pa vodiš podobno politiko, kot recimo Milošević, in v marsičem smo tudi vodili tako politiko, moraš biti tudi pripravljen svoj obraz zagledati v ogledalu, se nasmejati - in spremeniti register."

Je ta vaš ironičen odnos do politike posledica tega, da se iz Istre, od koder ste doma, velika politika vidi drugače?

"Za Istro je res značilen ironičen odnos do politike nasploh, vpliv italijanskega načina, da se je treba prilagoditi novim časom, je dobra lastnost, onemogoča ustvarjanje totalitarizma. V Istri smo vajeni relativizirati vse - predvsem pa zgodovino. Nima posebnega odnosa do zgodovinskih podvigov, velika zgodovina je v glavnem vedno zatirala Istro, omejevala njen razvoj, tudi danes. Za Istro ni dobra perspektiva ne Jugoslavija, ne ustvarjanje novih držav, ne italijanski irendentizem, nič od tega ni dobro za istrske interese. Mislim, da si Istanji zaslužijo, če že drugega ne, vsaj spoštovanje svoje identitete. Prav takšno gledanje na dogodke pa omogoča tudi večjo ironijo, tudi avtoironijo... Smo ljudje, ki naglas klepetajo, se veliko smeji-jo, ne verjamejo nacionalnim herojem, očetom naroda, ker pripadajo več narodom, ne le enemu."

Vam to, da se ukvarjate s književnostjo, kaj pomaga pri karikaturah - le te so nemalokrat tudi napoved prihodnjih dogodkov?

"Vsekakor. Kulturološka in psihološka plat zgodovine vsekakor pri tem pomaga, znani so mehanizmi, ki poganjajo zgodovino. Zdaj na primer ponavljam vzorce značilne za čas pred drugo svetovno vojno: izbruh nacionalnih evforij, netolerance, val skrajno desnih gibanj, vse je bilo tudi značilno za weimarsko republiko, za porajajočo se fašizme, nacizme. Zato ni težko uginiti, kaj bodo govorili protagonisti takih gibanj, kaj bodo počeli. Meni je jasno, kam gre Milošević, kam Tudjman, kam vsi skupaj, zato nisem vedno optimist, žal. Morda je Slovenija pri vsem tem še v najboljšem položaju, ker je majhna, da se jo rešiti, zanimiva je za zahod, morda nas bo to ubranilo pred totalno katastrofo, ki čaka ostali del Jugoslavije in tudi vzhodni del Evrope."

Kaj si želite v novem letu?

"Sliši se banalno, toda res želim, da bi bil mir. Mir in normalno življenje, čeprav mi seveda godi, da se kaj dogaja, pa ne vojna. Ironijo in humor bi našli lahko tudi v manjših, manj pomembnih stvareh. Zdaj nenehno rišem radno, to so grene risbe. Rad bi že enkrat risal karikature o vsakdanjih, majhnih stvareh, o majhnih napakah, ne več velikih, usodnih. Toda kaj bi napovedoval!" ● Lea Mencinger

KULTURNI KOMENTAR

lee mencinger

LEA MENCINGER

KOLEDNICA

Kadar gre tako burno obdobje, kot je bilo leto 1991, h kraju, večino prevzema želja, da bi dnevom do izteka leta še pomagali, da hitreje izginejo v zgodovino časa. In pri tem si še vsi delamo utvare, da bo tega obdobja zares tudi konec, samo da nam uspe 31. december dokončno poriniti čez prag in zaloputniti vrata. In odpreti okna za novo, mlado leto, ki bo vse drugačno, sveže v idejah, v rešitvah, v možnostih in v dejanskem. Potem pa bomo morda tam sredi leta naenkrat opazili, da to novo dete vleče nase stare cape, v katerih morda prepoznamo oblacila, ki smo jih že lani obnosili, zavrgli. Vse novo namreč ne zraste iz povsem počiščenih in s praho za novo mlado rast pripravljenih tal - v naslednje leto bomo povlekli skupaj z letnico še na kupe starih težav, ustaljenih gledanj, morda bomo celo taki, kot smo bili včeraj, kot smo mislili oktobra, načrtovali aprila... Vso svojo z leti nabrano ropotijo nosimo s seboj v novo leto, ne začnemo misliti na novo, ne gledamo v svet z novimi očmi, ne odpiramo se za vse, kar je bilo včeraj neznano in za nas v nevedni temi. Razen, če za novo leto ne pademo na glavo.

Toda bolj, ko se ukvarjamo s preteklim, nas novo prehitava. V histeričnem strahu, da nam med prsti uhaja nekaj vrednega, starega, medtem ko novega še ni, bi nas moralo skrbeti pravzaprav le to, da si ob vsakem, še tako čudnem času, kot je ta, ki je bil, in bo še marsikateri v prihodnje, ohranili svoj OBRAZ. Na to misel navaja na še včeraj neuglednem, danes pa modernem in okolju prijaznem papirju natisnjena pesniška zbirka dubrovniškega pesnika Luke Paljetka z naslovom Ubežne pesmi. Pesnik nam je blizu, pa ne zato, ker bi dobro poznali njegovo pesniško besedo že doslej, pač pa zato, ker je v celoti prevedel poezije Franceta Prešerna. In tudi zato, ker je begunec iz Dubrovnika. Ni pa begunec iz poezije. V dneh, ko neka civilizacija kaže svoj obraz z uničevanjem vsega, kar večini pomeni kulturnega - da ne omenjam življenj - je pesnik begunec ohranil vero v poezijo. Njegova zbirka pesmi, ki so nastale danes in včeraj, kaže uporni obraz pesnika, kaže obraz civilizacije, ki ohranja poezijo v času, ki ji ni naklonjen. In medtem, ko se velika politika ukvarja z malimi narodi in vleče poteze, ki lahko pomenijo dolgo pričakovani mir ali pa drugo skrajnost - totalno vojno, ohranja poezija svoj obraz ne z bojevitostjo verza, pač pa z bojevitostjo pravice obstaja v vsakem še tako ubožnem času. Pokazati obraz v pravem času pa je že napol dobljena bitka.

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Lipa razstavlja Bojan Bensa, v galeriji Mestne hiše pa je odprta novoletna prodajna razstava del članov Likovnega društva Kranj.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je na ogled razstava črnbelih in barvnih fotografij FK Triglavski narodni park. V razstavnem salonu Dolik je na ogled skupinska razstava likovnih del članov likovne sekcije Relik Trbovlje.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši razstavlja akad. kipar Stane Kolman, odprta pa je tudi prodajna novoletna razstava likovnih del. V fotogaleriji Pasaža radovljiške graščine je na ogled razstava fotografij Vojna v objektivu; razstavljajo člani Foto kluba Sloboda-Vis iz Varaždana.

BLED - V Atlasovi galeriji Sebastijan so na ogled male plastike akad. kiparja Toneta Demšarja.

ŠKOFJA LOKA - V galeriji ZKO - Knjižnica je na ogled klubska razstava fotografij FKK Anton Ažbe Škofja Loka. V Groharjevi galeriji je odprta prodajna razstava del članov Zdrženja umetnikov Škofja Loka. Zbirke Loškega muzeja bodo z decembrom odprte samo ob sobotah in nedeljah od 9. do 17. ure.

KAMNIK - V razstavišču Veronika so na ogled likovna dela skupine Nova - ob njeni dvajsetletnici.

PRIREDITVE TEGA TEDNA

KRANJ: LUTKOVNI ČETRTEK - V četrtek, 2. januarja, bo v Lutkovnem gledališču Cveta Severja v gradu Kieselstein spet veselo. Otroci bodo uživali v lutkovni predstavi Pavliha Lutkovnega gledališča Kranj. Prireditvi bosta ob 16.30 in 17.30 uri.

KRANJ: GLEDALIŠČE VABI - V Prešernovem gledališču bodo danes, v ponedeljek, ob 10. uri uprizorili Mojco Pokrajcu-ljo za izven. Jutri, v torek, 31. decembra, ob 19.30 bodo kot novoletno predstavo zaigrali komedijo Georgesa Feydeauja DO-RE-MI-FEY-DEAU. Za izven.

RADOVLJICA: KOLEDOVANJE - V soboto, 4. januarja, ob 20. uri bo v gostilni Kunstelj Koledva 91 z moškima pevskima zboroma Kropa in Podnart pod vodstvom Egija Gašperšiča ter solistoma Zlato in Dragišem Ognjanovičem. Sodeluje tudi trio Branko Brezavšček (violina), Lojze Velkavrh (klarinet) in Miško Hočvar (kontrabas). Po koncertu bodo postregli z obaro in ajdovimi žganci. Rezervacije Gostilna Kunstelj.

ŽIRI: NOVOLETNI KONCERT - V dvorani Svobode bo v sredo, 1. januarja, ob 19. uri tradicionalni novoletni koncert Pihalne godbe Alpina Žiri. Gostji koncerta sta citrarki Kocalj iz Podnarta. Vstopnice bodo zrebali, izkupiček gre kot pomoč Hrvaški. V soboto, 4. januarja, ob 19. uri bodo koncert ponovili v dvorani Partizana v Gorenji vasi.

NOVOLETNI KONCERT

Bled - V Festivalni dvorani bo v sredo, 1. januarja, ob 16. uri in 19. uri Novoletni operni gala koncert s slovenskimi opernimi umetniki in Simfoničnim orkestrom SNG Opera Ljubljana. Na prireditvi najstopajo: sopranistka Olga Gracelj, sopranistka Zinka Aljaž, mezosopranistka Dragica Kovačič, tenorist Jure Kušar, baritonist Jaka Jeraša, baritonist Zdravko Pergar in bas-baritonist Juan Vasle. Dirigent je Vladimir Kobler. Program povezuje Marjan Breznik.

GOSPODARSKI KOMENTAR

Hov

MARIJA VOLČJAK

Nove volitve

Za nami je burno leto 1991, ki bo v slovenski zgodovini napisano z veliko začetnico. Kaj kmalu se bodo šolarji učili, da je to leto, ko je Slovenija postala samostojna država, kar je bila davna želja Slovencev. Zato je razumljivo, da je bilo v letu tako pomembnih političnih sprememb gospodarstvo nekoliko ob strani, čeprav je seveda v današnjem svetu prav gospodarstva moč vse bolj odločujoča. Navsezadnje se je to pokazalo tudi pri priznavanju slovenske samostojnosti, saj je Nemčija odločno preizkusila, kako bo svet sprejel usklajevanje političnega vpliva z njeno gospodarsko veljavo.

Pa vendar, kaj ni bilo le preveč ob strani, se sprašujemo na vstopu v novo leto? Kaj ni bil vrtoglavi padec z Markovičevih oblakov na trda Peterletova tla le prehud? Teško je s tristo markami povprečne plače živeti ob spominu na tisoč mark izpred leta dni in kaj slaba je tolažba, da so na Poljskem, Češkem, v Rusiji še večji reveži, saj so množice na robu lakote, ne le na robu revščine. Ko preštevamo tolarje v naših denarnicah, rade volje priznamo, da Markovičevih tisoč mark in nakupi čez mejo res niso mogli dolgo trajati, veliko težje pa je, da ne bi mogli zaslužiti več kot tristo mark. Brez podrobnih analiz in kopice podatkov si že upamo trditi, da je bil padec le prevelik, ne da bi pri tem tvegali ostra nasprotovanja, češ da so takšne besede politično sporne, da tako govorimo, ker nam ni povšeči Demos.

Neuspešnost Peterletove vlade na področju gospodarstva lahko najbolje pojasnimo z lastninsko zakonodajo, saj smo prav pri njej lahko najbolj jasno opazili, da nima nikakršne strategije. Kako naj si sicer razlagamo zasuk taktike sredi lastninske igre, kar je privedlo do blokade temeljne lastninskega zakona. Tudi parlamentarni poskusi, da bi oblikovali nov, za večino sprejemljiv zakon, se zdijo vnaprej obsojeni na propad. V parlamentu namreč vse bolj prihajajo do izraza interesi ozkih skupin, ki niso več oviti v celofan, temveč nastopajo kar najbolj razpoznavno. Prav pri lastninski zakonodaji so najbolj "otipljivi", povsem pa niso poniknili niti pri sprejemanju ustave, ki so jo naposled tudi po zaslugi Bučarjeve modrosti sprejeli s preimenovanjem pravice v svobodoščno do splava, kar za žensko, ki se bo zanj odločila, res ni prav nič pomembno, stvar pa je na moč podobna preimenovanju ulic, kar je zdaj spet v modi. Če strategije ni bilo pri lastninski zakonodaji, kako naj bi jo pričakovali pri drugih gospodarskih in razvojnih vprašanjih Slovenije?

Tako pridemo do vprašanja, kako je bil izvoljen parlament, kako sestavljena vlada, v odgovoru nanj se šele zavemo, kaj vse se je medtem že spremenilo in kaj vse sta torej že napravila. Zavemo se, da sta bila izvoljena in sestavljena za osamosvojitve Slovenije in ne za razreševanje strateških gospodarskih in razvojnih vprašanj. Ugibanja, kdaj bo padel Peterle in kdo ga bo zamenjal, kdaj bo v Demosu odstopil Pučnik itd., kaže zamenjati z ugibanji, kdaj bodo nove volitve, da bomo dobili parlament in vlado za današnji dan. Čehoslovaški predsednik Havel pravi, da bi morale biti pri povratku iz socializma v kapitalizem volitve na dve leti, če ne vsako leto. Naša stvarnost njegove ocene potrjuje. Bomo torej volitve imeli že spomladi, saj strokovnjaki pravijo, da je zaradi večjega optimizma ljudi to pravi čas za volitve?

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Program Phare za Slovenijo

Predstavniki italijanskih družb iz Milana in podjetja 5P Immobiliare iz Devina so pred kratkim v Ljubljani s predstavniki mednarodnega podjetja Slovenijales podpisali sporazum o sodelovanju pri oblikovanju programa Phare pri Evropski skupnosti. Skupno bodo oblikovali svetovalne in izobraževalne programe in projekte, ki naj bi jih financiral program Phare, na področju financ in reforme podjetij ter v okviru sredstev, ki so bila odobrena bivši Jugoslaviji. Načrti se nanašajo predvsem na izobraževanje vodstvenega kadra slovenskih podjetij, prestrukturiranje industrije, prostorskega urejanja, infrastrukture in energetike. Soglasje k sporazumu je v imenu slovenske vlade dal dr. Peter Tancig, minister za znanost in tehnologijo, s čimer so ustvarjene možnosti za aktiviranje odobrenih sredstev programa, ki jih je predvidoma za 30 milijonov evrujev.

Elektrika bo dražja za najmanj 30 odstotkov

Slovensko elektro gospodarstvo je predlagalo 87-odstotno podražitev elektrike, kar je povzročilo v javnosti veliko jeze, energetski minister dr. Miha Tomšič je nato napovedal najmanj 30-odstotno podražitev, vendar je slovenska vlada v predbožičnih dneh ni potrdila. Kljub temu lahko podražitev pričakujemo v kratkem, verjetno bo sledila inflacija v zadnjih treh mesecih. Glede oskrbe z elektriko je minister Tomšič dejal, da se mu groznje z izklapljanjem gospodinjstev ne zdijo primerne, saj bi v primeru motenj in preskrbi najprej pomislili na velike porabnike, ki so letos poravnali le četrtno računov za elektriko.

Energetsko ministrstvo je vladi predložilo novo gospodinjstvo tarifo, ki predvideva tudi določene olajšave za tako imenovani mali odjem v gospodinjstvu, popust za štiričlanska in večja gospodinjstva ter skrajšanje cenjene nočne tarife na osem ur. V Sloveniji je približno 700 tisoč odjemnih mest oziroma 650 tisoč gospodinjstev, od tega naj bi bilo popusta zaradi številčnosti deležnih približno 145 tisoč družin.

Novost, ki jo lahko pričakujemo pri podražitvi, pa bo ukinitve zimske in letne sezone, kar pomeni, da bodo računi za elektriko enakomernejši čez vse leto.

Kljub padanju cen nafte na svetovnem trgu pa se bo verjetno podražil tudi bencin in naftni derivati, minister je napovedal 15-odstotno podražitev. Naftni derivati so se zadnjič podražili 15. novembra.

V Savi napovedujejo bistveno povečanje proizvodnje in izvoza

Sava kljub krizi ostaja trdna

Letos so proizvodnjo kljub izgubi južnih trgov povečali za 3,6 odstotka, za prihodnje leto napovedujejo kar 13,7-odstotno rast.

Kranj, 27. decembra - Kranjska Sava kljub težavam, ki jih prinaša gospodarska kriza, ostaja trdna, njena stopnja samostojnosti je kar 74-odstotna. Na južnih trgih je prodaja upadla za polovico, zato je toliko večji izvoz in Sava bo prihodnje leto prvič ne le količinsko, temveč tudi vrednostno pretežni izvoznik. Računajo, da bo v bilanci za letošnje leto 250 milijonov tolarjev izgube ob 300 milijonih tolarjev odpisanih terjatev.

Sava se lahko pohvali z gospodarsko rastjo v letošnjem letu, za kar se moramo zahvaliti vsem zaposlenim in dejstvu, da smo v preteklih letih veliko investirali zlasti v povezave z Zahodom, zato letošnjih težkih pretresov nismo tako občutili kot drugi v Sloveniji, je na prednovoletni tiskovni konferenci dejal Viljem Žener, glavni direktor kranjske Save.

Obseg proizvodnje so letos povečali za 3,6 odstotka, znašala je 56.491 ton. Zaposlenost upada že od leta 1987, zdaj v Savi dela 4.245 ljudi, 54 manj kot lani. Produktivnost torej narašča.

Sava tudi vrednostno pretežni izvoznik

Ob razpolovljenem letošnjem prometu z republikami bivše Jugoslavije so povečali izvoz, ki je znašal 95,2 milijona dolarjev, kar je 13,2 odstotka več kot lani. Izvoz je imel v celotni letošnji prodaji količinsko 55-odstotni delež, vrednostno pa 44,6-odstotnega. Svetovne cene so namreč vselej nižje, zato se Savi z osamosvojitvijo Slovenije obeta podoben položaj, kot ga ima avstrijski Semperit, ki izvzi 70 odstotkov proizvodnje.

Že prihodnje leto naj bi Sava tudi vrednostno postala pretežni izvoznik, saj računajo, da bodo izvozili za 127,8 milijona dolarjev izdelkov, kar bo količinsko predstavljalo za 63 odstotkov proizvodnje, vrednostno pa 52,8 odstotka.

Letos so uspeli z izvozom v celoti pokriti uvoz surovin, re-

Sava je letos finančno vzdržala, ker so investirali le 20 milijonov mark (normalno bi bilo od 30 do 35 milijonov mark), prihodnje leto bo investiranje še manjše, kar seveda pomeni, da se morajo odpovedovati razvoju. Drugi razlog, da se držijo na vodo, so nizke plače, ki imajo v sestavi cen izdelkov le 17-odstotni delež, v Semperitu imajo denimo 40-odstotnega.

zernih delov in opreme ter ustvarili za 12,5 milijona dolarjev presežka, računajo, da bo prihodnje leto znašal 26,4 milijona dolarjev.

Z novim letom korporacija

Sava bo s 1. januarjem začela poslovati kot korporacija in bo tako kot celota pripravljena na lastninjenje, ki ga bodo izvedli, ko bo sprejet zakon. Tudi se bodo nadaljevali tudi dogovori s Continentalom glede njegovega vlaganja, znano bo tudi, kakšen bo Semperitov delež v Tovarni avtopnevmatike, kjer je zdaj 28-odstoten.

V Savi nameravajo prihodnje leto obseg proizvodnje povečati kar za 13,7 odstotka, predvsem na račun izvoza, ki naj bi bil večji kar za 34,2 odstotka. Na južnih trgih namreč lahko računajo le na menjavo blaga za blago.

Korporacijo sestavlja 6 domačih podjetij in tri v tujini. Poleg omenjene tovarne avtopnevmatike so to: Sava Teh (15 programov), tovarna Vist, tovarna Velo, tovarna Forma in trgovsko podjetje Sava Trade. V tujini že leto dni posluje podjetje Euro Sava v Trstu, ustanovili so podjetje Sava Trade Hungary v Budimpešti, v kratkem bodo odprli podjetje v Münchnu.

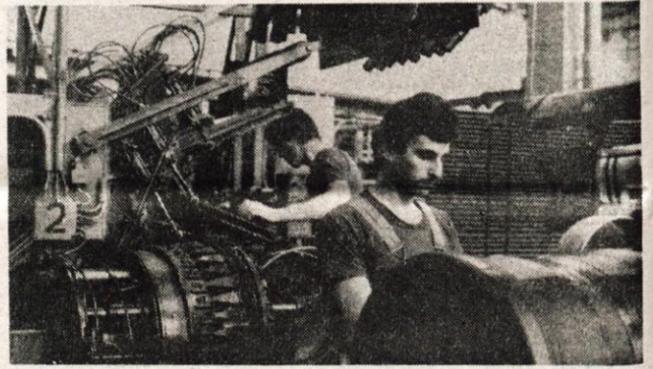
Po bivši Jugoslaviji jim je poslovne enote uspelo preoblikovati v mešane družbe v Skopju (z Makedonijo so uspeli vzpostaviti trgovsko pot prek albanskega Drača), v Zagrebu je tik pred registracijo, podobno v Sarajevu, vprašanje pa je, kaj se bo zgodilo v Beogradu in Titogradu, je povedal Janez Bohorič, direktor Save Trade Kranj. V mešanih družbah ima Sava 70-odstotni lastninski delež, zaposleni v poslovalnici 30-odstotnega. Zanimivo je, da so v Beogradu skušali slovenski vpliv zrediti s sodelovanjem Semperita kot tretjega partnerja, vendar pa je prav to zdaj problematično, saj avstrijska zunanja politika nikakor ni pogodu Beogradu.

Za odvzeto skladišče v Rumi tožba zdaj miruje, stvar se očitno ohlaja. Tovarna traktorskih gum pa izvažata direktno Sempe-

Sava je morala lani v tem času odpisati za 200 milijonov tolarjev (tedaj še dinarjev) terjatev, letos jih bodo morali odpisati še enkrat toliko, še več pa bi jih bilo, če ne bi sredi leta ustavljali prodaje na jug. Ob zamenjavi valute 7. oktobra so terjatve znašale 1 milijardo tolarjev, od tega izven Slovenije 560 milijonov tolarjev, decembra so jih uspeli znižati za 50 milijonov tolarjev.

ritu, ne več prek Save, ostaja pa tehnično tehnološko sodelovanje, ki naj bi ga z novo tripartitno pogodbo dorekli do konca marca prihodnje leto. Po načelu franšizinga pa je tam prodajalno odprl zasebnik, ki prodajo povečuje, problem je v tem, da plačila morajo izpeljati blagovno, kot dobave traktorskih gum.

Sava bo seveda uveljavljala lastninski delež tovarne v Rumi, pravijo, da je približno 5-odstoten. Denacionalizacijskih zahtev za tovarne v Kranju pa še niso prejeli, Sava je bila namreč pred vojno Semperitova, med vojno pa jo je "vzel" nemški Continental. ● M. Volčjak

Slovenska PTT in Iskra Telekom podpisali pomembno pogodbo

280 tisoč novih telefonskih priključkov

Posel je vreden kar 1 milijon mark, od tega podpisana pogodba 431 milijonov mark.

Ljubljana, 24. decembra - Predstavniki PTT Slovenije in Iskre Telekom Holdinga, Iskre TEL, Iskre Elektrozeve, Iskre Elektrooptike-Optične komunikacije in Iskre Terminali so slovesno podpisali okvirno petletno pogodbo o projektiranju, dobavi, montaži in zagonu telekomunikacijskih naprav. Pogodba predvideva inštalacijo kar 280 tisoč novih digitalnih telefonskih priključkov, s čimer se bo Slovenija približala 35 telefonskim priključkom na 100 prebivalcev, kar je značilno za razviti svet.

Gre za ambiciozen program razvoja teleinformacijskega sistema v Sloveniji, ki je vreden kar 1 milijon mark, nanaša se na razvoj PTT do leta 1995. Zdaj podpisujemo pogodbo v višini 431 milijonov mark, predvideva inštalacijo 280 tisoč novih digitalnih telefonskih priključkov, po 70 tisoč vsako leto, je uvodoma dejal Miloš Mitič, generalni direktor PTT Slovenije. Pohvalil je dosedanje poslovno sodelovanje z Iskrinimi tovarnami, saj so pogodbe v celoti uresničili in v zadnjih treh letih namestili 180 tisoč novih telefonskih priključkov, od tega letos 35 tisoč. Tako je v Sloveniji zdaj približno 22 telefonskih priključkov na 100 prebivalcev.

Z novimi 280 tisoč telefonskimi priključki bi se približali razvitemu svetu, saj ga bo lahko imela vsaka družina, v Sloveniji naj bi jih bilo 450 tisoč, zmogljivosti pa zgrajene za 550 tisoč priključkov.

Seveda ne gre le za razširitev telefonskega omrežja, temveč tudi za sodobne digitalne rešitve, zagotovili bodo tudi centralizirano upravljanje in vzdrževanje, vpeljavo storitev inteligentnega omrežja (IN) ter

V Slovenije naložbe v razvoj telekomunikacij znašajo od tri do štiri promile družbenega proizvoda letno, kar je pet do desetkrat manj kot v razvitih zahodnih državah. V predlogu proračuna za prihodnje leto ni več davkov na telefonski impulz zbranih namenskih sredstev.

omrežja integriranih storitev (ISDN). Tudi pri nas se bo tako hitreje razvijala mobilna telefonija, elektronska pošta, paging, videoteks, prenos podatkov itd, kar zdaj uporabljajo le prvi zanesenjaki, smiselna pa je seveda le množična uporaba. Tako se bo Slovenija lahko hitreje vključevala v evropski komunikacijski prostor, saj bi imelo sleherni nadaljnje zadržanje na področju telekomunikacij usodne posledice za poslovne, gospodarske in družbene tokove med Slovenijo in evropskimi državami.

V razvitem svetu telekomunikacije danes dosegajo najvišje gospodarske rasti, pri nas potrebujemo nacionalno strategijo razvoja telekomunikacij, kar je seveda v domeni države.

Je tukaj še kdo od vlade, je vprašal dr. Peter Tancig, slovenski minister za znanost in tehnologijo, nihče se ni oglasil. S tem je nazorno pojasnil, da se je od petih povabljenih ministrov podpisalo tako pomembne pogodbe udeležil le on, čeprav bi poleg podjetij in PTT tretji partner morala biti država. Dejal je, da nam manjka strategija razvoja Slovenije kot celote, česar pa od vlade, takšne kot je, ne moremo pričakovati, saj posamezno ministrstvo tega ne more prevzeti. Odgovor torej lahko da prestrukturiranje slovenske vlade, le tako bi lahko dorekli, kdo naj npravi celovit strateški razvoj Slovenije.

Blaž Kavčič, generalni direktor Iskre Telekom iz Kranja je dejal, da so skušali ponuditi izhodišča zanj, kar je to stvar ministrstva za promet in zveze, kajti če v Sloveniji ne bomo razvijali telekomunikacij, se bo Evropa odmikala od nas. Telekomunikacije so pomembne za splošen gospodarski in družbeni razvoj, celo za prihodnost tujih naložb v Sloveniji, zato potrebujemo strateški razvoj

na tem področju in ustrezni zakon o telekomunikacijah, ki je v pripravi. Program digitalizacije bi morala napraviti vlada, ki še vedno ni podprla Telekomovega programa digitalizacije II. Kavčič je še dejal, da bi bila potrebna tudi drugačna politika financiranja, zdaj je denimo cena telefonskega impulza v Sloveniji trikrat nižja kot na Hrvaškem ali v Srbiji. ● M. Volčjak, foto: G. Šinik

M. VOLČJAK

Šestdeset let Paulusove delavnice

Evropski standardi tudi v mehanični delavnici

Ker so avtomobili vse boljši, morajo mehaniki znati vse več in kmalu vsakdo ne bo več mogel biti mehanik.

Škofja Loka, decembra - Letos je minilo šestdeset let, odkar je Leopold Paulus odprl v Škofji Loki prvo mehanično delavnico daleč naokrog. Avtomehanika je v Paulusovi družini pognala krepke korenine, saj je Leopoldovo delo nadaljeval sin Janez, ki se je specializiral za popravila avtomobilov, zdaj pa ga nadaljuje Janezov sin Stane, ki v delavnico uvaja računalnike in evropske standarde.

Paulusova delavnica je prva in dolgo edina v Škofji Loki in daleč naokoli. Tedaj še ni bilo veliko avtomobilov, Ločani so jih šli na prste, zato so v Paulusovi delavnici popravljali tudi cestne valjarje, mlatilnice, slamoreznice, drobilce kamena, motorna kolesa in dvokolesa. Leopold je delavnico leta 1931 postavil blizu Plevne, poslopje je ohranjeno, v njem je danes Alpetourov Bandag. Ker je tekoče govoril nemško, je nakupil knjige o avtomehaniki, znanje je kasneje dopolnil s seminarjem v tovarni Saure-Benz na Dunaju. V delavnici je imel strožnico, ki mu je omogočala, da je sam izdeloval rezervne dele. Počasi so začeli prihajati vajenci, med njimi so bili Tone Štarman, Rudi Gaber, Ivo Čemažar.

Kako draga stvar je bil tedaj avto, pove zgodba o Bajželjevem avtu, prvem, ki ga je Leopold popravil. Po kopici predejav in popravil se je cena povzpela na 7.000 dinarjev, s tem denarjem je Leopold hotel poplačati dolgove, ki so se mu nabrali pri gradnji hiše. Vendar Bajželj iz Železnikov toliko denarja ni imel in avto je zažgal. Zavarovalnica je njegovo goljufijo odkrila in Bajželj je ostal brez avta, Leopold pa brez denarja.

V Paulusovi družini se je rodilo devet otrok, po očetovih stopinjah je šlo vseh pet sinov. Vendar je vojna družino zelo prizadela. Polde in Stane sta odšla v partizane, družino so

Nemci izselili, Janeza in Vido je rešilo naključje, nakar sta odšla v partizane. Polde je padel v Ribnici, Stane na krnu, mati Franca Paulus, rojena Čemažar, je umrla v taborišču Rotenfels. Med vojno je delavnico prevzel Nemeč, v prvih povojnih dneh Vili Tomšič in nato Rudi Gaber. Ko se je oče z otroki vrnil domov, je nadaljeval z delom v delavnici, pomagala mu je sin Janez, ki je mojstrski izpit napravil leta 1953. Franci se je na Češkem izučil za avtoelektričarja, Vinke je prav tako postal mehanik.

Janez je počasi zamenjal očeta, delavnico je specializiral za popravila osebnih vozil. Staro delavnico je leta 1965 prodal Transturistu in nad Plevno zgradil novo hišo in delavnico. Na cestah je bilo vse več različnih avtomobilov, leta 1969 se je odločil za audije in podpisal s tovarno pogodbo o servisu, kasneje je dodal še Volkswagnovo.

Janeza Paulusa zlasti Ločani niso poznali le kot dobrega mehanika, temveč tudi kot dirkača. Motorje je imel rad, na motorju s prikolico sta dirkala s Pavlom Podobnikom, dobra tri leta, začela sta leta 1949. Dobro sta se izkazala v dirki čez Gorjance, dirkala sta celo v Črni gori.

Ob Janezu je v odličnega mehanika zrasel njegov sin Stane, ki je po očetovi smrti delavnico prevzel leta 1986. V tem času jo je že nekoliko preure-

dil, postavil je novo dvigalo in dopolnil veliko opreme, ohranil pa je specializiran servis za audije in volkswagne. Prav zdaj razmišlja o temeljiti preureditvi in razširitvi delavnice, saj tudi v njegovo prihajajo evropski standardi.

Mehanična delavnica je danes nekaj povsem drugega, kot je bila včasih, bolje rečeno, kot je bila še pred nekaj leti, saj Stane sledi zahtevam odličnih nemških izdelovalcev avtomobilov, v katerih je vse več elektronike. Če primerjamo Leopoldovo strožnico in Stanetov računalnik ter CD plošče, na katerih so podatki o avtomobilu in njegovem motorju, je razlika osupljiva. Tako kot je Leopold potreboval veliko iznajdljivosti, potrebuje Stane veliko znanja, kakor je bil Leopold pionir avtomehanike, je danes Stane pionir sodobne avtomehanike. Svoje znanje mora nenehno izpopolnjevati, da je

Stane Paulus

na tekočem z novostimi, vse zahtevnejše so, saj tudi v njegovo delavnico že prihajajo avtomobili, ki imajo vgrajene računalnike. Na posebnih folijah, ki jih že zamenjujejo CD plošče, mu tovarna pošilja vse potrebne podatke o posameznem avtomobilu, s pomočjo računalnika za vsakega nato pripravi "recept" za najpogostejša popravila in nastavitve motorja. Tako se drži vseh navodil, ki mu jih daje tovarna, tako lahko za vsako opravljeno popravilo daje tovarniško predpisano garancijo, tako lahko vsaki stranki natančno pojasni, kaj priporoča tovarna. Svoje znanje vsako leto izpopolnjuje na seminarjih, ki jih Volkswagen priraja v Wolfsburgu, kjer ima tovarno z 62 tisoč delavci. Stvari imajo tam že tako dodelane, saj so jih na zadnjem seminarju poučili predvsem o tem, kakšen mora biti njihov odnos do strank.

Tudi avtomehanika postaja zahtevna stroka, avtomehanik ne bo več mogel biti vsak. Ni več daleč dan, ko bo imel Stane v delavnici računalnik (pokazal mi ga je na prospektu), ki ga bo "odklenil" s ključem avtomobila, ki ga stranka pripelje v popravilo in na ekranu se bodo pokazali vsi podatki o avtu in njegovih okvarah ter "recepti" za popravilo. Ker so avtomobili vse boljši, bo popravil vse manj, ostali bodo le najboljše mehaniki, ki bodo šli v korak z evropskimi standardi.

Odprte strani

Urednikova beseda

Novoletne Odprte strani prinašajo v sredici pregled dogajanja v letu 1991 in zapis o novi ustavi, na prvi in zadnji strani pa so gospodarske teme: kako uspevajo zasebni podjetniki z dolgo tradicijo in kaj poskušajo novi. Preberite oba prispevka in primerjajte.

Vsem našim zvestim sodelavcem in bralcem želimo mirno in uspešno leto 1992!

Leopoldina Bogataj

M. VOLČJAK

Šestdeset let Porentove delavnice

Porentove nahrbtnnike pozna vsa Slovenija

Cenijo jih alpinisti in himalajci, taborniki in smučarji in sploh vsi, ki zahajajo v gore.

Škofja Loka, decembra - Virmaše, vas pri Škofji Loki, so najbolj znane po Porentovih nahrbtnnikih. Ljudje prihajajo ponje od blizu in daleč in o njih vselej govorijo pohvalno. Kako tudi ne, saj jih cenijo tudi vrhunski alpinisti in himalajci, ki so jih preizkusili v najtežjih razmerah in se vedno znova vračajo ponje. Srečka in Mijo Porenta smo obiskali, ker je letos minilo 60 let od začetka Porentove delavnice.

Alpinist Viki Grošelj je o Srečku Porenti zapisal: "Pri nas je edini, ki je doslej znal in hotel prislunhiti željam in potrebam planincev in alpinistov. Izdeluje zelo kvalitetne nahrbtnnike, ki dosegajo zahodne standarde, le da so precej cenejši. Bistvo dobrega nahrbtnnika je v tem, da je njegova teža razporejena po vsem hrbtu in bokih, najmanj na ramenih."

Skopa in natančna ocena, kakršno lahko napiše redkobesedni alpinist. Srečko Porenta že dvajset let podpira slovenske himalajske odprave, Grošelj je s Porentovimi nahrbtnniki osvojil devet osemtisočakov. Zanimivo je, kako Srečko kontaktira z alpinisti, pravi Mija, Stane Belak - Šrauf mu na droben listič napiše, kaj je potreb-

no še napraviti, prebrati ga znata le onadva. Tako so v preteklih dvajsetih letih postajali nahrbtnniki vse boljši, alpinisti in himalajci so se vračali z navsveti, Porentove nahrbtnnike so preizkusili v najtežjih vremenskih pogojih in jih testirali v tujini.

Porentovi so bili prvi, danes imajo že nekaj konkurence, vendar so njihovi nahrbtnniki še vedno daleč najbolj znani in priznani. Izdelovati so jih začeli pred dobri dvajsetimi leti, ko sta Porentova delavnico sredi šestdesetih let po materini upokojitvi prevzela Srečko in Mija. Srečko je bil odlični smučar, za Elan je najprej izdeloval smučarske torbice. Smučarski prijatelji so mu prigovarjali, naj napravi nahrbtnnik in

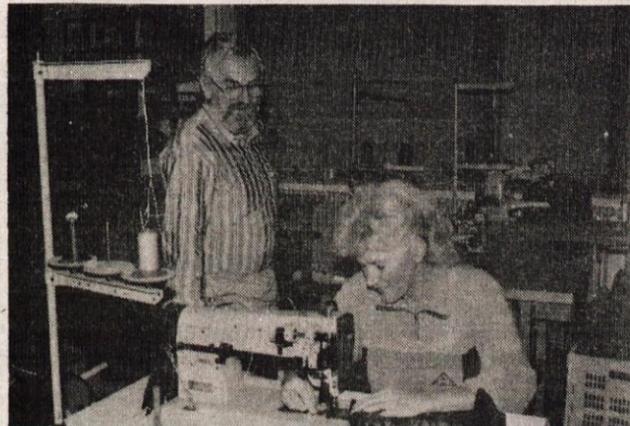
mu dopovedovali, kakšnega potrebujejo. Tako je začel in ostal pri nahrbtnnikih, saj so vse pogosteje prihajali smučarji, planinci, alpinisti in želeli dober domači nahrbtnnik, saj so bili tuji predragi.

Poleg planinskih in alpinističnih narede veliko nahrbtnnikov tudi za tabornike, s Porentovimi nahrbtnniki so opremljeni gorski reševalci, vzorce so naredili tudi že za slovenske vojske. Materiali so v glavnem uvoženi, vendar Induplati že izdeluje dober najlon. V delavnici imajo štiri delavcev, izdelujejo pa tudi solske torbe, smučarske vreče in podobne stvari. Srečko in Mija si delo delata, Srečko se ukvarja z izdelovanjem in kreiranjem izdelkov, Mija s prodajo in s financami. Zaradi posla se še nikoli nista sprla, sta smeje pritrtila, saj vsak dela svoje, tisto, kar ga veseli in se ne vtiha v delo drugega. V posle pa sta se že vključila tudi hčerka Darja z možem Igorjem Kreačičem, dve trgovini Porenta-sport imata, v Kamniku in pri Tromostovju v Ljubljani. V teh prednovoletnih dneh Porentove nahrbtnnike prodajajo tudi na Gospodarskem razsta-

višču in na Čopovi v Ljubljani. Veliko kupcev pa še vedno najraje prihaja v delavnico, v Virmaše.

Porentova delavnica je bila letos stara 60 let, ki poleg prijateljskih hranijo tudi grenke spomine. Začetek delavnice sega v marec 1931, ko sta Srečkova starša, mati Marija in oče Janez, začela na svoje, prej sta delala v torbarski delavnici Polak v Ljubljani. Kar doma v kuhinji sta začela izdelovati listnice, denarnice in drobno usnjeno galanterijo. Nato sta si delavnico uredila kar na drvarnici, kjer je bila vse do leta 1939, ko sta zgradila prvi del hiše in vanjo preselila delavnico. Hišo sta nato dvignila in poslopje je še danes mogočno. Ker sta bila znana po dobrih izdelkih, jima je posel dobro cvetel, tik pred vojno sta imela že 25 delavcev, računovodkinjo.

Med vojno je veliko delavcev odšlo v partizane, tudi tedaj 14-letni Srečkov starejši brat, veliko so delali za partizane. Očeta so zaprli, bil je v Begunjah in imel sečo, da ni bil med škofojeloškimi talci. Zaradi priimka na črko P je bil uvrščen v drugo skupino petdesetih

Srečko in Mija Porenta

mož in fantov, ki jih niso ustrelili, če bi bil za začetku abecede, bi bil med petdesetimi padlimi. Lahko si predstavljate, kakšno grozo je doživljala Srečkova mati, ko je na plakatu prebrala možovo ime in iskala med ustreljenimi. Ali pa kakšno je doživljala, ko stav hišo vdrla črnoroka in zahtevala šnops. Srečko se spominja - tedaj je imel štiri leta - kako je prvi v mamo nameril pištolo, kroglja pa se je zataknila, ko sta odhajala, se je pred hišo spro-

žila in zazvenele ob vrtni ograji.

Po vojni so jim premoženje pobrali, oče je bil zaprt skoraj leto dni, mati je morala na prisilno delo v Gorenjsko predilnico, srce se ji je trgalo, pravi Mija. V hiši je bilo pet strank, družina pa je živela v hišici na vrtu. Toda oče se ni dal, pod hruško na vrtu je začel šivati žoge za Slovenijašport. Ko je bilo najhujše mimo, je leta 1951 spet dobil dovoljenje za obrt.

JOŽE KOŠNJEK

Država Republika Slovenija ima novo ustavo

Svojo svobodo bomo znali živeti

Nova slovenska ustava, sprejeta pretekli teden, je skladna z merili sodobne evropske demokracije, je bistveno krajša od sedanje, saj ima 173 členov, stara pa jih je imela 200 več, predvsem, kar je najpomembnejše, pa je skladna z voljo večine državljanov in državljanov Slovenije, ki bodo svojo, v ustavi zapisano svobodo, znali živeti.

Predsednik slovenske skupščine in predsednik ustavne komisije dr. France Bučar, ki si upravičeno lahko lasti velike zasluge, da je bil glede ustave dosežen kompromis in predlog ustave ni padel tik pred ciljem, kar so nekateri očitno želeli, tudi z vsiljevanjem dopolnil tik pred sprejemom in s poskusi miniranja že dogovorjenega, je v uvodni obrazložitvi predloga dejal, da je imelo sorazmerno dolgo obdobje pripravljanja ustave tudi pozitivno plat: to je bilo obdobje notranjega du-

hovnega vrenja, zorenja in razčiščevanja. Šele ta časovni spatum je pripomogel, da so se mnogi pogledi na odprta vprašanja razbistrili, mnoga nesoglasja izgledala in doseglo večjo razumevanje mnogih vprašanj, ki so nas ločevala. K Bučarjevimi besedam je potrebno dodati še nekaj. Slovenci smo vendarle dokazali, da tudi v času največjih političnih razhajanj znamo oceniti pomembnost trenutka in doseči soglasje. Nihče ni z ustavo popolnoma zadovoljen in vsak poslanec je imel razloge za glas proti, vendar se je tokrat pomembnost odločitve dvignila nad strankarske, politične interese. Narod, ki to zmoro, je zrel in takim je mesto v družini narodov, ki krojijo sedanost in bodo gradili prihodnost Evrope.

Vse pravice so iztožljive

Nova slovenska ustava je izraz soglasja o gospodarskih in socialnih razmerjih. Če je stara ustava razglašala celo vrsto programskih ciljev kot pravico, potem nova ustava izhaja iz predpostavke, da je neka pravica resnična pravica samo takrat,

Najkasneje v enem letu volitve

Ustavni zakon za izvedbo ustave določa, da se začne ustava povsod, kjer je mogoče, takoj izvajati. Izjema je sedanja skupščina, ki je nastala na temelju volitev in jo je mogoče rekonstruirati samo na temelju novih volitev. Zato bo skupščina še naprej delovala na osnovi sedanjih ustavnih določb. To prehodno obdobje bo trajalo do sestave novega državnega zbora, v katerega je treba izvesti volitve najkasneje v enem letu po sprejemu nove ustave.

če ima sodno varstvo in mora biti iztožljiva. Odpravljanje navideznih pravic ne pomeni zmanjševanja dejanskih pravic, pač pa samo usklajevanje stvarnega stanja z dejanskimi možnostmi. V drugem poglavju našete človekove pravice in temeljne svoboščine so samo tiste pravice, v katere država ne sme posegati, vendar ima posameznik še več pravic. V ustavi našete pravice so samo obrambni zid pred lastno državo, ki je tako kot vse druge organizacije usmerjena k omejevanju popolnoma svobodnega ravnanja posameznika. Vsaka pravna norma je v bistvu poseg v človekovo svobodo, zato je za človeka več svobode, če je manj pravnih norm in to za novo slovensko ustavo drži. Država pa ni samo razsodnik v družbenem dogajanju, ampak ima naloge zagotavljati normalno družbeno sožitje, možnosti za zaposlovanje in delo, socialno in ekološko funkcijo lastnine. Skrbeti mora

za smotno izkoriščanje kmetijskih zemljišč, za vsestranski razvoj gorskih in hribovskih območij, za okolje, za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

Ustava nima posebnih določil o gospodarskem sistemu in še manj o vlogi države na področju gospodarstva, predvsem pa nikakršnih določil o planskem usmerjanju gospodarstva. Vse prihaja v pristojnost avtonomnih nosilcev gospodarske podjetnosti. Seveda pa država ni izključena kot partner v urejanju gospodarskih procesov.

Partnerstvo je del družbene ureditve

Ustava zagotavlja svobodo sindikatov in njihovo sodelovanje pri urejanju družbenih zadev. V državnem svetu bodo zastopani delodajalci, delojemalci, profesije in lokalni interesi. Dana jim je možnost zakonodajne pobude, imajo pravico odložnega veta na vse že sprejete zakone in pravico zahteve po referendumu. S tem prihajajo v parlament nosilci različnih gospodarskih, socialnih in lokalnih interesov, od političnih seveda. Država Slovenija bo imela po novem dvodomni parlament. Splošno predstavniško telo s funkcijo zakonodajne oblasti bo državni zbor z 90 poslanci, ob njem pa bo neodvisni državni svet z dopolnilnimi in korektivnimi funkcijami, v katerem bo 40 poslancev. Tako ureditev velja v večini evropskih držav.

V parlamentu bo veljal nov način glasovanja. Za sprejete odločitve bodo veljali samo opredeljeni glasovi. To sicer omogoča, da sorazmerno majhna večina odloča o pomembnih družbenih zadevah, vendar je realna domneva, da so vsi tisti, ki se niso opredelili, nevtralni in torej ne nasprotujejo odločitvi. Sicer pa so na široko odprta vrata za sprejemanje zakonov na temelju referenduma.

Slovo komunalnega sistema

Nova ustava ločuje zadeve države in lokalne samouprave. Država ne more posegati v urejanje samoupravnih lokalnih zadev in zato med državo in lokalnimi skupnostmi ni vzpostavljen hierarhični odnos. Samoupravi je s tem vrnjeno mesto, ki ga je imela v nastajanju evropske družbe. Lokalna samouprava je bila pred državo, nacionalna država pa je nastala z uzipacijjo pravic lokalne samouprave.

Občine, ki bodo nastale na osnovi referendumov, so povsem svobodne v povezovanju z drugimi občinami v najrazličnejše oblike lokalnih skupnosti. Ustava predvideva možnost, da država po sporazumu s širšimi lokalnimi skupnostmi, recimo pokrajini, prenese nanje tudi določene državne zadeve.

Posebne pristojnosti se lahko prenesejo na mestne občine, kot sta na primer Ljubljana in Maribor. Za prenos državnih pristojnosti na lokalno skupnost so možne tudi nekatere drugačne kombinacije, vendar vedno samo sporazumno. Pri razmejevanju, kaj so državne in kaj lokalne pristojnosti, je temeljno načelo subsidiarnosti: vse, karkoli lahko opravi nižja enota in če pri tem ne prizade-

Kučan, Bučar in Peterle o novi ustavi

Milan Kučan, predsednik predsedstva Republika Slovenije: "Vesel sem, da je s tem postala Slovenija prava država, država, ki je z ustavo izrazila voljo, kako želi imeti urejena svoja notranja razmerja in razmerja med državljani in oblastjo, da to želi biti v vsakem pogledu evropska država, ki bo sposobna mednarodnega komuniciranja in ki bo sposobna v tem mednarodnem življenju sprejemati tudi obveznosti, brez katerih ni mogoče živeti v nobeni skupnosti. Z zadovoljstvom bi rad ugotovil tudi to, da je pred več kot letom dni v slovenskem predsedstvu formuliran predlogu zapisanih stvari večina v novi ustavi upoštevanih. Skupščina je takrat ta izhodišča sprejela in se je po njih tudi ravnala."

France Bučar, predsednik skupščine in ustavne komisije: "S to državo smo dobili tisti državni instrumentarij, ki nam bo omogočal, da pridemo dejansko do vlade, ki bo vrh državne uprave in da nam ta ustava daje s tem osnovo, da bomo lahko organizirali državno upravo, ki bo sodoben instrument za poseganje v družbene probleme. Lahko imamo še tako dobro ustavo, še toliko dobre volje, če nimamo instrumenta, s katerim bi urejali problematiko in vanjo posegali. S to ustavo ustvarjamo neke vrste partnerstvo v družbi, pri čemer je država samo eden od partnerjev in mora biti država usposobljena za tako funkcijo. Prav rezultati glasovanja o novi ustavi me navdajajo z določenim optimizmom. Dokazali smo, da smo sposobni oblikovati skupne odgovore kljub največjim razlikam in smo danes položili neke vrste zrelostni izpit."

Lojze Peterle, predsednik izvršnega sveta: "Vesel sem, da je po polletni zamudi do nove slovenske ustave prišlo. Ustava odraža sodobne pravne standarde. Zame pa je vendarle nesrečen kompromis 55. člen, ki pa odraža sedanje stanje v slovenski družbi in to se odraža preko poslancev. Ta člen nam ne kaže ravno evropskega obraza, čeprav toliko govorimo o Evropi. Ustava pa je v drugih dimenzijah taka, da bomo lahko izpeljali nekatere bistvene spremembe v družbenem, gospodarskem in tudi v političnem redu in s tega vidika novo ustavo pozdravljam."

Sporni 55. člen

Sporni 55. člen, ki je povzročil tik pred sprejemom nove ustave največ razhajanj in dvomov o sprejemu ustave, se glasi: "Odločanje o rojstvih svojih otrok je svobodno. Država zagotavlja možnosti za uresničevanje te svoboščine in ustvarja razmere, ki omogočajo staršem, da se odločajo za rojstva svojih otrok." Razlaga: Cilj načrtovanja družine je obogatitev in ne omejevanje človeškega življenja. Načrtovanje družine pomaga ustvarjati pogoje, v katerih posamezniki lahko izkoristijo vse svoje možnosti. Starši morajo vedeti, kako načrtovati družino. Imeti morajo sredstva za načrtovanje svojih družin in možnost, da sami odločajo koliko otrok in kdaj jih bodo imeli. Svoboščina iz 55. člena vključuje tudi pravico človeka do ugotavljanja in zdravljenja zmanjšane plodnosti, do preprečevanja zanositve, kar vključuje kontracepcijo in sterilizacijo, ter pravico ženske do prekinitve nosečnosti. Država zagotavlja dostopnost zdravstvenih in drugih storitev za uresničevanje teh pravic. V skladu s 15. členom je uresničevanje te temeljne svoboščine človeka zagotovljeno neposredno na podlagi ustave. To svoboščino je mogoče omejiti samo, kadar bi pomenila poseg v pravice drugih ljudi. Zagotovljeno je sodno varstvo te svoboščine, ki je ni dopustno omejevati z izgovorom, da je ta ustava ne priznava ali da jo priznava v manjši meri. Tej pravici je zagotovljeno tudi varstvo pred ustavnim sodiščem.

va interesov drugih, je v pristojnosti take nižje enote. Če prihaja v tem primeru do spora, odloča ustavno sodišče. Posebej je opredeljeno upravljanje državnih zadev. Nekateri stvari bo mogoče urejevati neposredno iz centra za vso republiko, drugod bodo potrebne izpostave republiških resorjev, nasplošno pa se nakazuje potreba po organizaciji upravnih okrajev oziroma podobnih upravnih enot.

Novost: računsko sodišče

Računsko sodišče pri nas uvajamo nanovo. To je neodvisen organ, ki ne sodi v pravosodni sistem, je pa instrument, ki za-

gotavlja polno zakonitost, odgovornost in kontrolo tudi na področju javnih financ, kar je bilo pri nas doslej razdrobljeno. V srednjeveški Angliji se demokracija ni začela z načeli demokracije, ampak z zavezo o davčni odgovornosti monarha. Brez utrditve temeljev zdravega in odgovornega financiranja javnih zadev si ni mogoče zamisliti moderne, na demokraciji temelječe države. Zato morajo biti temeljna načela o javnih finančnih vključena v ustavo.

Ne gre samo za integralni proračun in za prepoved financiranja javnih zadev izven proračuna oziroma z raznimi izvenproračunskimi skladi, pač pa za nadzor z avtoritetno sodne funkcije.

J. KOŠNJEK

Začetek leta je bil dramatičen. Združene države Amerike so terjale od Iraka, naj zapusti Kuvajt, Sadam Husein je razglasil sveto vojno zoper Američane in njihove zaveznike, sovjetska armada je napadla Litvo in posredovala v Latviji, ponoči s 16. na 17. januar pa so zavzele sile napadle iraške enote. Udar je bil silovit, operacija "puščavski vihar" pa dobro načrtovana. V Sloveniji so se začele priprave na sprejem ustavnih dopolnil, jugoslovanski republikam pa je bil iz Ljubljane poslan prvi poziv k razdruževanju. Slovenija je na srbski vdor v monetarni sistem, težak je bil 18,2 milijarde dinarjev, odgovorila s protikrepi, predvsem na področju carin in davkov, 11. januarja je slovenska vlada sprejela poseben memorandum, ki je v Beogradu povzročil val ogorčenja. Odnosi med Ljubljano in Beogradom so se zaostri, armada se je začela vedno bolj vmešavati v politiko, terjala orožje od tako imenovanih paravojaških formacij, premeščala slovenske vojake izven Slovenije in Hrvaške, na kar je slovenska skupščina reagirala s pozivom, naj gre vojska v vojašnice, slovenski fantje pa domov. Januarja se je začela serija neuspešnih sestankov predsednikov jugoslovanskih republik. Februarja se je doma vse bolj zapletalo. Pritiski na Slovenijo in Hrvaško so bili vedno hušji, za Slovenijo je postala zaradi tega nekakšna nova konfederalna ureditev Jugoslavije nerealna in 20. februarja je Slovenija sprejela resolucijo o razdružitvi skupaj z ustavnimi dopolnili, s katerimi smo večino zveznih pristojnosti prenesli na republiko. V Beogradu so se nadaljevali prepri, 28. februarja pa so Srbi v Kninski Krajini razglasili av-

Športniki uspešni

Športniki so nas kljub težkim in nevarnim časom razveseljevali. Nastop pod jugoslovansko zastavo je bil zanje sramota in so nastopali pod slovensko, ne glede na mednarodno priznanje. Imamo svoj olimpijski komite, ki čaka na sprejem v mednarodnega. Sicer pa so naši športni biseri Franci Petek, ki je februarja postal svetovni prvak v smučarskih skokih na veliki skalnici, Nataša Bokal, druga na svetu v slalomu, blejska veslača Žvegelj in Čop, ki sta bila druga na svetovnem prvenstvu v veslanju, pa alpinisti Česovega in Štremšljeva kova, iid.

tonomijo kot del Srbije. V Sovjetski zvezi, kjer je Litva izvedla referendum o samostojnosti, se je začel dvoboj med Gorbačovom in Jelcinom, 28. februarja pa je bila končana iraška vojna. 38 dni so letala neprekinjeno bombardirala Irak, nato pa je sledilo 100 ur kopenske ofenzive. Sadam je bil poražen. V Sloveniji pa so osamosvojitvena prizadevanja spremljali prepri v vladi in o vladi, začelo pa se je tudi reševanje begunjskega Elana. V Slovenijo je prišel čudežni harvardski ekonomist Sachs, ki je v naslednjih mesecih še buril slovenske politične in ekonomske duhove.

Jovičev državni udar

Marec se je začel v znamenju obsodb slovenske in kasneje tudi hrvaške resolucije o razdružitvi. Na Hrvaškem so se začeli spopadi med Hrvati in Srbi, vojska pa je bila še količak nevtralna. V Beogradu je začel delovati štab vrhovnega poveljstva, ki mu je uslužno stregel tudi Marković in pozival k enotni Jugoslaviji in njenemu zavarovanju. Jovič je skušal uvesti izredno stanje, kar mu ni uspelo, zato je odstopil in se spet premislil, dejansko pa je vojska že prevzemala oblast. 10. marca so bile v Beogradu velike demonstracije srb-

Iz nove ustave

- Slovenija je demokratična republika. Slovenija je pravna in socialna država. V Sloveniji ima oblast ljudstvo. Državljan in državljanke jo izvršujejo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.
- Država na svojem ozemlju varuje človekove pravice in temeljne svoboščine. Varuje in zagotavlja pravice avtohtone italijanske in madžarske narodne skupnosti. Skrbi za avtohtone slovenske narodne manjšine v sosednjih državah, za slovenske izseljence in zdomce, ter pospešuje njihove stike z domovino. Slovenci brez slovenskega državljanstva lahko uživajo v Sloveniji posebne pravice in ugodnosti. Vrsto in obseg teh pravic in ugodnosti določa zakon.
- Država in verske skupnosti so ločene. Verske skupnosti so enakopravne; njihovo delovanje je svobodno.
- S to ustavo določene človekove pravice in temeljne svoboščine je izjemoma dopustno začasno razveljaviti ali omejiti v vojnem in izrednem stanju.
- Človekovo življenje je nedotakljivo. V Sloveniji ni smrtni kazni.
- Državni zbor sestavljajo poslanci državljanov Slovenije in šteje 90 poslancev. Volilni sistem ureja zakon, ki ga sprejme državni zbor z dvotretjinsko večino vseh poslancev. Državni zbor se voli za 4 leta.
- Državni svet ima 40 članov. Sestavljajo ga 4 predstavniki delodajalcev, 4 predstavniki delojemalcev, štirje predstavniki kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev, 6 predstavnikov negospodarskih dejavnosti in 22 predstavnikov lokalnih skupnosti. Člani državnega sveta se volijo za dobo petih let. Član državnega sveta ne more biti hkrati poslanec v državnem zboru.
- Predsednik republike se izvoli na neposrednih, splošnih in tajnih volitvah. Predsednik republike je izvoljen za dobo petih let, vendar največ dvakrat zaporedoma. Predsednik republike predstavlja Republiko Slovenijo in je vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil.
- Vlada in posamezni ministri so v okviru svojih pristojnosti samostojni in odgovorni državnemu zboru. Predsednik republike po posvetovanjih z vodji poslanskih skupin predloži državnemu zboru kandidata za predsednika vlade. Predsednika vlade voli državni zbor z večino vseh poslancev. Ministre imenuje in razrešuje državni zbor na predlog predsednika vlade. Predlagani minister se mora pred imenovanjem predstaviti pristojni komisiji državnega zbora in odgovarjati na njena vprašanja.

GLI16AS

GORENJSKI GLAS, TOREK, 31. DECEMBRA 1991

Moda
in
kvaliteta

Elita

J E Ž

Kar tam vežite, kjer ste to prebrali!

V našem časopisu smo objavili oglas Ljubljanske banke, Gorenjske banke Kranj, da lahko občani vežejo tolarška sredstva tudi za nekaj dni in ne le za mesec ali tri mesece.

Naš bralec se je oglasil v banki, kjer pa so ga zavrnil: »Tega ni! Kar tam vežite, kjer ste to prebrali!«

Ko smo »intervenirali« v banki, smo dobili približno tak odgovor: »Kaj pa jaz vem, saj nimam »cajtenga« in ne vem, kaj je objavljeno.«

To pa še ni vse! V ponedeljek, 23. decembra, smo telefonirali za podatke, kakšen je menjalni tečaj. In dobili odgovor v stilu prejšnjih: »Saj v »cajtengih« piše!«

Gorenjski banki očitno nikoli ni nič prav. Zdaj, ko jim obilno prinašamo devize v banko, so namrgodeni; ko jih hočemo ven, so spet namrgodeni, malodane užaljeni. Ko hočemo vezati denar, zavpijejo: Tega ni! In pri vsem imajo ti vrli bankirji še »public relation«, se pravi službo za stike z javnostjo.

Res čuden stik z javnostjo. Brž ko se postikaš z njimi, te že strese... ● D. S.

Pod Ribičičem napis: JAMA!

Videli smo, na naši televiziji, da je Stranka demokratične prenove Slovenije zborovala v Postojni.

Prav fino se je videlo, ko je kamera prikazala šefa stranke dr. Cirila Ribičiča, ki je nagovoril navzoče. V zadnjem času je že v navadi, da hotel, kjer zborujejo naše stranke, pač na vidno mesto postavijo SVOJE IME: recimo hotel KOKRA na Brdu, hotel RADIN, ROGAŠKA SLATINA in podobno. Da se, jasno, reklamira...

In tako so tudi na govorniški oder v Postojni, kjer je zborovala Ribičičeva stranka, Postojnčani samoumevno napisali ime hotela, kjer je bilo zborovanje.

Kaj moreš, ko pa se ta hotel imenuje hotel JAMA.

Tako je pod govorečim gospodom Ribičičem nenehno pisalo hotel JAMA!

Kako zlobni ste, če ste zdaj pomislili na kakšno simboliko! ● D. S.

Kandidatura v promilih

V Stranki demokratične prenove Slovenije je ob koncu decembra završalo, kajti zapustil jo je bil senčni vladar Emil Milan Pintar. Da se noče siliti v boljševezem in sploh, da se ne strinja s programsko usmeritvijo stranke.

Zalostno!

Pa je ni zapustil le Emil Milan Pintar. Na programski konferenci v Postojni se je izkazalo, da je v predsedstvu kaj malo Gorenjcev. Zgodil se je namreč še en »incident«, kajti s stranko je prišel navzkriž tudi Kranjčan Stane Boštjančič.

Ko je stopil na govorniški oder, je nekako takole dejal:

»Med lepo in grdo punco je šest snopsov! Med mojo nekandidaturo in kandidaturo je pa flaša piva!«

Koliko flaš bi bilo med njegovo kandidaturo in neizvolitvijo v predsedstvo, kasneje ni povedal...

Spoštovani bralci

Redna petkova priloga GL16AS se v današnji obliki poslavlja, kajti z novim letom smo zasnovali novo petkovo prilogo, ki bo izhajala na osmih straneh Gorenjskega glasa in vas bo razbremenila predvsem nevšečnega rezanja strani.

Tudi v prihodnje bomo objavljali televizijski in radijski spored ter spored naših lokalnih radijskih postaj. Najmlajšim je v prilogi še naprej namenjena rubrika Iz šolskih klopi, gospodinjam pa stran Za dom in družino. Poleg razvedrila, zanimivosti, glasbenega kotička ostajajo tudi nagradne igre, predvsem pa križanka, ki ima tako privlačne in bogate nagrade, da vedno dobimo izredno veliko rešitev.

Trudili se bomo, da bo priloga še bolj pestra, še bolj zanimiva in zabavna.

Vsem sodelavcem, ki so sooblikovali prilogo, vsem, ki ste nam minulo leto dobronamerno poslali pohvalne ali kritične pripombe, vsem bralkam in bralcem želimo veliko sreče in zadovoljstva v novem letu 1992!

Bohinj, 27. decembra - Minuli božični prazniki so na naša smučišča privabili množico smučarjev, ki so uživali na belih strminah. Zlasti lepo je bilo na Voglu, ki ga je obiskalo dnevno okrog tisoč petsto obiskovalcev. Zimske radosti na Voglu pa si je po uspešnem sprejetju ustave privoščil tudi predsednik slovenskega parlamenta, sicer pa domačin iz Bohinja, dr. France Bučar. Foto: V. Stanovnik

V R E M E Sneg

Za novoletne praznike nam pratika takole napoveduje vreme: v sredo, 1. januarja, sneg, v četrtek, 2. januarja, oblačno, v petek, 3. januarja, spet sneg, v soboto, 4. januarja, nestanovitno, v nedeljo, 5. januarja, mlaj, v ponedeljek, 6. januarja, veter, v torek in v sredo jasno, v četrtek pa mrzlo.

Lunine spremembe

Ker se Luna spremeni 5. januarja deset minut čez polnoči, po bo Herschlovem vremenskem ključu mrzlo, če ne bo jugozahodnika.

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 8.50 Video strani
- 9.00 Mozaik, ponovitev
- 11.50 Umetniški večer, ponovitev
Harold Lloyd, angleški dokumentarni film
- 13.30 TV dnevnik
- 13.40 Napovednik
- 13.45 Umetniški večer, ponovitev
The Sin of Harold Diddlebock, ameriški film
- 15.10 35 let z Avseniki, ponovitev
- 16.00 Charlie Chaplin: Priseljenec, ameriška burleska
- 16.20 EP, Video strani
- 16.25 Poslovne informacije
- 16.30 Poročila
- 16.35 Spored za otroke
- 17.45 Daljna dežela, avstralska nadaljevanka
- 18.35 EP, Video strani
- 18.40 Risanka
- 18.50 TV nocoj in napovednik
- 18.55 Divji svet živali
- 19.25 EPP
- 19.30 TV dnevnik
- 19.55 Vreme
- 20.00 Forum
- 20.15 EPP
- 20.20 Oči kritike
- 21.00 EPP
- 21.15 S. Moore: Trgovina z mami, angleška nadaljevanka
- 21.55 EPP
- 22.10 TV dnevnik, vreme
- 22.30 EP, Video strani
- 23.15 Sova
Pri Huxtablovih, ameriška nani-zanka
Svet prihodnosti, ameriški film
Škorpionov obroč, avstralska nadaljevanka
Smrtonosno orožje, ameriški film
- 2.30 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 15.20 Video strani
- 15.30 Glasba skozi čas, koprodukcija
- 16.30 Sova, ponovitev
- 18.40 Euroritem, ponovitev
- 19.00 Klasika
- 19.30 TV dnevnik HTV
- 20.00 Alternativni program: Studio City
- 21.35 Peter's pop show
- 23.00 Yutel, eksperimentalni program

RADIO TRIGLAV JESENICE

- 11.45 - Pričetek, opoldanski telegraf, horoskop, Danes do 13. - Radio Slovenija, Domače novice I, Kulturna deščina, Dogodki in odmevi - Radio Slovenija, obvestila, Domače novice II, aktualno, čestitke, BBC London - večerna inforamtivna oddaja, 19.00 - Zaključek

GORENJSKI GLAS

KINO

3. januarja

CENTER amer. west. film PLEŠE Z VOLKOVI ob 10. in 16. uri, amer. west. film PLEŠE Z VOLKOVI ob 19. uri **STORŽIČ** amer. fant. thrill. EVA - UNIČEVALKA ob 16. uri, amer. trda erot. VROČICA LJUBEZNI ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. akcij. kom. AIR AMERICA ob 16. uri, amer. kom. HUDSON HAWK ob 18. in 20. uri **KOMENDA** amer. pust. akcij. film NIKOLI NE RECI NIKOLI ob 20. uri **LAZE** amer. fant. pust. film ROCKETEER ob 19. uri **ČEŠNJICA** amer. akcij. film DICK TRACY ob 20. uri **DOVJE** amer. pust. film ROBIN HOOD - PRINC TATOV ob 19.30 uri **ŠKOFJA LOKA** amer. akcij. film NA BOJNI STEZI ob 18. in 20. uri **ŽELEZNIKI** amer. akcij. film DELTA FORCE II ob 19. uri

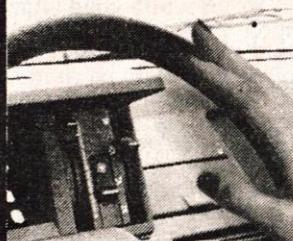

Velika božično-novoletna razprodaja od 10. do 27. decembra
 TV - 51 cm, teletext **33.990,-**
 Videorekorder, 3 glave, VPS, LCD **23.990,-**
 HI-FI stolp: DC gramofon, digitalni radio, dvojni kasetofon, gramofon, daljinsko upravljanje **22.990,-**

del. čas
od ponedeljka
do petka
9. do 12. ure,
od 14. do 19. ure
CENTER KRANJ
C. Talcev 3
(pri gostilni Blažun)
tel.: 212-367

CENE VELJAJO DO PRODAJE ZALOG!!!

AVTO ŠOLA
ing. HUMAR
SREČNO '92

ORGANIZIRA
TEČAJ
CESTNOPROMETNIH PREDPISOV v
kranjski gimnaziji
ZAČETEK TEČAJA
BO V PONEDELJEK
6. 1. 1992, ob 18. uri

VOZILI
BOSTE NA
SODOBNIH VOZILIH
R 5, GOLF

☎ 311-035

1. RADIO ŽIRI

16.00 - Napoved programa - EPP -
17.00 - Obvestila - 17.15 - Od tu in
tam - 19.00 - Odpoved programa -

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

4.30-8.00 Jutranji program - glasba -
6.50 Dobro jutro, otroci - 10.00 Dopoldanski dnevnik - 11.05 Petkovo

inštalacije p. o.
ŠKOFJA LOKA

vam v novi prodajalni na Kidričevi c. 55 v Škofji Loki nudi:

- elektroinstalacijski material
- material za centralno kurjavo
- vodovodni material
- peči na trda goriva LOKATERM
- svetovanje pri nakupu materiala za adaptacijo in novogradnjo
- montažo nabavljenega materiala
- brezplačno dostavo v Škofjo Loko in bližnjo okolico

Prodajalna je odprta vsak dan od 8. do 16. ure, ob sobotah in na silvestrovo pa od 8. do 12. ure.

Od 1. do vključno 6. januarja 1992 je prodajalna zaradi inventure zaprta.

Želimo vam srečno in uspešno novo leto 1992.

srečanje + glasba - 12.00 Poročila - na današnji dan - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.00 Obvestila, čestitke poslušalcev + EP - 17.00 Studio ob 17.00 - 19.00 Radijski dnevnik - 19.45 Lahko noč, otroci - 20.00 Oddaja za pomorščake + glasba - 20.30-23.00 Slovencem po svetu - 22.00 Zrcalo dneva + EP + vreme - 23.05 Literarni nokturno - Desanka Maksimović: Rojenje - 23.15-4.30 Nočni program - glasba

PRINC
SVEČANA
ŽENSKA
IN MOŠKA
OBLAČILA

Lomsčeva 16, Kranj, tel: 064 311 684

Voščilnica

SREČNO in ČISTO želimo našemu okolju v letu 1992 in v naslednjih letih ter desetletjih.

Tovarne, ne izpuščajte strupenih snovi!

Kmetje, manj gnojite in škropite!

Starši, manj se vozite z avtomobili!

Učenci 4. c r. OŠ Cvetka Golarja Škofja Loka

Moja želja je tudi prijateljstvo

Moja želja je... Ne vem! Imam jih nešteto. Poln nebotičnik samo mojih želja. Imenujem ga nebotičnik želja. Želja, ki se skriva v tem nebotičniku, je tudi prijateljstvo.

Imam veliko prijateljev in prijateljic, a v moji okolici zelo malo. Tri ali štiri. Prijatla sem z vsemi. Nerada pa priznam, da se zelo rada prepiram, a če se skregam, ne zdržimo dolgo skregani ne jaz in ne sošolka ali sošolec.

Rada bi imela prijatelje, s katerimi bi hodila na sprehode, drug k drugemu na obiske, si pomagali, se pogovarjali, hodili iz šole in še mnogo drugega bi lahko počeli. Najbolj mi je hudo povedati, da nimam nič takih. Ko v časopisih prebiramo horoskope, pod mojo zvez-

do zmeraj piše: "Našli boste veliko prijateljev, ki vam bodo pomagali." Kje pa, jaz na kaj takega še pomisliti ne smem. Ko pokličem sošolko, mi slušalka zmeraj odvrne isto: "Ne morem, ker se učim," ali pa: "Staršev ni doma, ne moreš priti k meni." Sama samevam v sobi in delam... še sama ne vem, kaj delam. Mami me podi ven na dvorišče, a jaz nerada grem, saj nimam nikogar, s katerim bi lahko počela vsemogoče.

Zelo bi bila vesela, če bi se mi ta želja uresničila.

Katja Sitar, 5. a r. OŠ Matije Valjavca Preddvor

Pesmica o muci

*Naš maček je miško ujel.
Joj, kako je bil vesel!
Se miška milo je jokala,
ko se je v želodčku obračala.
Na peči naš maček sit leži,
se sam sebi smeji,
prede, dremlje, se preteguje,
tudi meni se prilizuje.*

Blažka Gantar, 2. b r. OŠ Ivana Tavčarja Gorenja vas

Dedek Mraz

*Dedek, dedek, dedek Mraz,
dedek prišel je v vas.
Vsi nestrpno čakamo,
kaj prinesel nam vse bo.
Radi vsi imamo ga,
ker je dobrega srca.
Na koncu poslovimo se
in kličemo: Pridi še!*

Učenci 4. b r.

Pomagali smo beguncem

Sem članica Rdečega križa. Na sestanku smo se dogovorili, da bomo pomagali beguncem, ki so se zatekli v kranjsko občino. Drugi dan sem povedala sošolkam in sošolcem. Zbirali smo denar, obleko, obutev in igrače. V našem razredu smo zbrali 342 tolarjev, v vsej šoli pa okrog 5.000 tolarjev. Vsi smo bili veseli, kajti vsak begunec je dobil lepo darilo. Pevci in igralci so jim v dijaškem domu v Kranju pripravili še koncert. Upam, da so bili veseli daril.

Katarina Krivec, 4. b r. OŠ Predoslje

Prepir

Otroci imamo to smolo, da smo življenjsko odvisni od dobre volje svojih staršev. Na žalost pa je ta dobra volja kakor aprilsko vreme. Skrbi me, kako se bo končal dan, ko oče pride iz službe mrk in kislega obraza. Začne me spraševati, kako je bilo v šoli in pri tem ves čas nekaj godrnja in išče napake, ki sem jih ali pa jih nisem zagrešil.

Jure Rozman, 7. a r. OŠ heroja Bračiča Tržič

Božič

Božič je bil nekoč največji praznik v letu. Ob božiču postavimo jaslice in drevesček. Babica mi je povedala, da so včasih pri njih imeli papirnate jaslice, ki so jih obesili po stropu. Pozneje pa je iz mahu naredila hrib, na vrh postavila hlevček, okoli hlevčka pa pastirčke. Navada je bila, da so na vsak božični večer v hiši kadili. Vzeli so lonec, dali vanj žerjavico in suho vrbje od velikonočnih butar. Noter so dali nekaj zrnca kadila, da je lepo dišalo. Potem je družina kadila okrog hiše.

Primož Kujundžič, 4. d r. OŠ Petra Kavčiča Škofja Loka

Naše novoletne želje

- Za vse otroke, ki so spoznali vojno in lakoto, želim miru. **POLONA**
- Čim več kontrolnih nalog. **JAKA**
- Rad bi se preselil v svet naših prednikov. **NACE**
- Ves svet naj se spremeni v dobro otrok. **GAŠPER PU.**
- Mir pri nas in na Hrvaškem. **MAJA HA.**
- Naša Ajša naj ne grize več copat moji mami. **TJAŠA**
- Malo več denarja pri hiši. **LUKA H.**
- Vsi bolni naj ozdravijo. **JURE**
- Rad bi imel psička. **MATEJ**
- Da bi se mamica odpočila. **BOJANA**
- Mamico bi rad razveselil z dobrimi ocenami. **KLEMEN**
- Veliko snega in dolge počitnice. **GAŠPER PO.**
- Dobro voljo za očka in mamico, kar pa je skoraj nemogoče ob mojem bratcu. **LUKA Z.**
- Vsi begunci naj se vrnejo domov. **MAJA HO.**
- Rada bi imela svoj živalski vrt. **MATEJA**
- Veliko snega, da mi sanke in smučke ne bodo zarjavele. **NASTJA**
- Dolge počitnice in veliko snega - tudi v dolini. **ANA**
- Želim čist svet. **MOJCA B.**

Učenci 3. b r. OŠ Ivana Groharja Škofja Loka

JANA KRAJNC

4.D.

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 8.55 Video strani
9.05 Spored za otroke, ponovitev
13.15 Forum
13.30 TV dnevnik
13.40 Video strani
14.10 Domači ansambli: Alpski kvintet
14.40 Potovanje v Melonijo, švedski risani film
16.25 Poslovne informacije
16.30 Poročila
16.35 Spored za otroke, Zgodbe iz školjke
17.15 Paralaksa, nizozemska dokumentarna serija
17.45 Daljna dežela, avstralska nadaljevanka
18.35 EP, Video strani
18.55 Divji svet živali
19.25 EPP
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
20.05 Žrebanje 3x3
20.15 Show Rudija Carrella
21.50 EPP
21.55 TV dnevnik, šport, vreme
22.25 J. Cundill: Hlapčič, avstralska nadaljevanka
23.15 Sova
Murphy Brown, ameriška nanižanka, Škorpjonov obroč, avstralska nadaljevanka, Šlatanje, ameriški film, Ljudje počnejo vse mogoče, oddaja ameriškega varietejskega programa

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 9.45 Video strani
16.05 Video strani
16.15 Glasba skozi čas, koprodukcija
17.15 Sova, ponovitev
18.30 Garfield in prijatelji
19.00 Jazz in blues
19.30 TV dnevnik, Beograd
20.05 Plava laguna, ameriški film
21.50 Peter's pop show
22.50 Yutel, eksperimentalni programi

RADIO TRIGLAV JESENICE

11.45 - Pričetek, opoldanski telegraf, horoskop, Duhovna obzorja, Danes do 13. - Radio SLOvenija, DOmače

novice I, kuharsko nasvet, tečaj angleškega jezika - BBC, DOgodki in odmevi - Rdio Slovenija, obvestila, DOmače novice II. Zabavno glasbena kontaktna oddaja - izmenoma Ugnaj števiko ali Moja jeleša kot tvoja, čestitke, 19.00 - Zaključek

- 10.00 Dopoldanski dnevnik - 12.05 Na današnji dan - 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.00 Radio danes, radio jutri - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.00 Obvestila, čestitke poslušalcev + EP - 17.00 Studio ob 17.00 - Tedenski aktualni mo-

zaik - 19.00 Radijski dnevnik + EP + vreme - 19.45 Lahko noč, otroci - 20.00 Radio na dopustu - 22.00 Zrcalo dneva - 22.30 Kratka radijska igra - 23.05 Literarni nočno - Bruno Dubak: Čuvar meha - zgodovinarja - 23.15-5.00 Nočni program - glasba

**VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO
VSEM PRIJATELJEM IN POSLOVNIM
PARTNERJEM ŽELI**

TERMO

INDUSTRIJA TERMIČNIH IZOLACIJ,
ŠKOFJA LOKA

KAMENA VOLNA - TERVOL, ARMIRANI POLIESTER,
TESNILNE MASE - KITI

**MI SKRBIMO ZA ČLOVEKA IN OKOLJE
MI SKRBIMO ZA UDOBJE VAŠEGA DOMA
MI SKRBIMO ZA VARČEVANJE Z ENERGIJO**

1. RADIO ŽIRI

16.00 - Napoved programa - Razvedrilno popoldne na vlovih Radia Žiri - vmes EPP in obvestila - 19.00 - Odpo-ved programa -

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Zabavna in narodnozabavna glasba + EP - 9.20 Dnevnikov odmev

KINO

4. januarja

CENTER amer. najstn. film KAKOR OČKA REČE ob 10. in 17. uri, amer. pust. film ROBIN HOOD - PRINC TATOV ob 19. uri, amer. pust. akcij. film NIKOLI NE RECI NIKOLI ob 21.15 uri **STORŽIČ** amer. ris. MALA MOR-SKA DEKLICA ob 16. uri, amer. trda erot. VROČICA LJUBEZNI ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. kom. GOLA PIŠTOLA ob 17. uri, amer. kom. HUD-SON HAWK ob 19. in 21. uri **DUPLICA** amer. fant. pust. film ROCKETEER ob 17. in 19. uri, amer. trda erot. POHOTNE ZACETNICE ob 21. uri **TRŽIČ** amer. west. film PLEŠE Z VOLKOV ob 16. in 19. uri **ŠKOFJA LOKA** amer. akcij. film DELTA FORCE II. ob 18. in 20. uri **ŽELEZNIKI** amer. drama KRIK V TEMI ob 19. uri

ELAN

FLIGHT d.o.o.

Begunjska št. 1
Begunje na Gorenjskem

vabi k sodelovanju

NOVE SODELAVCE ZA DELO V PROIZVODNJI JADRALNIH LETAL

Pogoji:

IV. ali V. stopnja srednjega usmerjenega izobraževanja ali poklicna šola strojne, lesarska in avtoličarske smeri, odslužen vojaški rok, najmanj 1 leto delovnih izkušenj, lahko tudi pripravnik, in poskusno delo 2 meseca.

Pisne prijave sprejema kadrovska služba Elan Commerce, d.o.o., Begunje št. 1, Begunje na Gorenjskem, 15 dni po objavi.

**SAMSUNG - GORENJE
ISKRA**

RTV servis satelitske antene, tel.: 216-945

Servis gospodinjske opreme Gorenje, tel.: 41-590

Servis hladilne in zamrzovalne opreme Gorenje, tel.: 421-250

**VSEM STRANKAM SE
ZAHVALJUJEMO ZA ZAUPANJE IN
ŽELIMO VESELE PRAZNIKE IN
SREČNO NOVO LETO 1992!**

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 9.10 Video strani
 9.20 Otroška matineja
 8.20 Živ žav
 10.25 Telovadka, ponovitev francoske nadaljevanke
 10.55 Kitarski ansamble in solisti šole Franca Šturma, ponovitev
 11.25 ONA + ON, ponovitev
 12.25 Obzorja duha
 12.55 EP, Video strani
 13.00 TV dnevnik
 13.10 Domači ansambli: ansambel Tonija Verderberja
 13.40 Sedem let skomin, ameriški film
 15.20 Video strani in napovednik
 15.30 K. Eidam: Johann Sebastian Bach, nemška nadaljevanke
 16.20 EP, Video strani
 16.25 Poslovne informacije
 16.30 Poročila
 16.35 My little girl, ameriški film
 18.30 Zimsko veselje v Sloveniji
 18.45 EPP
 19.05 TV mernik
 19.20 Slovenski loto in EPP
 19.30 TV dnevnik
 19.55 Vreme
 20.05 Zdravo
 21.05 EPP
 21.10 Kaj se dogaja v trgovini s krznom, dokumentarna oddaja
 21.55 TV dnevnik, šport, vreme
 23.20 EP, Video strani
 22.30 Sova
 Taksi, ameriška nanizanka
 Mračna pravica, ameriško ka-

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 9.30 Video strani
 14.30 Video strani
 14.40 Sova, ponovitev
 16.00 Športno popoldne
 20.00 Svet narave: Strah pred divjino angleška poljudnoznanstvena serija
 20.50 Majo Dizdar-Duško Anđić: Sarajevske zgodbe, nanizanka TV Sarajevo
 21.45 Novoletni koncert, posnetek z Dunaja
 0.05 Yutel, eksperimentalni program

RADIO TRIGLAV JESENICE

8.00 - Pričetek, ura za najmlajše, minute z godbamina pihala, Slovenci v svetu, Špikov kot, kuharski nasveti, kupim - prodam, Nedeljsko popoldne, 19.00 - Zaključek

1. RADIO ŽIRI

9.00 - Napoved programa - radijski koledar - EPP - 10.00 - Sportne novice - 11.00 - Novice in dogodki - obvestila - mali oglasi - 12.00 - Nedeljska duhovna misel - 12.15 - EPP - 12.30 - Čestitke in pozdravi - 13.30 - Nedeljsko popoldne na 91,2, 98,2, 96,4 MHz - vmes kulturni kažipot - prometni

KINO

5. januarja

CENTER amer. ris. MALA MORSKA DEKLICA ob 10. in 17. uri, amer. pust. akcij. film NIKOLI NE RECI NIKOLI ob 19. uri, prem. amer. erot. drame DEVET TEDNOV IN POL ob 21. uri STORŽIČ amer. pust. film ROBIN HOOD - PRINC TATOV ob 16. uri, amer. trda erot. VROČICA LJUBEZNI bo 18.30 in 20. uri ŽELEZAR amer. kom. DVOJČKA ob 17. uri, amer. kom. HUDSON HAWK ob 19. in 21. uri DUPLICA amer. akcij. kom. AIR AMERICA ob 17. uri, amer. thrill. film MISERY ob 19. in 21. uri TRŽIČ amer. fant. pust. film ROCKETEER ob 16. uri, amer. west. film PLEŠE Z VOLKOVI ob 18. uri ŠKOFJA LOKA amer. akcij. film DELTA FORCE II. ob 18. in 20. uri ŽELEZNIKI amer. akcij. film NA BOJNI STEZI ob 19. uri

R. BITENC, Vodopivčeva 3, 64000 Kranj
OKVIRJANJE SLIK
OKVIRJI, SLIKE, OGLEDALA

DELOVNI ČAS: od 10. - 12. in 15. - 19. ure, sobota zaprto

- OKVIRJANJE SLIK, OGLEDAL, POSTERJEV
- VELIKA IZBIRA OKVIRJEV V VSEH BARVAH
- STALNA RAZSTAVNA PRODAJA SLIK

Kupcem in poslovnim partnerjem želimo veselo praznike.

servis - pregled slov. časopisja - aktualni športni dogodki in sprehod po kinodvoranah - vreme - 15.30 - Odpoved programa -

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

5.00-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Radijska igra za otroke - 9.05 Pomnjenja - 10.00 Poročila - 11.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 16.00 Lojtrca domačih - 18.00 Reportaža na kratko - 19.00 Radijski dnevnik - 19.45 Lahko noč, otroci - 20.00-22.00 V nedeljo zvečer - 22.00 Zrcalo dneva - 23.05 Literarni nokturmo - 23.15-04.30 Nočni program, glasba

SATELITSKI TV SISTEMI

- ECHOSTAR SR1500 ZDA
- ACTION 250 Anglija

Ugodni aranžmaji za skup. sisteme do 16 uporabnikov.

ZAHT. DOD. INFORMACIJE
 ☎ 064 45 381

Izvršni svet Skupščine občine Kranj v sodelovanju z Društvom urbanistov Gorenjske

objavlja

REZULTATE SPLOŠNEGA, JAVNEGA, ANONIMNEGA NATEČAJA

za pridobitev strokovnih rešitev za ureditev ožjega mestnega središča Kranja.

1. nagrado prejme:

Elaborat pod šifro "3 TRGI"

Avtor: BOŠTJAN KOLENC, dipl. ing. arh.

Sodelavka: BREDA TORKAR - KAMPUŠ, dipl. ing. arh.

2. nagrado prejme:

Elaborat pod šifro "SPARK"

Avtorji: MARJAN VRHOVEC, dipl. ing. arh.

BORUT ŠAJN, dipl. ing. arh.

mag. PETER BASSIN, dipl. ing. arh.

BLANKA BARTOLJ, dipl. ing. kraj. arh.

Sodelavci: ZORAN GUŠTIN, abs. arh.

JASNA ČERNE, gradb. teh.

BORIS MLAKAR, teh. sod.

3. nagrado prejme:

Elaborat pod šifro "JEDRO"

Avtor arhitekture: ALEŠ VODOPIVEC, dip. ing. arh.

Sodelavka: NATAŠA JAKOPIN, dipl. ing. arh.

Avtor zasnove trga: prof. DUŠAN OGRIN, dipl. ing. kraj. arh.

Sodelavec: DAVORIN GAZVODA, dipl. ing. kraj. arh.

Tri enakovredne odkupe prejmejo:

Elaborat pod šifro "CUNEO"

Avtorji: EDO RAVNIKAR, dipl. ing. arh.

MAJDA KREGAR, dipl. ing. arh.

Sodelavca: TINE GORENČIČ, dipl. ing. arh.

BRANE KREGAR, dipl. ing. arh.

Elaborat pod šifro "JOŠT"

Avtor: VOJTEH RAVNIKAR, dipl. ing. arh.

Sodelavci: MARUŠA ZOREC, dip. ing. arh.

ROBERT POTOKAR, dipl. ing. arh.

ŠPELA KUCHAR, abs. arh.

Elaborat pod šifro "50188"

Avtorja: FRANCE HOČEVAR, dipl. ing. arh.

JANEZ LAJOVIC, dipl. ing. arh.

Konzultant za statiko: MARTIN KLEMENČIČ, dipl. ing. gr.

Sodelavci: IRENA HLEDE, dipl. ing. arh.

IRENA GERL, dipl. ing. arh.

MATEJ GAŠPERIČ, stud. arh.

BARBARA KOKALJ, stud. arh.

Razstava natečajnih del bo objavljena naknadno!

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 8.20 Video strani
8.30 Program za otroke
9.50 S. Moore: Trgovina z mamili, ameriška nadaljevanka
10.40 Video strani
13.30 TV Dnevnik
13.45 Video strani
16.25 Poslovne informacije
16.30 Poročila
16.35 Slovenska kronika
17.30 Obzorja duha, ponovitev
18.00 EP, Video strani
18.05 Boj za obstanek, angleška poljudnoznanstvena oddaja
18.40 Risanka
18.55 EPP
19.00 Žarišče
19.24 EPP
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
19.59 EPP
20.05 Da, predsednik, angleška nani-zanka
20.35 EPP
21.30 A. Marodić: Odsev brez blišča
22.10 TV dnevnik, vreme
22.40 Sova
Mračna pravica, ameriško ka-talonska nanizanka
Zvezde steze - naslednja ge-neracija, ameriška nanizanka
0.40 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 9.10 Video strani
15.40 Video strani
15.50 Oči kritike, ponovitev
16.40 Sova, ponovitev
17.55 Euroritem
18.15 Športni dogodek
19.30 TV dnevnik HTV
20.05 Po sledih napredka
21.05 Druga godba: Ferus Mustafov
21.30 Mostovi
22.25 Ciklus filmov Alfreda Hitcho-cka: Dvoriščno okno, ameriški film
0.15 Yutel, eksperimentalni pro-gram

RADIO TRIGLAV JESENICE

11.45 - Pričetek, opoldanski telegraf, horoskop, Danes do 13. - Radio Slo-venija, glasbena rubrika - klasična glasba, pregled nastopov gorenjskih športnikov, D Omače novice I, razog-ovor, Dogodki in odmevi - Radio Slo-venija, obvestila, Domače novice II, aktualna tema, čestitke poslušalcev, BBC London - večerna inforamtivna oddaja, 19.00 - Zaključek

1. RADIO ŽIRI

16.00 - Napoved programa - EPP - 16.50 - Športne novice - 17.00 - Obve-stita - 17.15 - Otorški program - 18.00 - Mladinski program - 19.00 - Odpo-ved programa -

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 7.00 Druga jutranja kronika - 8.05 Za-bavna in narodnozabavna glasba + EP - 10.00 Dopoldanski dnevnik: In-formacije, gospodarstvo, glasba - 12.05 Na današnji dan - 12.30 Kmetij-ski nasveti - 15.00 Radio danes, radio jutri - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.00 Obvestila, čestitke poslušalcev + EP - 17.00 Studio ob 17. in glasba - 19.00 Radijski dnevnik + EP + vre-me - 19.45 Lahko noč, otroci - 20.00 Sotočja (prenos iz studia Radia Maribor) - 21.05 Zaplešite z nami - 23.05 Literarni nokturno - Boris Pangerc: Moji briegi - 23.15-4.30 Nočni pro-gram, glasba

TRGOVINA

PRAV JE, DA VEMO

Kozarci za vino

Izbrati primerne kozarce za vino je skoraj tako težko, kakor izbrati samo vino, kajti kozarci morajo biti vedno prilagojeni značaju vina, pravi veliki Pellaprat. Za črna vina uporabljamo navadno kozarce na pecljih. Pri takšnem kozarcu mora imeti ča-ša obliko balona, da se v njej lahko razvije vinski buket. Zgoraj mora biti malo zožena, da se vonj prehitro ne porazgubi. Kozarci za črno burgundsko vino imajo izrazito, za belo bordojsko pa le zmerno balonasto obliko. Če je čaša manj balonasta, je zgoraj se-veda tudi manj zožena. Kozarci za belo bordojsko vino so po-dobne oblike kot za črno, le da je čaša zgoraj popolnoma odprta.

Za nemška, švicarska, avstrijska pa tudi naša štajerska ali primorska bela vina je najbolj prikladen kozarec na razmeroma debelem peclju, tako imenovani "roemer". Kozarec in podstavek morata biti brezbarvna, kajti danes niso več priljubljeni kozarci, ki prekrijejo barvo vina. Vsako belo vino ima namreč svojo bar-vo, ob kateri lahko uživamo. Pisani kristalni "roemerji", ki so bili nekoč ponos naših dedov in babic, so prišli čisto iz mode. Ravno tako danes niso več priljubljeni zelo plitvi, široki kelih za šam-panjec ter visoki in ozki kelih. Danes dajemo prednost kozarcu tipa "flavte", ali še bolje, kelihu, ki ima obliko tulipana na pec-lju. Oblika kozarca za sladka vina se skoraj ni spremenila, sicer pa imamo danes na izbiro toliko modernih kozarcev za vino, da lahko vsakdo najde kaj primernega po svojem okusu.

KINO

6. januarja

CENTER amer. drama MORSKE SIRENE ob 16. in 18. uri, amer. erot. dra-ma DEVET TEDNOV IN POL ob 20. uri STORŽIČ in ŽELEZAR Danes za-prto!

POSKUSIMO ŠE ME

Za enkrat v usta

Poljubčki

Potrebujemo 7 dkg zmletih orehov ali lešnikov, 7 dkg slad-korne moke, sneg iz enega beljaka ter malo naribane li-monine ali pomarančne lupinice.

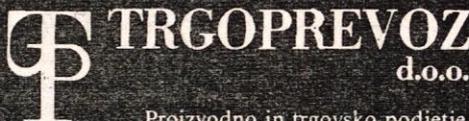
Iz vseh sestavin umešamo maso. Pekač namastimo. Iz dobro umešane mase oblikujemo male kroglice (le s centimeter in pol premera), jih drugo za drugo polagamo na pekač, z vsaj centime-trom razmaka, ker pri peki narastejo, in že na pekaču vsako pri-tisnemo s prstom, da se naredi okrogla vdolbinica. Pri oblikova-nju poljubčkov moramo imeti roke mokre, ker se sicer masa pri-jema rok. Iz te količine sestavin dobimo okrog 30 piškotkov. Če jih pripravljamo iz orehov, jim dodajmo lupinico limone, lešni-kovim pa lupinico pomaranče (in nobene moke!). Poljubčke pe-čemo 15 minut pri 175 stopinjah C, na koncu pa damo za nekaj minut na 200 stopinj C.

Pasta flora

Potrebujemo 20 dkg moke, 5 dkg masti, 5 dkg masla, 8 dkg sladkorja, 1 celo jajce, 1 vanili; cele orehe ali lešnike in 1 stepeno jajce za nadevanje.

Iz vseh sestavin ugnemo gladko testo, ga pustimo malce počivati, potem pa vzamemo košček testa in na gladkem prozor-nem papirju (v kakršnega zavijamo rože) naredimo za centimeter debel svaljek. Tega razrežemo na male koščke, iz njih v dlaneh naredimo kroglice in jih polagamo na dobro pomazan pekač malce v razmaku, ker narastejo. Lešnik, pol orehovega jedra ali pol mandeljna pomočimo v stepeno jajce in pritisnemo na krogli-co.

Pečemo jih okoli 15 minut pri 180 stopinjah C. Zapečemo jih ble-do rumeno, nikakor jih ne smemo močno zapeči.

Proizvodno in trgovsko podjetje
Lenart, Ptujška cesta 16

Vabi k sodelovanju sposobne in samostojne mehanike-obrtnike za servisiranje traktorjev naslednjih tipov:

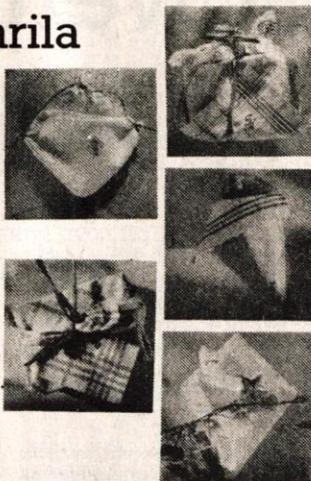
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DTC 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP V 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP U 445
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DTC 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP U 550
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 651

Rezervni deli so v celoti zagotovljeni za vse vrste servisi-ranja (rezervne dele zagotavlja proizvajalec).

Interesente vabimo, da se oglasijo na podjetju osebno ali pismeno, oziroma po telefonu 062/724-675.

Ko zavijamo darila

Ko prelistavam tuje revije, ugotavljam pri zavijanju daril pravo revolucijo. Nič več svetlečih škotel s tako in drugače košatimi pentljami. Darilca so zdaj skrita v grobo lepenko, ki je oplemenitena s čipko ali pa v preprosto kuhinjsko servieto. Servieta povezana v culo, v žensko torbico oblikovana, v koničast škrnicelj zvita, prepognjena in s papirnim lepilom zlepljena, z vrstico prevezana... Lahko je enobarvna ali karirasta, rožasta ali črtasta, naj pa ima izvezen monogram obdaranega. Torej, naj bo letos tudi pri darilih malo drugače.

In kaj obleči za najdaljšo noč v letu

Imate svojo malo črno obleko, ki je primerna prav za vse priložnosti. Nimate? Potem imate zagotovo malce bolj praznično belo bluzo ali zdaj silno moderno dolgo bluzo iz svetlečih se niti "za čez" in temno krilo. Modne so vse mogoče kombinacije črnega s črno perjanico, ki si jo nadenemo nad dekolte, ali pa odprta črna obleka v kombinaciji s kovinsko modrim ali rožnatim ogrinjalom in podobno. Toda take ekstravagance si ne bomo privoščile. Pomembno je le, da imate k enostavni bluzi vpadljiv nakit. Naj bodo večkrat okrog vratu ovite perle, naj bo grob in težak moderno oblikovan srebrn nakit, prav takšna zapestnica, naj bodo svetleči se gumbi, veliki uhani, ki smo jih izbrali v kakšni boljši bižuteriji. Pomemben je učinek!

OGREJMO SE

Silvestrski punč

Segrejmo 1 steklenico mineralne vode, 500 g sladkorja, 1 steklenico belega in 1 steklenico rdečega vina. Nazadnje prilijemo sok pol limone in 2 del ruma. Premešamo. V vsak kozarec damo spiralo odrezan kos limonine ali pomarančne lupine, nalijemo pijačo in okrasimo z vložnimi češnjami.

Drage naše bralke

Želimo vam, da bi bile v novem letu 1992 srečne in zadovoljne, predvsem pa, da bi zmogle zvezati začetek meseca s koncem. Na tej strani vam bomo poskušali svetovati, kako kaj dobrega in poceni skuhamo, kako si same pomagamo, kako in kje lahko kaj privarčujemo, skratka gospodinjimo tako, kot nam kažejo časi. Radi bi, da bi se nam oglašale s svojimi predlogi. Saj veste, več ljudi več ve.

SREČNO!

PET MINUT ZA LEPŠI VIDEZ

Da bo make-up zdržal

Da bi zadnji dan pred novim letom še letali h kozmetičarkam, zagotovo ne bo časa. Če ste si mislili obraz temeljiteje urediti, ste ga morali že teden prej, kajti rdečica, ki ostane na obrazu po kozmetičarki obdelavi, ne bo najbolj privlačna za najdaljšo in najlepšo noč v letu. Da bo make-up, ki si ga bomo za ta večer zagotovo nadele, dlje držal, profesionalci za šminko svetujejo sledeče:

1. Preden se lotimo "grundiranja", si moramo kožo temeljito očistiti z losjoni, mlekom ali kremami, za katere vemo, da jih naša koža dobro prenaša.
2. V kožo obraza zdaj enakomerno vtremo vlažilno kremo ali kremo, ki je kot nalašč pripravljena za osnovo make-upa.
3. Sledi tekoči puder - pravi odtенок barve zase seveda že poznamo. Na obraz ga nanesemo z blazinicami prstov in ga nalahko vtremo v kožo. Nobenega drgnjenja, nasilnega praskanja.
4. Suhi puder si zdaj na obraz nanesemo z blazinico in ne s čopičem, kot običajno. Nalahko ga vtiramo. 2.5. Preden si na veke nanesemo barvna senčila, jih moramo prav tako, kot obraz obdelati s tekočo osnovo in pudrom. Trepalnice namažemo z vodoobstojno maskaro.
6. Silno pomembne so ustnice. Dobro jih namažemo z negovalno kremo in da se bo bolj vtrla v robove ustnic, le-te obdelamo z vatno paličico.
7. Sama šminka se nam bo hitro zbrisala z ustnic, zato si jih raje zdaj, ko smo jih dobro nakremili, namažimo s pudrom za ustnice. Nanesimo ga z malo gobico.
8. Naj bo šminka ali puder, s prstnimi blazinicami si barvo nežno vtremo, nato pa čez "potegnemo" transparentni puder. Torej, ustnice naj se ne svetijo, temveč naj imajo raje zametno zabrisan sijaj.

Sicer pa novi trendi ličenja govore, naj ima obraz čim manj barve. Zato naj bodo veke komajda vidno osenčene, na ličnice nanesemo s čopičem resnično malo rdečila. Svinčnik za oči naj bo pri brinetkah in temnolasih siv. Blondinke pa naj oči poudarijo s temnim senčilom (pudrom), ki naj bo v zunanjih kotičkih oči in vek črn, same oči pa naj poudarijo še s črnim kajalom. Ustnice naj si obrobijo z rjavim konturnim svinčnikom in prav tako čez šminko na tanko vtremo še puder za ustnice.

Temnooke si lahko privoščijo široko senčno črto pod očmi, kot se je nosilo v tridesetih letih. Rjavim očem se lepo poda modro-lila senčilo. Ličilo za ustnice je dveh barv: rjave za obrobo, znotraj pa svetlo medeno rjave barve.

Predvsem pa pred začetkom praznovanja poskrbimo vsaj za urico počitka. Ko se okoplje, uredimo, namažemo nohte, si morda na hitro naredimo še masko iz beljaka. Morda ne toliko zato, da nam bo polepšal kožo, kot zato, da bomo tisti čas, ko naj deluje maska, res počivale. Potem si uredimo pričesko, se oblecimo in vzemimo čas za temeljiti make-up, kot smo vam ga predstavili zgoraj.

V letu, ki se izteka, smo doživeli več prijetnih in neprijetnih stresov kot v vseh minulih petinštiridesetih letih! Politika Partije je bila tako dovršeno vsepričujoča, diktatorsko vsemogočna, obenem pa ljudstvu tako nedosegljivo in bogaboječe skrivnostna, da sploh ni presenetljivo, da smo se v demokraciji trumoma vrgli prav na politiko. Vse leto in več nas je obsedalo strankarstvo - tiste na vrhu še posebej, saj so čisto pozabili na kakšne bolj posvetne teme: na gospodarstvo pa na šolstvo pa na zdravstvo pa na znanost pa na razvoj. Medtem ko v svetu pride na dan kvečjemu kakšna seksapilna ali mafajska ministrska afera, je bil pri nas že škandalozno, če je kakšna ugledna osebnost, ki so jo v vlado naplavile prve demokratske volitve, izjavila: »Saj ni važno, če je pismen, važno je, da je naš«. In tresli smo se od ogorčenja, ko je pravosodni minister moral priznati, da je tihotapil svetilko. Če nič drugega, takoj ga je ljudstvo kaznovalo z nesramnim vzdevkom: LAMP!

Naši ministri z ministrskim predsednikom vred so na lastni koži občutili, česar v sanjah niso pričakovali: ni hujše diktature, kot je diktatura javnega mnenja! In večina je diktaturo javnega mnenja jemala v nemar in ostala debele kože. Ob kakšnih resnih zahtevah in opozorilih so se otročje sprenevedali ali držali kot egipčanske mumije in si mislili: »Juhej, mi gremo naprej, dokler je še v proračunu kej!« Bolj resni in strokovni ministri, ki se nikomur niso pustili vtakniti za klobuk ali v zadnji žep, so bili odstopljeni. Tako tudi minister Mencinger, ki je dal daleč najboljšo izjavo o našem lastninjenju in privatizaciji. Modelarje lastninjenja je primerjal z butalskim kovačem Nacem. Butalski kovač Nac je na vprašanje Butalcev, kaj kuje, pomodroval: »Ne vem, kaj bo ratalo!

Srečno!

Če bo špičasto, bodo vile, če bo okroglo, bo pa lopata!« Da pa nismo skovali ne vil in ne lopate, je pa tudi že vsem jasno.

Zanimivo je, da se je javno mnenje veliko bolj razvelo, kadar je šlo za kakšne pritlehne javne besedne dvoboje ali kakšne nagnusne poslanske replike, skoraj grobna tišina pa je bila tedaj, ko je šlo za finančni lumperaj in mafajska posla. Minister za trgovino Maks Bastl nam je s Slovinovo transakcijo mimogrede napravil domala vse blagovne rezerve in pognal 4 odstotke davkoplačevalskega denarja, pa so stranke kar tiho, da o davkoplačevalcih sploh ne govorimo. V normalnih pravnih državah bi tisti moment letel, kot je dolg in širok in bi ga kvečjemu žena kot skladiščnika zaposlila v svojih dveh podjetjih, ki jih ima v Celju ali v Avstriji. Pri nas pa je minister za štacuno, ki je prav zaradi konkurenčne klavzule moral zapustiti Kovinotehno, zaščiten kot severni medved. In po vsem mirne duše celo upa izjaviti, da je šlo samo za papir! Če bi to naredil Butalцем, bi ga nasadili na Naceve vile in vrgli na gnoj.

Ljudstvo v tej državi pa je kar preveč tiho. Samo posluša in zmajuje z glavami, se bori za košček vsakdanjega kruha in sebi v brado preklinja. Z novimi volitvami bo zanesljivo želelo zamenjati vse tiste Nace, ki jim niso ratale ne vile in ne lopata. Malo morgen! Delale se bodo levosredinske in desnosredinske in kaj vem kakšne še koalicije, samo, da bi kakšni Nacki še zarotirali, kajti oblast je slast.

Ne mene in ne vas pa niti približno ne bodo pustili do besede! Konec koncev pa Evropo 92 kakšnim nadutim in samovšečnim Nackom, ki se bodo zrinili na oblast, prav privoščim. V takšni ali drugačni evropski integraciji ne bo nacionalno eksperimentiranje in ekonomsko čudaštvo današnjega tipa le smešno, ampak nas bo porinilo tudi v izolacijo. V obdobju državnega konstituiranja so se še lahko šli kakšne hece, v Evropi 92 pa jih bodo imeli za bedake.

In kar želim sebi, želim v letu 92 tudi vam: manj politikanstva, političnega spakovanja in več belega kruha. Srečno!

● D. Sedej

HIT obrača kapital, da se ti v glavi zavrti

Slovenija, moja de

Kar veliko prahu se je dvignilo ob novici, da »podjetje HIT iz Nove Gorice kupuje gorenjska hotelska in turistična podjetja v Bohinju, Podvinu, Kranjski Gori in Bledu!« Poslanci so zahtevali odgovore in v javnosti so se pojavila raznorazna namigovanja, od kod novogoriškemu HIT-u toliko kapitala, da meni nič tebi nič kupi skoraj vse, kar vidi. Ko je HIT v Kranjski Gori odprl novo igralnico ameriškega tipa, so HIT-ovci posredovali tudi nekaj podatkov, predvsem pa odločno zavrnili kakršnakoli namigovanja! Da bi vam bilo vsaj približno jasno, za kakšne denarje gre v primeru HIT-a, vam bomo HIT predstavili. Nam se je od števil in načrtov kar v glavi vrtelo in verjetno se bo tudi vam.

Kupiti CIMOS in urediti zabavišni park

Podjetje HIT se je povzpelo predvsem s prirejanjem iger na srečo: od majhnega igralnega salona je nastala CASINO Nova Gorica, ki je danes najuspešnejša igralnica med devetimi slovenskimi igralnicami. Ustanovili so še igralnice v Rogaški Slatini, v Kranjski Gori in v Tolminu, podjetje pa je oblikovalo tri nova podjetja: HIT Invest in HITTOURS International. Za povezovanje s HIT-om pa so se odločila še blejski Park in Golf, Kompas Bled, Hotel Grad Podvin, Alpnum Bohinj, Zdravilišče Moravske Toplice, Hoteli Gorenjka Kranjska Gora in Univit Ljubljana.

»Lani smo bili po uspešnosti na 23. mestu v turizmu. Vsa Slovenija je imela lani za 500 do 600 milijonov nemških mark deviznega priliva, na HIT z 1.800 zaposlenimi in 3.900 ležišči pa odpade 112 milijonov mark priliva. Ko smo podpisali protokol o povezavi v holdinški sistem, kar bo trdnjša povezava, smo načrtovali še večji bodoči priliv deviz,« je dejal generalni direktor Danilo Kovačič. HIT obvladuje kar 60 odstotkov slovenskega igralništva, ob tem, da igralnice stalno posodablja in povečuje. Samo v kranjskogorsko igralnico so vložili 3 milijone nemških mark.

Minister za turizem Ingo paš...

Tik pred zaključkom je podpis pogodbe HIT-a v Tirani v Albaniji, kjer za poslovne ljudi nameravajo zgraditi igralnico in hotel z 200 sobami. V Tirani bodo morali najprej poskrbeti za izobrazevanje kadra. Kupili so tovarno CIMOS, ki je šla v stečaj in na 70.000 kvadratnih metrih in 18.000 kvadratnih metrih pokritih površin nameravajo zgraditi velik park, zabavišni center po vzoru ameriških igralnic. Za te namene so že plačali 7 in pol milijard italijanskih lir, za nabavo opreme, del te je tudi v igralnici Kranjska Gora, so porabili 2 milijardi italijanskih lir. Podjetjem, s katerimi se povezujejo, so za reševanje likvid-

In tako se je zavrtelo kolo sreče še v eni izmed HIT-ovih igralnic v Sloveniji...

dežela igralnic...

nostnih težav posodili 3 milijarde 750 milijonov lir čiste glavnice.

Za Bled 183 milijonov nemških mark

HIT je ambiciozen in ima tudi ambiciozne projekte, tudi na Gorenjskem.

V obnovo bohinjskega turizma namerava takole vlagati: v obnovo hotelov 15 milijonov mark, v novogradnjo hotelskega kompleksa v Stari Fužini 30 milijonov mark, v apartmajski objekt Triglav 2 milijona mark, v trgovski center Ribčev Laz 4 milijone mark, v golf igrišče 15 milijonov mark in v sofinanciranje centra na Voglu 15 milijonov mark. Bohinjski zalogaj znaša torej: 81 milijonov mark.

V Bled pa takole: za obnovo hotelov 11 milijonov mark, za obnovo starih vil 12 milijonov mark, za izgradnjo penzionov 15 milijonov mark, za revitalizacijo 25 zasebnih hiš 3 milijone mark, za izgradnjo mestnega hotela s 600 ležišči 72 milijonov mark in za izgradnjo zabavno - rekreacijskega centra 70 milijonov mark. Skupaj: 183 milijonov nemških mark.

Ocena vlaganj v turistično gospodarstvo Kranjske Gore znaša 40 milijonov mark, načrtujejo pa precejšnja vlaganja tudi v primorsko turistično gospodarstvo.

Grego Benedik in Dušan Senčar...

V naslednjih petih letih bi tako zaposlili 2000 do 2.500 delavcev, povečali število ležišč iz 4.000 na 8.000 in vložili okoli 700 milijonov mark. Skupni priliv članic korporacije naj bi se s 112 milijonov nemških mark povečal na 600 milijonov nemških mark.

Čas bo pokazal...

Predstavniki HIT-a zagotavljajo, da nikomur niso vsiljevali nikakršne poslovne odloči-

tve, podjetja so se sama odločila, da se povezujejo s HIT-om.

Božo Resman, direktor Hoteli Gorenjka Kranjska Gora je dejal: »Turizma v Kranjski Gori ni, saj zaradi znanih političnih razmer ni gostov. Razmere se tudi po novem letu ne bodo bistveno spremenile, morda lahko pričakujemo porast števila gostov šele v naslednji zimski sezoni. Medtem ko smo imeli prejšnja leta smolo z zelenimi zimami, nas danes pestijo nestabilne politične razmere v bivši Jugoslaviji.

Ubadali smo se z velikimi likvidnostnimi težavami, vprašanje razvoja je bilo popolnoma odprto. Popolnoma bi zastali, če se ne bi nekaj spremenilo.

Hotelov še vzdrževati nismo mogli več, so pa nekateri zelo stari. Prisank je star 30 let, vprašljivi so Erika, Razor, hotel Slavec, ki »zapadejo« tudi pod zakon o denacionalizaciji.

Predvsem v Vitranc, Razor, Slavec pa smo v preteklih letih precej vlagali. Vprašljiva je tudi infrastruktura.

Iskali smo razne možnosti, da bi preživel. S HITOM smo našli povezavo v razvoju, skupni investicijski politiki, trženju. Če ne bi bilo HIT-a, bi morali v stečaj in čas bo pokazal pravilnost naših odločitev.«

Dnevna potrošnja turista: 250 mark

Vinko Marolt je takole ocenil blejske turistične perspektive: »Bled se v prihodnosti nikakor ne sme širiti, ampak je treba podpirati lastnike domačih penzionov. Bled tudi potrebuje veliko več zabave, saj je danes precej pust turistični kraj. Načrtuje pa se obnova 1.500 ležišč in izgradnja 1.200 novih postelj. Skratka: Bledu je potreben tak turizem, da bi prihajali gostje srednjega razre-

V zadnjih petih letih je podjetje HIT realno podeseterilo celotni prihodek, ki je lani znašal 65 milijard italijanskih lir, letos pa bo znašal okoli 70 milijard lir. Samo letos so za sponzorstva namenili kar 300 milijonov italijanskih lir!

da, ki dnevno potrošijo od 150 do 250 nemških mark. V petih letih naj bi tudi mladim v turizmu ponudili 700 novih delovnih mest, saj se že postavlja veliko vprašanje, kje zaposliti mlado generacijo.«

HIT ima v vseh igralnicah 60 igralnih miz in 800 igralnih avtomatov. Največji dobitek, ki je bil doslej izplačan, znaša 970 milijonov lir ali 1,3 milijone nemških mark.

Janez Zajc, Tone Vogrinec in Danilo Kovačič na otvoritvi igralnice...

O bohinjskem turizmu pa je Iztok Noč dejal: »Že dvajset let so pripravljene načrti za novogradnjo v Stari Fužini, a ti so že tako zastareli, da bo treba napraviti nove. Tudi v povezavi s HIT-om bi radi obnovili žičnice na Vogel. In še to: v večjem sistemu so nedvomno velike prednosti. Mi potrebujemo nova tržišča, ki jih majhno podjetje težko najde. In če si majhen, moraš imeti tudi veliko kapitala, moraš imeti partnerja, ki te rešuje, ko si v stiski. In povezava s HIT-om je naš dolgoročni interes.«

Največji dobitek: 1,3 milijone nemških mark

HIT pa vendarle »sloni« na igralništvu. Odločili so se za ameriški tip igralnice, ki se tudi vedno bolj uveljavlja v svetu. Od evropskega tipa igralnic se razlikuje predvsem v tem, da ni poudarek na hazardu, ampak na hazardu povezanem z zabavo. Poleg klasičnih iger, razen francoske rulete, imajo še značilne ameriške igre kot ameriško ruleto, craps, punto banco, bingo in kolo sreče ter igralne avtomate. Vzdušje v igralnicah je v znamenju showa. Pri obiskovalcih so manj selektivni in se držijo načela: vsak gost je dobrodošel. Občasno obdarujejo igralce, stalnim obiskovalcem delijo proste vstopne, nagrajujejo z gostinskimi storitvami, vsak dan žrebajo vstopnice, organizirajo zabavne programe.

Največ gostov prihaja iz Italije - vendar pri nas ne prenočujejo, ampak se po igri vračajo domov. Za naslednje leto načrtujejo povprečni dnevni obisk 2.000 gostov.

HIT pa gre še dalje: načrtuje tudi zabavišni prostor na njenem prehodu Vrtojba in še več: poleg igralništva doma se jim kažejo tudi velike možnosti razvoja v tujini. Dovolj so usposobljeni tudi za izgradnjo in vodenje igralnic na tujem. Že se pogovarjajo s tujimi partnerji, vendar kaj več za našo domačo javnost za zdaj še nočejo odkriti...

Tako. V Sloveniji imamo zdaj devet igralnic, odprle pa se bodo tudi nove. HIT jih bo verjetno odpiral še v tujini.

Tako nenaden skok in prodor igralništva ter takšen kapital, s kakršnim razpolaga novogoriški HIT, nas je v takih razmerah, kakršnih smo zdaj, Slovenca nedvomno presenetil.

Dolga desetletja so bile za nas igralnice nekaj skrivnostnega, nedosegljivega, če ne že nekaj, kar je bilo v grozljivem nasprotju s socialistično moralno. Ob tako živem medijskem prodoru igralnic v slovenski prostor, ob kapitalu, ki se tam obrača in namenja tudi za ostalo infrastrukturo in ob tem, da so vsod drugod malodane same črne finančne luknje, se tako zdi, kot da je dežela Slovenija postala moja dežela igralnic... ● D. Sedej

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 8.20 Video strani
 8.30 Program za otroke
 10.00 Šolska TV
 11.20 Euroritem, ponovitev
 11.40 Sedma steza, ponovitev
 13.30 TV dnevnik
 13.45 Video strani
 13.50 Ciklus filmov Alfreda Hitchcocka: Dvoriščno okno, ameriški film, ponovitev
 15.50 Mostovi, ponovitev
 16.20 EP, Video strani

KINO

7. januarja

CENTER prem. amer. kom. FANTASTIČNI BRATJE ob 16. uri, amer. erot. drama DEVET TEDNOV IN POL ob 18. in 20. uri **STORŽIČ** amer. trda erot. SUŽNJE SLASTI ob 18. in 20. uri **ŽELEZAR** amer. fant. thrill. EVA - UNIČEVANKA ob 18. in 20. uri

- 16.25 Poslovne informacije
 16.30 Poročila
 16.35 Slovenska kronika
 16.45 Program za otroke
 18.40 Risanka
 18.55 EPP
 19.00 Zarišče
 19.24 EPP
 19.30 TV dnevnik
 19.55 Vreme
 19.59 EPP
 20.05 C. Israel: Luisiana, ameriška nadaljevanka
 21.00 Novosti založb
 21.10 Osmi dan
 22.05 TV dnevnik
 22.30 Dokumentarna oddaja
 23.05 Sova
 V območju somraka, ameriška nanizanka, Mračna pravica, ameriško katalonska nanizanka
 0.20 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 16.10 Video strani
 16.20 Sova, ponovitev
 18.00 Regionalni programi Koper
 19.00 Zgodovina slovenskega pop-a
 19.30 TV dnevnik, Sarajevo
 20.00 Paralaksa, nizozemska dokumentarna oddaja
 22.35 Alternativni program: kino
 23.05 Yutel, eksperimentalni program

RADIO TRIGLAV JESENICE

11.45 - Pričetke, opoldanski telegraf, horoskop, Danes do 13. - Radio Slovenija, Domače novice I, razgovor, Dogodki in odmevi - Radio Slovenija, obvestila, Domače novice II, torkovo popoldne z Bracom Korenom, vmes čestitke in obvestila, BBC London - večerna informativna oddaja, 19.00 - Zaključek

1. RADIO ŽIRI

16.00 - Napoved programa - EPP -
 16.50 - Športne novice - 17.00 - Obvestila - 17.15 - Po poti vaših vprašanj in pobud - 19.00 - Odpoved programa -

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

4.30-8.00 Jutranji program, glasba -
 8.05 Zabavna in narodnozabavna glasba + EP - 10.00 Dopoldanski dnevnik - 12.05 Na današnji dan - 12.30 Kmetijski nasveti - 13.20 Osmrtnice in obvestila - 17.05 - 18.30 Silvestrsko popoldne za otroke in mladino - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 - 06.00 Silvestrski novoletni program -

In aperitivi?

Konjak in armagnac razvijeta šele pri sobni temperaturi ves svoj vonj in okus. Češnjevo, malinovo in mirabelino žganje ter podobne močne pijače serviramo hladne; vodka, whisky in druga žitna žganja pa najbolj ugajajo, če so ohlajena na ledu. Opozoriti pa moramo tudi na to, da je polsuhi šampanjec najboljši aperitiv, ki sploh obstaja.

Ko pride maček

Če se držite pravila, da je treba k vsaki jedi svoje vino in da se za tako velike praznike, kot so novoletni, spodobi tudi dober aperitiv za začetek in šampanjec za vrhunec silvestrske noči, potem moramo pričakovati, da bo naslednji dan glava protestirala. Klin se s klinom zbija, mačka pa tudi podobno. Eni predlagajo za preganjanje mačka močno kavo z limono, drugi spet, da s pijačo nadaljujemo, barmani pa svetujejo Bloody Mary.

Bloody Mary

V manjši kozarec za viski damo pet koščkov ledu, malo limoninega soka, žličko worchester omake, kozareček vodke (1/2 dcl) in dodamo paradižnikov sok. Pomešajte, zamrzite in popijte. Poznavalci obetajo, da bo čez pet minut življenje spet lepo.

POSLOVNIM
 PARTNERJEM, KUPCEM,
 članom kluba Kokra
 ter vsem občanom
 želimo *srečno*
in uspešno
 1992

Trgovsko podjetje p. o., 64000 Kranj, Poštna ul. 1

varnost KRANJ p. o.

podjetje za varovanje premoženja

64000 KRANJ

Cesta JLA 16

Telefon: 064/22-726, 28-684

Telex: 34655 var-kra

ŽR.: 51500-601-15421

*Poslovnim partnerjem
 želimo vesele božične praznike
 in srečno novo leto 1992!*

- Fizično - tehnično varovanje
- Prevoz in spremstvo gotovine in drugih vrednosti
- Prevozi in najem vozil

Alenka Vrhovnik in Mimi Novljan

Oni dan, ko sem jih obiskala, snega še ni bilo. Bilo pa je zunanaj ivje in zvezdice zmrzali so se nabrale tudi na klopeh, na igralih. "Sneeeeg!" so se razveselili otroci in vsak je vsaj malo moral tega belega prahu obrisati z rokavico. Kako težko so čakali letošnji prvi sneg! Zdag ga imajo, imajo pa tudi že okrašene hodnike in sobe v pričakovanju dedka Mraza. Njihova vzgojiteljica v kranjskem vrtcu "NAJDIHOJCA" Alenka

Vrhovnik in varuhinja Mimi Novljan sta iz papirja izrezovali zvezdice, snežinke, lune, snežake in kdo ve kaj še. Tudi didaktične igrače, kot tiste imenitne domine in slikanice, ki jih bo potem verjetno prav njihovi skupini prinesel dedek Mraz, sta izdelali sami. Dobri puncji sta, za vseh devetnajst mulčkov v skupini. Letos ni gneče v sobi, veliko kranjskih staršev je "na čakanju", pa so otroci doma. Pa vendar je škoda, da niso v vrtcu, razmišljata Alenka in Mimi, 1.200 SLT je najnižja cena, tu so otroci v družbi vrstnikov, trikrat dobijo hrano in še jutranji napitek, igrač je na pretek in obe si kar naprej izmišljata nove igrice. Pa tudi kaj drugega počno. Prejšnji teden so obravnavali promet, kako se edino sme čez cesto, izraze, kot so križišče, zebra in podobno, vse najbolj preproste pojme, ki jih malčki od treh do štirih let lahko razumejo. Najraje pa so zunaj. Če je le količjak vreme spodobno, gredo ven, sicer bi jih razgnalo. In potem so na vrsti igrala na vrtu, zvirala in seveda vlak, kjer se najbolj korajžni povzpnejo prav na sam "dimnik ču-ha ču-ha", drugi pa so seveda potniki. Kdo bi ustavljal tak vlak?! Samo tovarišice, ki jih znajo spet zvabiti v tople prostore vrtca, potem ko so noski že vsi rdeči... ● D. Dolenc

Na prireditvi Vala 202 na Brdu, ko so razglasili najbolj negativno in najbolj pozitivno osebnost leta, ki sta se obe zgodili v svojstvu Lojzeta Peterleta, sta bila med povabljenimi tudi poslanka Darja Lavtižar - Bebler in njen soproj Anton Bebler. In zgodila se je nesreča: natakarka se je spotaknila ob gospoda Beblerja in ga zalila s šampanjcem... Foto: Gorazd Šinik

Kranjska Gora, decembra - Na tekmi evropskega pokala, ki je bila prejšnji teden v Kranjski Gori, so se zbrali vsi naši najboljši tekmovalci, precejšen del vodstva Smučarske zveze Slovenije in seveda tudi direktor naše alpske reprezentance. Ko je po prvem veleslalomskem teku kazalo, da se je našim fantom končno le odprlo in se bo sezona vendarle nadaljevala z vse boljšimi rezultati, je v drugi vožnji domačin Jure Košir zapeljal s proge. Takole je njegovo zamujeno priložnost komentiral Tone Vogrinc, ki sicer med ljubitelji smučanja ni znan kot direktor, ki si "zatiska oči" pred dejstvi - pa naj bodo slaba ali dobra. Toda možnost za popravni izpit naših fantov bo že konec tedna na 31. pokalu Vitranca. In upamo, da bo "Tona" tokrat v Kranjski Gori bolj nasmejan. V. Stanovnik, foto: J. Cigler

IŽŠLA GLASBENA KASETA »S'M TRŽIČAN«

Po drobni zbirki tržiških pesmi in veliki pesmarici je tik pred koncem letošnjega leta Zveza kulturnih organizacij Tržič presenetila Tržičane z glasbeno kaseto z naslovom S'M TRŽIČAN. Na enourni kaseti je zbrano 23 najbolj znanih in priljubljenih tržiških melodij. Založnik je pobrskal po domačih arhivih in arhivih Radia Tržič in zbral zanimivo paleto posnetkov, ki so nastajali od daljnega leta 1953 pa vse do letošnjega leta ob različnih priložnostih. Prava rariteta so posnetki Tržiškega veselega kvinteta s pevcem Bojanom Plahuto, pa Sester Potočnik ob spremljavi Francija Šarabona, Brigitte Lupša, Daniela Zupana in Jelke Končina, Kvinteta bratov Zupan, ansambla Tretji človek in drugih.

Kvaliteta posnetkov in izvedb od izvajalca do izvajalca niha, kar je razumljivo, saj so nekateri nastali za izdajo plošče, drugi za domačo rabo, tretji na zabavnih prireditvah in prav zato ima kaseto tudi veliko arhivsko vrednost.

S pričujočo kaseto je ZKO izpolnil dolgoletno željo številnih domačinov po originalni izvedbi tržiških melodij. Na kaseti ne manjka Zelenica, Storžič, Kriška gora, Mladi alpinisti, Janez in Micka in vseh »tržiških«. Dokaz za pravo potezo tržiške ljubiteljske organizacije, ki s tem projektom stopa v leto 1992, ko Tržič praznuje 500-letnico tržiških pravic, je tudi podatek, da je vsa prva naklada pošla že v prednaročilo.

Boris Kuburič

Pohvalno!

Letos so ob božiču po nekaterih slovenskih občinah s pomočjo avstrijske dobrododelne organizacije Stranke krščanskih demokratov pripravile prireditve, na katerih so revnim in prizadetim podelile nekaj tisoč paketov avstrijske pomoči - Božični dar.

Ne le, da je bila akcija zelo odmevna in dobrodošla, strankarski odbori so tudi obvestili, da je prireditev zaprtega tipa. Se pravi, da so na obdaritev vabljeni le družine in otroci, ki so bili obdarovani.

Nadvse pohvalno!

MARMOR HOTAVLJE

Gorenja vas tel.: 064/68-210

PRIDITE - PRESENEČENI BOSTE NAD PONUDBO IN KVALITETO!

SALON

POHIŠTVA

KRANJ, Gorenjski sejem
tel.: 222-308

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

8.20 Video strani
8.30 Program za otroke
10.00 Novoletni koncert iz Portoroža, ponovitev
11.00 C. Israel: Luisiana, ameriška nadaljevanka
13.30 TV dnevnik
13.40 Video strani
14.30 Zgodbe iz školjke, ponovitev

domačem ognjišču - 10.05 Poslanice manjšin - 12.05 Na današnji dan - 12.15 - 13.30 Neposredni prenos novoletnega koncerta z Dunaja - 15.00 Radio danes, radio jutri - 17.00 Posebna oddaja - pregled skozi leto 91 - 19.00 Radijski dnevnik - 20.00 Tako igrajo in razmišljajo - 21.05 Zborovska glasba po želji poslušalcev - 23.05 Literarni nočno - Slawomir Mrożek: Črtica - 23.15-4.30 Nočni program - glasba -

KINO

8. januarja

CENTER amer. kom. FANTASTIČNI BRATJE BACKER ob 16. in 18. uri, amer. drama MORSKE SIRENE ob 20. uri STORŽIČ amer. trda erot. SUŽNJE SLASTI ob 18. in 20. uri ŽELEZAR amer. kom. BOGOVI SO ZOPET PADLI NA GLAVO ob 18. uri, amer. erot. drama DEVET TEDNOV IN POL ob 20. uri DUPLICA amer. fant. pust. film BREZNO ob 20. uri

15.30 Svet narave
16.20 EP, Video strani
16.45 Poslovne informacije
16.50 Poročila
16.45 Spored za otroke in mlade
18.35 EP, Video strani
18.40 Risanka
18.50 TV noč in napovednik
18.55 Divji svet živali
19.25 EPP
19.30 TV dnevnik
19.55 Vreme
19.59 EPP
20.05 Film tedna: Izvoljeni, ameriški film
21.45 Mali koncert nagrajencev Mozartovega tekmovanja Andreja Furlana - klavir
22.05 TV dnevnik, vreme
22.35 Sova
Alf, ameriška nanizanka, Mračna pravica, ameriško katalonska nanizanka, Glasba skozi čas, koprodukcija
0.50 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

15.25 Video strani
16.25 Sova, ponovitev
17.40 Euroritem, ponovitev
18.00 Regionalni programi - Maribor
19.00 Alter
19.30 TV dnevnik HTV
20.00 Športna sredo
22.00 Komorna glasba skozi stoletja: pozna renesansa in zgodnji barok, ponovitev
22.35 Yutel, eksperimentalni program

RADIO TRIGLAV JESENICE

11.45 - Pričetke, opoldanski telegraf, hroskop, Danes do 13. - Radio Slovenija, novosti v narodno-zabavni glasbi, Domače novice I, Kupim - prodam, Dogodki in odmevi - Radio Slovenija, obvestila, Domače novice II, aktualna tema, ura s Simono Vodopovčevco, čestitek, BBC London - večerna informativna oddaja, 19.00 - Zaključek

1. RADIO ŽIRI

16.00 - Napoved programa - EPP - 17.00 - Obvestila - 17.15 - Spominška oddaja op slovenskem pevcu in humoristu Francu Koširju - 18.00 - Heavy metal na Radiu Žiri - 19.00 - Odpoved programa -

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Radijska igra za otroke - 9.05 Ob

CENJENIM NAROČNIKOM OGLASOV V GORENJSKEM GLASU SE ZAHVALJUJEMO ZA LETOŠNJE SODELOVANJE IN JIM TUDI V PRIHODNJEM LETU ŽELIMO ČIM VEČ USPEHOV Z OBJAVAMI V NAJBOLJ UČINKOVITEM PROPAGANDNEM MEDIJU NA GORENJSKEM!

NOVOLETNI PROGRAM RADIA KRANJ

Torek, 31. december, od 8.00 dopoldne pa vse do jutranjih ur 1. januarja!

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								RADIO KRANJ 97.3 FM STEREO
2	RADIO KRANJ 97.3 FM STEREO							
3					RADIO KRANJ 97.3 FM STEREO			
4								
5								
6								
7		RADIO KRANJ 97.3 FM STEREO					RADIO KRANJ 97.3 FM STEREO	
8								

NOVO: od 1. januarja 1992 program Radia Kranj vsak dan
od 8.00 do 19.00 ure.

Novoletna lestvica Radia Žiri

Leto se je odvrtilo in tako bomo tudi mi spet odvrtili NOVOLETNO GLASBENO LESTVICO. Izbrali smo 10 domačih in 10 tujih skladb, ki so se največ vrtele na naši lestvici v preteklem letu. Pa pogledajmo:

NOVOLETNO LESTVICO, KI JO UREJA NATAŠA BEŠTER, LAHKO POSLUŠATE NA VALOVH RADIA ŽIRI V SREDO, 1. januarja 1992!

Domača lestvica

1. Slovenski band aid - Za svobodo
2. Tajči - Dvije zvezdice
3. Kalifornija - V meni je California
4. Wolf - Koliko solz
5. Danijel - Ma daj obuci levisice
6. Edvin Fliser - Pogrešam te, draga
7. Novi fosili - Kad budemo ja i ti 63
8. Andrej Šifrer - Šum na srcu
9. Miran Rudan - Ne reci goodbye
10. Helena Blagne - Moj mornarček

Tuja lestvica

1. Bon Jovi - Blaze of Glory
2. Elton John - You gotta love someone
3. Maria McKee - Show me haven
4. Gloria Estefan - Comming Out Of The Dark
5. The Righteous Brothers - Unchained Melody
6. Roxete - Joyride
7. Sam Brown - Kissing Gate
8. Scorpions - Wind Of Change
9. Paula Abdul - Rush, Rush
10. Bryan Adams - Everything I do I do it for you

VSEM BRALCEM GORENJSKEGA GLASA IN LJUBITELJEM LESTVICE RADIA ŽIRI ŽELIM SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1992. OŠTANITE Z NAMI!

Nataša Bešter

Izšla je prva slovenska CD plošča božičnih pesmi

Na policah nekaterih naših trgovin je v teh dneh mogoče najti prvo CD ploščo s slovenskimi in nekaterimi tujimi božičnimi pesmimi. Ploščo je izdala založba Gallus Carniolus iz Lukovice, izvajalci pa so Slovenski madrigalisti, dirigent Janez Bole in organistka Cecilija Kobal.

Štirinajst skladb, zasnovanih tako, da bi kar najbolj verno pričarale mirno in slovesno božično vzdušje, se razteza od Psalma z antifono Dominus dixit ad me, preko Kyrie eleison iz Misse de Algelis, Gallusovih Resonet in laudibus in Pueri concinite do Arcadetele Ave Maria, J. S. Bachove Ich steh an deiner Krippen hier, angleške Angelus pastoribus, Langove O, du frohliche in Gruberjeve Svete noči. Sledijo nekatere najbolj priljubljene slovenske božične pesmi, Belarjeva Glej, zvezdice božje, Štolcer-Sicherlove Rajske strune, Ipavčeva Prišla je lepa, sveta noč, Sattnerjeva Noč božična in Cvekova Raduj, človek moj.

Najbrž nam izvajalcev ni treba posebej predstavljati, saj so se v letih pred Gallusovim letom in zlasti to leto premnogokrat sami dovolj dobro predstavili tako na koncertih, na festivalu IDRIART kot tudi v televizijskih oddajah. Omenimo naj le to, da so posnetki s te plošče med najboljšimi posnetki Slovenskih madrigalistov, zato vam jo lahko priporočamo z najtoplejším srcem.

Tomaz Bole

In kakšna vina bomo pili pri silvestrski večerji?

Pravilo je, da k lahkim jedem pijemo lahka vina, k težkim jedem težka vina. Francozi med jedjo pijejo zmeraj najprej belo vino, potem črno. Na koncu slavnostnega kosila, večerje serviramo šampanjec, ki veliko pripomore k boljši prebavi pa tudi k boljšemu razpoloženju.

Opozoriti moramo tudi na to, da k nekaterim jedem ne serviramo vina, ker se k njim veliko bolje poda voda ali pa mineralna voda. Takšne jedi so na primer testenine, jedi in solate, zabeležene s kisom in oljem, ker kis uniči okus vina.

Sončkov kot

V čast mi je...

... vsem vam, ki ste sodelovali v vseh devetindvajsetih al' pa kakšnem manj "Sončkovem kotu", želeli, da bi praznovali še sto novih letov (o šit, se že zapleta). Ma ja, v glavnem, mišljeno je bilo tisto, kar se ponavadi reče za nov let. No, za čestitke se posebej zahvaljujem Saši iz Škofje Loke, Katji iz Kranja, Mateji iz Senčurja, Nataši iz Voklega, Beti iz Podbrezja, Vidi z Jesenic, Renati iz Strahinja, Romani iz Brega ob Kokri pa obljubljam, da bom v cvetju (vsaj zdele čez praznike). Kar se tiče zadnje nagradne uganke, seveda črni belec je Majkl Dekson in žrebalo je en fejš fantič, zdi se mi, da je imej plavo - rdečo bundo, človek je potegnul in pazi fora, v roki mu je ostala dopisnica, prebrali pa smo mi, pooblaščenim za branje dopisnic (s potrebno specializacijo seveda), zadevo pa je bilo slišati takole Vera Dolenc, vaaau ona, Rodine 35, a je to gor okrog Radolce nek, 64274, ej, kakšna številka, Žirovnica, torej Vera, pride dopis, z njim pa v Sončka po želeno muzko.

Ampak, to še ni vse, zadnjič smo obljubili, nekaj nagrad, ki jih bo podelil šef Sončka za nekatere izmed vas, ki ste, da skrajšam "Sončniki", no, gospod Aligator je že nervozen... Ja, evo že pišem, počas človek, kalma... 1. posebno novoletno nagrado zato, ker je iz Škofje Loke (dvojna plošča - Novoletni koncert Dunajskih filharmonikov) prejme Helena Juvan, Hafnerjevo naselje 99, Škofja Loka, 2. dve kaseti za najbolj scenski odgovor na nagradno vprašanje (beri v prejšnjem Sončkovem kotu) prisojamo Tini Gruden, Gorenjskega odreda 4, Kranj, 3. dve kaseti za najstarejšega "Sončnika" bo knjižil Albin Urh iz Jelovške 10, Bohinjska Bistrica, 4. dve kaseti za najbolj popisane dopisnice beleži Renata Lavtar, Strahinj 109, Naklo, 5. dve kaseti za največ poslanih dopisnic za eno nagradno vprašanje bo dobila Silvija Karlin, Titova 45, Jesenice, 6. Za najbolj razširjeno mrežo žlahte, znancev, stricev..., ki posojajo imena za žrebanje, nagrado prejme Marička, Milan in ostali Mavci, Sorlijeva 31, Kranj - kar 3 kasete, da bo lažje razdeliti, 7. dve kaseti za najboljšo pisavo je Aligator namenil Špeli Šturm, Šutna 60, Žabnica, 8. dve kaseti za sprejem v klub proti enemu alpskemu pevcu pisec Sončkovga kota namenja Beti Vovko, Podbrezje 184, Duplje, 9. - 11. lično majico s kratkimi rokavi prejmejo za čisto zvestobo Mateja Zveršen, Srednja vas 59/a, Senčur, Vida Jamar, Bokalova 15, Jesenice in Stanka Ščekič, Struževo, Kranj. Uuuff. Končno. Kasete za vas je Sončkov šef že izbral, dobite pa jih v prodajalni Sonček na Cankarjevi 7 v Kranju, seveda ne čakajte na dopis, saj se meni ne da tolik listov stipkat, zato po objavi kar v Sončka, razpoznavni znak pa je osebna, mesečna za bus, vizitka... Vsem, ki smo vas kakorkoli uspeli zgrešiti, pa svetujemo pogum, še bodo nagrade.

TOP 3

1. The Best Of... - The Sončks
2. Na planini je živel - Tomaž Domicelj
3. Greatest Hits II - Queen
4. Nocoj - Helena Blagne

NOVOSTI

Tako. Cedeji: Richard Clayderman s Christmas, Georges Bizet s Carmen in Frederic Chopin s Preludiji (izvaja Pogoreličev Ivo). Kasete pa pravjo tako: Avsenik pravi Vse življenje same želje, Tina Turner skromno Simply The Best, The Best Of so tudi Spandau Ballet, Motley Crue pa Decade Of Decadence.

IN ŠE NAGRADNO VPRAŠANJE ŠT. 30:

Napišite, kako se vam po tridesetih tednih kaj dopade rubrika "Sončkov kot", kaj v njej manjka in česa je dovolj, kaj novega predlagate in kaj ne, kako ste zadovoljni s prodajalno Sonček in kako niste... skratka velja vse, kar vam pride na pamet ob besedah Sonček in kot! Seveda bomo spet žrebali za nagrado po vaši izbiri, zato popisane dopisnice pošljite do srede, 8. januarja, v uredništvo Gorenjskega glasa. Pripis "Sončkov kot", jaz pa pripisujem "čav do naslednjic".

Kaj pa temperatura vina?

Za temperaturo vina je najbolje upoštevati kletarjev nasvet na nalepki. Buket belega vina ubijemo s premočno ohladitvijo, črnega vina pa s tem, če steklenico z njim predolgo pustimo poleg radiatorja centralne kurjave ali pa jo celo potopimo v preto plo vodo.

Bela vina pijemo hladna, vendar ne smejo biti ledeno mrzla. V glavnem zadošča zanje temperatura kleti, to je 10 do 12 stopinj C. Šampanjska vina serviramo ohlajena do kakih 8 stopinj C, malo sladka vina pa damo na mizo ohlajena 6 do 8 stopinj C.

1. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 8.20 Video strani
- 8.30 Program za otroke
- 10.00 Šolska TV, ponovitev
- 11.20 Video strani
- 13.30 TV dnevnik
- 14.20 Športna sreda, ponovitev
- 16.20 EP, Video strani
- 16.25 Poslovne informacije
- 16.45 Spored za otroke in mlade
- 18.05 Že veste, svetovalno izobraževalna oddaja
- 18.40 Risanka
- 18.50 TV nocoj in napovednik
- 19.25 EPP
- 19.30 TV dnevnik
- 19.55 Vreme
- 19.59 EPP
- 20.05 Razrednik, ameriška nanizanka
- 20.45 Tuji show
- 21.45 Tednik
- 22.30 TV dnevnik, vreme
- 23.00 Sova
- Mračna pravica, ameriško katalonska nanizanka, Do zadnjega pennyja, angleška nadaljevanka
- 0.45 Video strani

2. PROGRAM TV SLOVENIJA

- 15.40 Video strani
- 15.50 Sova, ponovitev
- 17.40 Euroritem
- 19.00 Video lestvica
- 19.30 TV dnevnik HTV
- 20.05 Umetniški večer, Heinrich von Kleist: Katica iz Heilbronna, nemška drama
- 22.05 Yutel, eksperimentalni program

RADIO TRIGLAV JESENICE

11.45 - Pričetek, opoldanski telegraf, horoskop, Danes do 13. - Radio Slovenija, vedno zelene melodije, Domače novice I, tečaj angleškega jezika - BBC London, razgovor, Dogodki in odmvi - Radio Slovenija, obvestila, Domače novice II, aktualna tema, čestitek, BBC London - večerna informativna oddaja, 19.00 - Zaključek

ODDAJNIKI RADIA TRIGLAV

BRVOGI
JESENICE
BLEJSKA DOBRAVA
ŠPANOV VRH
VOGEL

FREKVENCE:

- 96,8 Mhz,
- 89,8 Mhz
- 96,0 Mhz
- 87,7 Mhz
- 101,1 Mhz

Gornjesavska dolina
mesto Jesenice
Radovljica, ostala Gorenjska
Jesenice, Radovljica, Gorenjska
Bohinj

1. RADIO ŽIRI

16.00 - Napoved programa - EPP
17.00 - Športne novice - 17.15 - Oddaja iz kulturno-verske zgodovine
18.00 - Novice in dogodki - 19.00 - Odgovod programa -

RADIO ŽIRI:
FREKVENCE:

Koprivnik: 98,2 Mhz
Lubnik: 91,2 Mhz
Miklavž: 96,4 Mhz

1. PROGRAM RADIO SLOVENIJA

4.30-8.00 Jutranji program, glasba - 8.05 Zabavna in narodnozabavna glasba - 9.20 Dnevnikov odmev - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.45 Spot - 15.30 Dogodki in odmevi - 17.00 Stu-

KINO

9. januarja

CENTER amer. thrill. MORJE LJUBEZNI ob 16. in 18. uri, amer. erot. drama DEVET TEDNOV IN POL ob 20. uri STORŽIČ amer. trda erot. SUŽNJE SLASTI ob 18. in 20. uri ŽELEZAR prem. amer. pust. akcij. filma NIKOLI NE RECI NIKOLI ob 17.45 in 20. uri DUPLICA amer. trda erot. VROČICA LJUBEZNI ob 20. uri

dio ob 17.00 - 19.00 Radijski dnevnik - 19.45 Lahko noč, otroci - 20.00 Cetrkov večer domačih pesmi in napevov - 21.05 Literarni večer - Iz Bocacciove bogate sklede - 21.45 Lepe melodije - 22.00 Zrcalo dneva - 22.20

Iz naših sporedov - 23.15-4.30 Nočni program, glasba

GORENJSKI GLAS

TRGOPREVOZ
d.o.o.

Proizvodno in trgovsko podjetje
Lenart, Ptujška cesta 16

KMETOVALCI

vam nudi izredno ugoden nakup traktorjev

- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DTC 445 cena 494.00,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 445 cena 470.000,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP V 445 cena 353.000,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP U 445 cena 380.000,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DTC 550 cena 538.000,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 550 cena 520.000,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP U 550 cena 439.000,00 SLT
- TRAKTOR UNIVERSAL UTB TIP DT 651 cena 739.000,00 SLT

po dogovorjeni ceni s 5 % komercialnim popustom, plus 3 % prometnim davkom - do razprodane količine.

Dobavni rok 30 dni! Izkoristite enkratno zimsko ponudbo!

Kupce prosimo, da se oglasijo na podjetju TRGOPREVOZ d.o.o. Lenart, Ptujška cesta 16 - telefon 724-675 oziroma pri naslednjih zastopnikih podjetja TRGOPREVOZ:

● GABRIJEL d.o.o. Zg. Pirniče 124 a, Medvode, tel. 061/576-447, ● KMEČKI STROJ Sv. Barbara 23, 64220 Škofja Loka, tel. 064/631-497 ● AGROAVTO Gorenjsavska c. 17, 64000 Kranj, tel. 064/221-192 ● AGROMETAL d.o.o. Črni vrh 4, Polhov Gradec, tel. 061/645-111 ● RABOHA FRANC Pucova 17, 63000 Celje, tel. 063/31-026 ● NENEGATI ANA Goriška ul. 39, Cerkno, tel. 065/75-206

Trgovina je odprta dnevno od 8. - 16. ure, v soboto od 8. - 12. ure.

INTEGRAL JESENICE
ŽELI VSEM SVOJIM
CENJENIM STRANKAM
VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO TER USPEŠNO
NOVO LETO

Poleg Volkswagnovega programa nudimo pod izredno ugodnimi pogoji vozila iz programa Zastava in Citroen.

PRIDETE - POKLIČETE - ODPELJETE

Se priporoča - INTEGRAL Jesenice!

Komentar

NAŽAGANA KAMNIŠKI KOLEDNIKI LOJTRCA DOMAČIH '91

Poslušalci Radia Slovenija in bralci štirih slovenskih časnikov Nedeljskega dnevnika, Slovenskih brazd, Kaja in Kmečkega glasa so preko vsega leta glasovali za najpriljubljenejšo viže na Lojtrca domačih '91, kar smo potem ob nedeljskih popoldnevnih poslušali v radijskih oddajah. Žal pa letos ni bilo letnega epiloga z javno prireditvijo v celjski dvorani Golovec, ko so mesečni zmagovalci prejeli zlatega petelina in nastopili pred občinstvom.

Običajno je bila po decembrski javni prireditvi, med novoletnimi prazniki na televizijskem sporedu tudi Lojtrca domačih v televizijski verziji s posnetkom iz prireditve. Zaradi finančne zmožnosti uredništva in sponzorskih krogov gospodarstva in po posvetu z oddelkom za trženje, se je Radio Slovenija odločil, da gmotno zahtevnega projekta, kot je zaključna prireditev Lojtrca domačih '91 ne organizira, ampak jo je izpeljal le na radijskih valovih... Kot kaže tudi izida kasete desetih mesečnih zmagovalk letos ne bo, kljub tradiciji peteklih let?! Ob tem se poraja vprašanje odnosa Radia Slovenije in strankarskih služb do domače glasbe, saj je bila prav Lojtrca domačih ena od sprejemljivih oblik, tekmovanja muzikantov in predstavljanje njihove narodnozabavne produkcije. Po glasovnicah sodeč, so ji bili zelo zvesti poslušalci, sedaj pa so prikrajšani za obiskano zaključno prireditev in televizijski posnetek z nje. Res je, da so se v uredništvu razvedrilnega programa TV Slovenija odločili, da bodo v Kopitarjevih oddajah Videomeh predstavili mesečne zmagovalce, vendar je to slaba tolažba, saj so bile med privrženci že ideje, da bi se nemara zaključna prireditev kot video posnetek izdala tudi na video kaseti, kar bi bilo na kakovostnejši ravni, kot pa so domača snemanja s televizijskih ekranov... Muzikantom je bila lojtrca domačih spodbuda pri nadaljnjem delu in nagrada hkrati, da so imeli pravico nastopiti v finalu, to pa je zabeležila televizija, radio, mediji in avdio kaseti. Za letošnje leto bi lahko rekli, da je izvedba polovična, poslušalci in glasbeniki pa so bili opeharjeni!

Drago Papler

LJUDSKE PESMI NA KASETI

KAMNIŠKI KOLEDNIKI

Pred letom dni je izšla kaset ljudskih pesmi Kamniških kolednikov, pri Založbi kaset in plošč RTV Slovenija, ki ima daljšo vrednost, saj je praznično obarvana za novoletne priložnosti. Tričlanska zasedba: basist Rok Lap, baritonist Janez Majcenovič in citrar Tomaž Plahutnik so že veliko nastopali v zamejstvu in pri nastop na Opčinah pri Trstu jim je prinesel ime sestave, saj so jih zamejski rojaki kar poimenovali Koledniki izpod Kamniških planin. Ime v skrajšani verziji se je ansambla prijelo, lani pa so kot Kamniški koledniki nastopali skupaj z ansamblom

Slovenija na daljši turneji po Južni Ameriki.

Na kaseti Kamniških kolednikov je deset ljudskih pesmi ter štiri umetne, ki so že skoraj ponarodele pesmi. Na kaseto so

uvrstili najlepše kolednice, ki jih izvajajo ob različnih priložnostih. Štiri leta že nastopajo skupaj s programom ljudskih pesmi, ki jih pevca izvajata solistično ali v duetu, Tomaž Plahutnik pa ju spremlja na najbolj slovenskem ljudskem instrumentu, citrah.

Drago Papler

SALON POHIŠTVA
KLANJ, Gorenjski sejem
tel.: 222-308

STROJNO VEZENJE APLIKACIJ
OLGA BREZAR, Britof 112 A, tel.: 064/241-694

SCHRODI

HIFI-TV-VIDEO

SREČO SO DELILI PRI SCHRODIJU V BELJAKU

V soboto, 21. decembra, so v priznani beljaški trgovini s HI-FI, TV in VIDEO opremo z žrebanjem zaključili posebno nagradno igro za bralce Gorenjskega glasa. Za lepe nagrade so se potegovali vsi, ki so v trgovini oddali pravilno izpolnjene kupone, objavljene v oglasih SCHRODI v Gorenjskem glasu.

Lastnica trgovine Karin Schrodi, njen sin, poslovodja Dalip Kryeziu in predstavnik Gorenjskega glasa Andrej Mali so poskrbeli za pravilen potek žrebanja, v katerem so bili izžrebani:

1. barvni televizor na daljinsko upravljanje: Marija Belehar, Voklo 106
2. stereo radio z dvojnimi kasetofonom: Miha Horvat, Bevkova 43, Radovljica
3. stereo radio z dvojnimi kasetofonom: Ivan Mestek, Prešernova 37, Jesenice
4. par zvočnikov za avto: Marička Mavec, Šorlijeva 31, Kranj
5. sobna TV antena z ojačevalcem: Joža Preželj, Sp. Gorje 91
6. - 10. super slušalke:

Albin Urh, Jelovška 10., Bohinjska Bistrica
Borut Kenda, Žiganja vas 63, Duplje
Matjaž Strgar, Kurirska pot 7, Jesenice
Matjaž Vaupotič, Prvoborca 5, Jesenice
Sašo Čuhalev, Janeza Puharja 8, Kranj

Nagrajencem čestitamo. Nagrade jih čakajo v TV-HIFI-VIDEO SCHRODI na Nikolaigasse 37, v Beljaku (tretji semafor za dravskim mostom levo). Obrnite se na poslovodjo Dalipa, ki razume tudi slovensko.

Nagradna križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
	34	35	36	37	38	39	40	41	42	

Izpolnjeni kupon z vpisano rešitvijo, nalepljeno na dopisnico, pošljite v uredništvo Gorenjskega glasa, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj. Pri žrebanju bomo upoštevali vse rešitve, ki jih bomo prejeli do četrta, 9. januarja 1992, do 8. ure zjutraj. Ne pozabite pripisati svojega naslova!

Za današnjo križanko razpisujemo naslednje nagrade:

1. nagrada: elektronski telefonski aparat ETA 910/10Z
 2. nagrada: elektronski telefonski aparat ETA 85
 3. nagrada: elektronski telefonski aparat ETA 812
- Prepričani smo, da se tako za lepe nagrade splača potruditi!

GAULOISES BLONDES je klub, ki zadovoljuje mlade in nekoliko manj mlade obiskovalce. Vanj zahajajo pristaši dobre glasbe - od evergreenov do rock'n'rolla. Tu je vedno živo in zabavno. Toda po številu prispelih rešitev lahko sklepamo, da se ljubitelji kluba raje odločajo za glasbo kot za reševanje križanke. Nič za to!! Kakorkoli že, med prispelimi 997 rešitvami smo izžrebali deset srečnežev!

1. nagrada - SILVESTROVANJE ZA DVE OSEBI - MARINKA POGAČAR, Smokuč 16, Žirovnica
2. nagrada - LETNA VSTOPNICA ZA KLUB - ŠPELA PRESTOR, Kranjska 5, Tržič
3. nagrada - PAKET PRESENEČENJA, ki ga podarja KLUB: JOŽE MOHORIČ, Hraše 56, Smednik

Ostale nagrade prispeva Gorenjski glas.

4. nagrada - PAVLA JELEN, M. PIJADEJA 32, KRANJ
5. nagrada - DENIS ČEMAŽAR, ZG. BITNJE 113, KRANJ
6. nagrada - MIMI ŠEMROV, ZG. JEZERSKO 109/a, ZG. JEZERSKO
7. nagrada - TOMAŽ ČADEŽ, VIRLOG 10, ŠKOFJA LOKA
8. nagrada - NACE DEMŠAR, DAŠNICA 8, ŽELEZNIKI
9. nagrada - ANICA STRGAR, PREDILNIŠKA 10, TRŽIČ
10. nagrada - LUČKA RIBNIKAR, GOLNIK 65, GOLNIK

Zahvaljujemo se komisiji za vestno sodelovanje pri žrebanju. Prvonagrajencu želimo prijetno silvestrovanje, drugim nagrajencem kot tudi zvestim bralcem pa poleg veselih praznikov še srečno novo leto.

				GORENJSKI GLAS	MANUŠA MORSKA RIBICA	LIVADA	VELIKA TEKOČA VODA	SUMERSKI BOG NEBA	ŠPECANJE	BEOGRAJ IGRALKA	AFRIŠKA DRŽAVA, GL. MESTO AKRA				
PREUDAREN VOJSKOVODJA						17	4		40	41					
REMONT, OBNOVA NAZIV							36								
AVTOR KRIŽANKE R. NOC	SLOV GERMANIST (JAKOB)	LEKARNAR	PREBIVALEC SIRAKUZ IZRASTEK V USTIH	10					38		23				
VAREN UTRJEN PROSTOR V TRDNJAVI JEČA								GR. DIDAKT. PESNIK GORA V SOSEŠČINI KRNA				AVIATIK	GR. TEOLOG. PATRIARH (SPIRIDON)	DUŠA UMRLEGA PO VEROVANJU SLOVANOV	
NARAMNIK			22	29			ZEM. OŽINA NA MALAKI EGIPT. BOŽANSTVO				20			35	
SLOV. STROJNIK IN IZUMITELJ (FELIKS)				OSKAR DEV	PEDANT	PRASIČ GR. POVELJNIK PRED TROJO		37		2	MIT REKA V GR. PODZEM. GREZILO, SVINČNICA				
EDWARD TELLER	7	33	OTROŠKO DOMAČE OBUVALO KAMB. GENERAL NOL	16				42			LATA NAZIV ZA BAKH. VNUKA AHILA	13	6		
NAPEV					14	28		STEKLO ZA SONC. OČALA PESNICA ŠKERLOVA				21			NAJVEČJE TURŠKO JEZERO
ZAGREBSKA KOVNIČKA MEDALJA IN PLAKET				KARLOVAC NAČIN DELITVE CELIC	3		VER. VODITELJ VIRANU REKA V HAMBURGU	12							OTOK V MALH SUNDIH
REKA NA TAJSKEM			NEKD. PERZ. POLITIK (MOHAMMAD) NATRIJ								NEGOVANJE ZANOS. VZNE. SENOST				34
ANTON RAVNIK	5	25	REKA V EGIPTU	11	24	LOVRENC ARNIČ MOČ, JAKOST (MNOŽ.)	19	26	IGOR PRETNAR IGRALEC TAMIROFF	1	30	KRAJ NAD VIPAVO AVSTRU. MESTO OB DONAVI			
								SLOVNIČAR BOHORIČ EMIL NOLDE					RUDI OMOTA MODEREN PLES	8	
			OVOJ. MAPA	31		39		18			LESARSKI POKLIC VERA ALBREHT		32		
			PATINA NA BAKRU					27						19	
			JAVOR (LATIN.)						9						

Skrozi staro leto se je sprehodil Jože Košnjek

Leto 1991 je bilo leto vojn in miru, leto, v katerem so se zgodile nepričakovane stvari

Slovinci ga ne bomo pozabili

Ne moremo ga in ne smemo. Preživeli smo vojno in dosegli mir, zgradili smo lastno državo kljub notranjim in zunanjim pretresom, vendar si pustili tudi veliko dela za prihajajoče leto. Svet pa si bo zapomnil leto 1991 po iraški vojni in razsulu Sovjetske zveze ter odhodu Gorbačova.

Zgodba Grubelič in odpadki

Vlekla se je vse leto. Ko jo je Sandi pobrisal v Švico, je Slovenija januarja za njim razpisala tiralico. Ni in ni ga bilo iz Švice. Vrnil se je, s pomočjo švicarske in avstrijske policije, 11. novembra in sedaj je naš. Malo krajša pa je zgodba z odpadki slovenskih podjetij, ki so jih Bosanci vrnili in so bili na Jesenicah, vmes pa so se Jeseničani in republikanci pripravili in decembra sklenili, da grejo odpadki na Finsko.

junija je prisegala prva generacija slovenskih vojakov. Vendar 21. junija so piloti jugoslovanske armade z Brnika ukradli 10 letal znamke kragulj, last slovenske teritorialne obrambe. 25. junija ponoči je slovenska skupščina sprejela Deklaracijo o neodvisnosti in samostojnosti države Republike Slovenije. Temeljno ustavno listino in ustavni zakon za izvedbo listine. Dobili smo novo zastavo in grb. 26. junija zvečer smo v Ljubljani razglasili svojo državo in dobili pravico do sanj, kot je dejal Slovenecem predsednik Kučan, 27. junija ob 2,45 pa so iz vrhniške in drugih slovenskih in hrvaških vojašnic tanki krenili proti mejnim prehodom, pred seboj rušili vse, streljali in uničevali. Slovenija se je dvignila k obrambni vojni, postala kot en mož in to so bili dnevi, ki jih Slovenci ne moremo in ne smemo nikdar pozabiti. Državo smo ubranili, tudi z žrtvami, vendar smo prestali eno najhujših zgodovinskih preizkušenj. Vojna je bila kratka in srdita, armada se je uštelala in julija pristala na umik v vojašnice. Potem je Slovenija 7. julija na Brionih sprejela Brionsko deklaracijo in med vojno in mi-

ske opozicije, ki so jih zadušili tanki, dva demonstranta sta bila mrtva, cel kup pa zaprtih, med njimi tudi Vuk Drašković. Slovenska skupščina je 7. marca sprejela dopolnila k slovenski ustavi, ki predpisujejo slovenskim fantom služnje vojašnice doma, razen če sami želijo drugače. V Slovenijo je prišel argentinski Slovenec Andrej Rot, ki je prevzel uredništvo novega dnevnika Slovenec, pa je bil tam odslovljen in izvoljen za vodjo informativne službe slovenske skupščine, kar pa je tudi odklonil. Marca se je utrgal tudi plaz beguncev iz Albanije v Italijo, pritisk pa je bil tudi na jugoslovanske meje. Aprila so se na Plitvicah spopadli Hrvati in Srbi, 11. aprila so se na Brdu zbrali predsedniki jugoslovanskih republik, Markovičeva vlada pa je pooblastila armado, da vzdržuje red in zavaruje enotnost in ozemeljsko celovitost Jugoslavije. To je bila znaniška vojne, ki se je na Hrvaškem že razplamenevala. V Sloveniji so se začele razprave o osamosvojitvenih zakonih, na 23. junij, ko je preteklo pol leta od plebiscita. Maja se je v parlamentu nadaljevala razprava o osamosvojitvenih zakonih, Beograd in armada, v njenem imenu je nastopal predvsem tedanji komandant 5. armadnega območja Konrad Kolšek, sta pritiskala na Slovenijo, naj odneha, vrhunec pa so ti pritiski dosegli 23. maja, ko je vojska obkolila učni center slovenske teritorialne obrambe na Pekrah pri Mariboru in ugrabila komandanta štajerske teritorialne obrambe Vladimirja Miloševića. Vojaški oklepnik pa je do smrti povozil Jožefa Simčiča. Izvolitev Mesiča za predsednika predsedstva je bila preprečena, v Indiji pa je bil ubit predsednik Radživ Gandhi.

Junij: Vojna!

Mesec je bil podoben kriminalki. Marković je ponovno opozarjal Slovenijo, naj ne gre na svoje. Slovenija je vztrajala pri razglasitvi samostojnosti. Na meje je postavila svoje carinike in miličnike, tudi h karavanškemu predoru, ki je bil odprt junija in je dolg 7864 metrov. 2.

Slovenska zastava namesto jugoslovanske

rom izbrala mir. 18. julija je zvezno predsedstvo sklenilo, da se bo armada umaknila iz Slovenije, k nam so prišli evropski opazovalci in nadzirali tudi umik vojske. Operacija je uspela in julij je bil ob juniju morda najodločilnejši za nastajanje nove slovenske države, ki jo je kot prva 30. julija priznala Litva. V Sloveniji je nastajal mir, na Hrvaškem pa se je razbohotila vojna. Začele so se težave slovenskih letališč in slovenskega letalskega prevoznika zaradi zaprtja našega zračnega prostora. Vojna je zasenčila mnoge druge dogodke v Sloveniji, kot so bili prepri v vladi, sporna pobuda javnega tožilca Antona Drobniča, da ustanovi Novo slovensko zavezo, pa peticija zoper njo, ki so jo podpisali tudi nekateri veljaki Demosa, pa so bili zato grdo kregani, predvsem pa zunanji minister Rupel, pa tudi Kučan in še trije člani predsedstva (razen Omana), ki so bili za peticijo.

Ustavno sodišče je potem ugotovilo, da to ni bilo prepovedano, saj so jo podpisali kot državljani, ki imajo, tako kot vsak drug, pravico do svojega mnjenja. V Rusiji pa je prevzel oblast Boris Jelcin in v tej največji sovjetski republiki porazil Gorbačova.

Avgust: Začetek konca Gorbačova

19. avgusta so Gorbačova osamili na Krimu in terjali naj odstopi. Na sceno je stopil Jelcin, se postavil v bran prezidenta in ga dal pripeljati nazaj v Moskvo. Armada ni udarila po ljudeh, ampak je bila poslušna Jelcinu in to je bilo odločilno za kasnejše dogodke. Gorbačov je odstopil kot generalni sekretar sovjetske partije in jo

vendar neuspešno, saj se je vojna na Hrvaškem nadaljevala. V Sloveniji so bile nekatere diverzantske akcije, vojska se je postopoma, z manjšo zamudo, umakala, v Slovenski demokratični zvezi so se pojavili prvi znaki razkola, parlament pa je sprejemal lastninsko in drugo zakonodajo, se prepiral in ostal na pol poti. Nekatere predele Slovenije je prizadelo hudo neurje. Septembra se je začela drama Vukovarja in Osijeka na Hrvaškem. Nobeno od sklenjenih premirij ni držalo. Makedonija se je odločila za referendum o samostojnosti, v Haagu se je začela mirovna konferenca o Jugoslaviji, v Slovenijo je začel prihajati val beguncev s Hrvaške in njihovo število je hitro doseglo 20.000. Sloveniji se je začelo obljubljanje mednarodno priznanje izmikati. V Srbiji, Črni gori in Bosni je armada začela pospešeno izvajati mobilizacijo, v Beogradu je srbski del zveznega predsedstva izvedel puč in začel vladati in ukazovati v imenu tedaj že nekdanje Jugoslavije. Slovenska letališča so bila nekaj dni odprta, potem pa spet zaprta.

Oktober: konec moratorija na samostojnost

7. oktobra, po treh mesecih brisrškega moratorija, je Slovenija uveljavila polno samostojnost in začela izvajati vse osamosvojitvene zakone, čeprav mednarodnega priznanja še ni bilo. 8. oktobra je bil uveden slovenski tolar, predhodnik pravega slovenskega denarja. 25. oktobra je zadnji vojak zapustil Slovenijo, pilot hrvaške narodnosti pa je z vojaškim migom zbežal v Avstrijo. Letalo je še vedno v Celovcu. Statistiki so ugotovili, da živi v Sloveniji 2.001.768 ljudi. Tržaška igralka Mira Sardoč je dobila Borštnikov prstan kot najvišje

razpustil. Evropa se je, razen z Rusijo, ukvarjala z Jugoslavijo,

Prišli in odšli

April je bil mesec odstopov. Odstopil je predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Tomaž Košir, na njegovo mesto pa je prišel očitno spravljeviši bivši zvezni minister za zunanjo trgovino Feri Horvat. Odstopila sta podpredsednik slovenske vlade dr. Jože Mencinger in finančni minister dr. Marko Kranjec, na njuno mesto pa sta prišla dr. Andrej Ocvirk in Dušan Šešok. Odstopil je tudi tedanji predsednik Zveze svobodnih sindikatov Miha Ravnik, ki ga je nadomestil socialist Dušan Semolič. Sicer pa so se stolčki majali tudi nekaterim drugim. Najbolj ministrici za zdravstvo dr. Katji Bohovi in namestniku dr. Tonetu Koširju. Odšla bosta oba. Košir po svoji volji, čeprav skupščina njegovega odstopa ni sprejela, Bohova pa na Dunaj v slovensko diplomatsko službo. Zunanji minister dr. Rupel pa kljub Peterletovim grožnjam še ostaja. Ostaja tudi še kmetijski minister Osterc, ki še posebej Kmečki zvezi - Ljudski stranki ni po godu.

Zgodilo se je letos

- Jugoslovanska armada je hotela zapreti nekdanjega komandanta 5. armadnega območja in sedanjega inšpektorja hrvaških oboroženih sil generala Martina Špeglja
- 24. februarja je minilo 30 let, ko je naš smučarski skakalec Jože Šlibar v Obersdorfu s 141 metri postavil svetovni rekord v smučarskih skokih
- v Sofiji so postavili pred sodišče nekdanjega bolgarskega državnega in partijskega voditelja Todorja Živkova
- 21. maja je bil v bombnem atentatu ubit indijski predsednik Radživ Gandhi
- 12. maja sta se v Himalaji ubila slovenska alpinista Marija Frantar in Jože Rozman, člana odprave Kanč 91
- 3. junija je sodišče razveljavilo obsodbe na Nagodetovem procesu, ki je bil leta 1947 v Ljubljani
- avgusta je Amerikan Mike Powell skočil v daljino sanjskih 895 centimetrov in s tem izboljšal 23 let star svetovni rekord Boba Beamona, ki je takrat skočil 890 centimetrov
- 29. septembra so v Mariboru odkrili spomenik Antonu Martinu Slomšku, mariborskemu škofu in narodnemu buditelju, ki je sedež lavantinske škofije iz St. Andraža v Avstriji prenesel v Maribor
- novembra so namesto De Cuellarja za novega generalnega sekretarja Organizacije združenih narodov izvolili egiptovskega diplomata Butrosa Galija.
- novembra je v Pragi umrl Gustav Husak, ki je bil vodja češkoslovaške partije in države od leta 1968 do leta 1987, ko so ga odstavili. Star je bil 78 let
- decembra so za novega rektorja Univerze v Ljubljani izvolili akademika dr. Miha Tišlerja, ki je nadomestil dotedanjega rektorja dr. Borisa Sketa

slovensko gledališko priznanje. Hrvaška je oklicala samostojnost, za nagrado pa je armada raketirala Banske dvore v Zagrebu. Tudi man in Marković, ki je bil takrat v Zagrebu, sta za las ušla najhujšemu. Vojna na Hrvaškem se je nadaljevala, v Sloveniji pa je šlo vse po starem v znaku preprirov okrog lastninske zakonodaje, preštevanja v Demosu, saj se je Slovenska demokratična zveza razpolovila, zelo odmeven pa je bil prihod črnogorskega pesnika Jevrema Brkoviča v Slovenijo. Uteči je moral zaporu, ki ga je čakal, ker je Črnogorce pozival, naj ne grejo v bratomorno vojno na Hrvaško.

Novembra je bil prodan Elan

Kupila ga je firma Komel. Sploh pa je bil Elan vse leto v središču pozornosti in tako je bilo tudi po nakupu, ko se je stečajni upravitelj Igor Triller znašel za zapahi, vendar je bil naslednji dan po aretaciji izpuščen. Slovenijo so zadel ukrepi, ki jih je sprejela Evropska skupnost zoper Jugoslavijo, vendar so bili kasneje za nas omiljeni. Naši smučarji so bili sprejeti v mednarodno

Poslanci v nevarnosti

Decembra smo zvedeli, v kakšni nevarnosti so poslanci slovenske skupščine. 13. decembra je pred stanovanje Mileta Šetince neznanec postavil molotkovo in jo zažgal. To dejanje pa je pripomoglo, da so prišli na dan tudi drugi primeri ogrožanja poslancev, na primer na vrtu restavracije Rio v Ljubljani, na ulicah, kjer občani zmerjajo poslance, da nič ne naredijo, in pred skupščino, kjer demonstrantje mečejo v poslance, ki dogajanja opazujejo, jajca.

smučarsko organizacijo FIS, kar naj bi bil prvi korak do sprejema v Mednarodni olimpijski komite, vojna na Hrvaškem se je nadaljevala. V Sloveniji so se zaostri prepri glede nove ustave. Jabolko spora je bil 55. člen, ki je govoril o pravici staršev, da svobodno odločajo o rojstvu otrok. Pa tudi glede vlade je bilo živahno. Socialisti so predlagali glasovanje o zaupnici. Prav tako je bil sprejet predlog Liberalnodemokratske stranke, da se glasuje o zaupnici, svoj predlog za glasovanje pa je dala tudi vlada sama, vendar je vladni predlog predsednik skupščine dr. France Bučar zavrnil, česar premier Lojze Peterle ni sprejel ravno z navdušenjem.

Decembar prinaša ustavo in nemško priznanje

23. decembra je bila sprejeta nova slovenska ustava, skoraj istočasno pa je iz Bonna prišlo pismo, da nas Nemčija priznava in da bodo 15. januarja, ko naj bi nas priznala tudi druge evropske države, med Slovenijo in Nemčijo vzpostavljeni diplomatski odnosi. Igor Bavčar je postal šef nove Demokratske stranke, parlament ni uspel sprejeti lastninske, pokojninske in zdravstvene zakonodaje, kar zanj ni posebej ugledno. 17. decembra je evropski vrh v Bruslju sklenil, da nas prizna 15. januarja, dokončno pa je bila pokopana Sovjetska zveza. Gorbačov odhaja z vsemi častmi in 4000 rublji pokojnine v pokoj, pri nas pa je odšel Marković, vendar njegov odhod ni tako dostojanstven kot odhod Gorbačova. Jelcin je prevzel oblast, vendar v nekdanji Sovjetski zvezi, predvsem v Gruziji, še teče kri, prav tako kot v naši neposredni sosesčini, na Hrvaškem, kamor naj bi prišle mirovne sile Organizacije združenih narodov.

Odhaja leto, ki bo zaradi mnogih stvari prišlo v zgodovino. Preživeli smo ga z željo, da se njegove temne plati nikdar več ne ponovijo...

Kučan in Drnovšek, dva najbolj priljubljena slovenska politika

Slovenski parlament je imel obilo opravka sam s seboj, največkrat pa s sklepčnostjo. Kljub temu je sprejel za samostojno Slovenijo odločilne zakone.

C. ZAPLOTNIK

Privatizacijski ples ob polni mizi družbene lastnine

Ko ni zakonov, lahko le ugibamo: je moralno, ni moralno...

Družbena lastnina je kot očarljiva gospodična, ki z mencajočimi koleni zvalja poročene moške, da skačejo čez plot in se naslanjajo v ženstvu. Pri vsem tem ni nič nezakonito, vik in krik zganja le mati Morala... Z družbeno lastnino je enako. Vsi, ki jo "ljubijo" (in privatizirajo), delajo to zakonito; edino, kar zbuja javno pozornost in grajo nekaterih političnih strank, je nemoralna, ki postane kazniva šele tedaj, ko nekdo (namerno) sklene za podjetje gospodarsko škodljivo pogodbo.

Če je direktor družbenega podjetja hkrati tudi direktor zasebnega ali mešanega podjetja, ali če delavski svet družbenega podjetja sklene, da bo podjetje sodelovalo pri ustanovitvi zasebne delniške družbe, v kateri bo direktor družbenega podjetja hkrati tudi direktor zasebne družbe in predsednik delavskega sveta hkrati tudi predsednik upravnega odbora, je to pri nas predvsem moralno vprašanje. Ker ni zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij in ker tudi sicer kazenska in druga zakonodaja ne sledi razvoju podjetništva, je zelo težko govoriti o divji ali celo črni privatizaciji, ampak le o privatizaciji, ki ni nadzorovana in ki bo nekaterim "premetenim in zvičajnim" upravnikom družbene lastnine dala toliko lastnine, kot je sicer ne bi moglo z delom svojih rok ustvariti več rodov.

Ko je poslanec republiške skupščine Cveto Gradšar pred nedavnim vprašal vlado, kdo nadzoruje lastninsko preoblikovanje podjetij, je dobil odgovor, da nadzor opravljajo predvsem registr-

ska sodišča, ki morajo po nedavno dopolnjeni uredbi o vpisu v sodni register zahtevati od družbenih podjetij, da za vsako statusno spremembo predložijo tudi soglasje Agencije Republike Slovenije za pospeševanje prestrukturiranja gospodarstva in spodbujanje prenove podjetij. Pri varovanju družbene lastnine imajo zelo široka pooblastila tudi družbeni pravobranilci samoupravljanja, ki lahko izpodbijajo vsako dejanje ali akt, s katerim se oškoduje družbena lastnina. Slovenska vlada se sicer zaveda razsežnosti "prelivanja" družbene lastnine v zasebne roke, vendar meni, da bi bil popoln moratorij na vsakršno lastninsko preoblikovanje podjetij korak nazaj, saj bi izničil tudi vse pozitivne učinke, ki jih je spodbudila tržno naravnana zakonodaja. Ker sedanji zakon o podjetjih in zakon o družbenem kapitalu ne omogočata ustreznega varstva družbene lastnine, bi bilo po mnenju vlade treba čimprej sprejeti zakon o privatizaciji, ki naj bi to področje sistemsko uredil in delno posegel v že izvedene postopke lastninjenja.

ščina pa lahko po potrebi imenuje tudi izvršilne in strokovne organe. Ker je vpliv družbenikov v skupščini odvisen od njihovega vložka (od 100 odstotkov se odšteje le tri odstotke glasov, ki jih imajo delavci družbe na osnovi živega dela), si je direktorica kot zastopnica družbenega kapitala v skupščini nove družbe pridobila možnost, da skoraj o vsem odloča sama.

Družbeno podjetje HTP Creina je v mešano družbo preneslo približno 60 odstotkov predvsem bolj donosnega premoženja (hotelske sobe v restavracijo, vinoteko, nekatere poslovne prostore), ohranilo pa je restavracijo, diskoteko, aperitiv bar, pralnico, skladišče... Novoustanovljeno podjetje v mešani lasti, Creina - I - d.o.o., je že uspešno delovalo: računi za plačilo stroškov so prihajali predvsem na družbeno podjetje, prihodki pa pretežno na mešano. Tako bi se verjetno tudi nadaljevalo, če delavci ne bi pred kratkim iz teh in drugih razlogov direktorice odstavili in ves denar z računa nove družbe preusmerili nazaj na družbeno podjetje. Kaj bodo storili z mešano družbo, se bodo odločali po novem letu. Možnosti sta predvsem dve: ali novoustanovljeno družbo v likvidacijskem oz. stečajnem postopku razpustiti ali družbeno podjetje preoblikovati v mešani lastnini. Po pogodbi o ustanovitvi družbe sta organa družbe skupščina in direktor, skup-

Na vprašanje, zakaj se je samo 38 delavcev od skupno 56 odločilo, da postanejo družbeniki v mešanem podjetju in da vplačajo deleže, je v.d. direktorja Lojze Cimžar dejal, da so se za to odločili predvsem tisti, ki niso vedeli za pravo vsebino in so se zbal za službo. V mešano družbo se niso vključili predvsem natakarji in kuharji.

narjev (tolarjev) zasebnega kapitala, kar predstavlja 0,009583 odstotka osnovnega kapitala, postala tudi v.d. direktorice novoustanovljene družbe v mešani lastnini. Po pogodbi o ustanovitvi družbe sta organa družbe skupščina in direktor, skup-

dimnih emisij, z vzdrževanjem in montažo energetske-ogrevalnih naprav in z drugimi posli. Ko smo ustanavljali dimnikarska podjetja, je bilo osnovno izhodišče število objektov, ki naj bi jih "pokrivalo" vsako podjetje. V kranjski občini smo ustanovili štiri podjetja, v tržiški eno, v delu škofjeloške tudi eno. Če katero od teh podjetij ne bo opravljalo dimnikarskih storitev tako, kot veleva zakon, ima "staro" dimnikarsko podjetje vso pravico, da mu območje vzame in ga dodeli drugemu. Delavci, zaposleni pri podjetniku, tudi v takem primeru ne bodo ostali brez zaposlitve, ampak jih bo prevzelo matično (družbeno) dimnikarsko podjetje, medtem ko podjetnikom, nosilcem podjetij, zaposlitve ne jamčimo."

Družbeno podjetje se torej pojavlja v vlogi, ko daje posameznim podjetjem koncesijo oz. pravico do opravljanja dimnikarskih storitev. Ali ni normalno, da koncesije podeljuje občine oz. njihove vlade?

"V Dimnikarskem podjetju Kranj vztrajamo, da podjetje v prehodnem obdobju, do sprejetja nove zakonodaje o dimnikarski dejavnosti, še vedno ostaja "nosilec" dimnikarske službe na celotnem območju in da kot "nosilec" daje določena območja v najem novonastalim podjetjem. Ko pa bo sprejet nov zakon, bodo podjetja morala na natečaj in si na njem od

občine oz. drugega pristojnega organa pridobiti pravico za opravljanje dimnikarskih storitev."

Kako je s premoženjem družbenega podjetja?

"Z ustanovitvijo podjetij v mešani lastnini ne posegamo v premoženje družbenega podjetja. Premoženje ostaja in se bo lastnilo tako, kot bo določil zakon. Dokler pa zakona ne bo, bomo ta vprašanja urejali z najemnimi pogodbami. Kar je drobne inventarja, pa smo predlagali, da bi ga podjetniki odkupili."

Kakšno je v novonastalih podjetjih razmerje med družbenim in zasebnim kapitalom?

"V vseh primerih je osnovni kapital družbe 8.000 tolarjev. Osemdeset odstotkov so prispevali delavci, zasebniki, dvajset odstotkov pa družbeno podjetje. Ker smo v družbenem podjetju ugotovili, da so naši ustanoviteljski deleži nesmiselni oz. da samo povzročajo zaplete in sumničenja, smo se odločili, da jih umaknemo in da se podjetja registrirajo kot zasebna podjetja. Podjetniki, ki bodo morali precej denarja vložiti še v nakup orodja in opreme, prevzemajo s tem tudi precejšnje tveganje. Če bodo, denimo, na licitaciji za opravljanje dimnikarskih storitev ostali praznih rok, so lahko njihove današnje naložbe tudi proč vržen denar."

Ali bo Dimnikarsko podjetje Kranj "potegnilo" svoje deleže iz mešanih podjetij zato, da bi zaščitilo družbeno premoženje, ali so za to drugi razlogi?

"Glavni razlog je v tem, da v sedanjih razmerah mešana podjetja vzbujajo sumničenja o "prelivanju" družbene lastnine v zasebno in o okoriščanju. Pri nas ni šlo za ničesar takega. Družbeno podjetje je vseskozi bedelo nad lastnino, ki jo je doslej ustvarilo, in bo tudi poskrbelo za to, da se bo premoženje lastnilo tako, kot bo določil zakon."

Kako to, da je eden od zasebnikov, ki sicer ni (bil) zaposlen v Dimnikarskem podjetju Kranj, v.d. direktorja dveh dimnikarskih podjetij v mešani lastnini - Kamina in Rasa?

"Gre za obrtnika, ki že opravlja dimnikarske storitve v delu radovljiške občine. Ker pa ima premajhno območje, smo mu odstopili še del kranjske občine in mu tako kot drugim omogočili, da je postal soustanovitelj podjetja v mešani lastnini in v.d. direktorja podjetja. In zakaj je soustanovitelj in v.d. direktorja še enega od podjetij? Eno od območij kranjske občine je namreč prevzel naš delavec, ki je sicer dober dimnikar, vendar ima s podjetništvom malo izkušenj, zato je zaposlil omenjenega obrtnika in podjetnika iz radovljiške občine, da bi kot v.d. direktorja zastopal tudi "njegovo" podjetje."

Družbena in lastninsko mešana Creina

Stroški na staro, zaslužki na novo podjetje

Dopolnjena uredba, ki zahteva, da morajo družbena podjetja za vsako statusno spremembo predložiti registrskemu sodišču soglasje republiške agencije, je sicer zavrla nastajanje mešanih podjetij, v katerih je predvsem praktično težko potegniti ločnico med zasebnim in družbenim kapitalom in odkoder je le še korak do zasebnih podjetij, vendar pa je nekaj takih podjetij že pred sprejetjem uredbe nastalo tudi na Gorenjskem. Med njimi je tudi družba v mešani lastnini Creina - I - d.o.o., podjetje za proizvodnjo, trgovino živilskih in neživilskih proizvodov, gostinstvo, turizem, storitve, zunanjo trgovino, zastopanje tujih partnerjev in konsignacijo. Podjetje, ki je bilo registrirano 10. oktobra letos, ni zanimivo samo po zelo obsežni dejavnosti (med drugim naj bi se ukvarjalo tudi s proizvodnjo lesene embalaže pa z avtomobilsko trgovino in leasing posli), ampak tudi po nastanku in načinu poslovanja.

Novo podjetje so ustanovili Hotelsko turistično podjetje Hotel Creina Kranj in 38 delavcev, zaposlenih v tem podjetju. HTP Creina je k osnovnemu kapitalu družbe, ki je ob ustanovitvi junija letos znašal 43,6 milijona tolarjev, prispevala v premoženju 43 milijonov in 450 tisoč dinarjev (tolarjev) oz. 99,63 odstotka, 38 delavcev iz podjetja HTP Creina pa skupno 153 tisoč dinarjev (tolarjev) oz. 0,37 odstotka. Vsak je prispeval po 4.000 dinarjev (tolarjev), le direktorica je dala tisoč dinarjev (tolarjev) več. Direktorica družbenega podjetja HTP Creina je kot predstavnica družbenega kapitala, ki ima v osnovnem kapitalu mešane družbe 99,63467-odstotni delež, in z vložkom 5.000 di-

Vasja Vižintin, direktor Dimnikarskega podjetja Kranj:

Družbeno premoženje ni ogroženo

Dimnikarsko podjetje Kranj je zanimivo po tem, da je skupaj z nekaterimi delavci oz. zasebniki ustanovilo osem podjetij v mešani lastnini, od katerih se jih bo šest (Kamin Kranj, Dimko Škofja Loka, Dim Tržič, Kontrast Cerklje, Ras Kranj in Vlek Kranj) ukvarjalo samo z dimnikarskimi storitvami, eno (Elpro Kranj) z drugimi dejavnostmi, eno (Konto-S Kranj) pa s finančno-knjigovodskimi in poslovnimi storitvami. Direktor družbenega podjetja Dimnikarsko podjetje Kranj je tudi v.d. direktorja enega od dimnikarskih podjetij v mešani lastnini, eden pa se vlogi v.d. direktorja mešanega podjetja pojavlja kar dvakrat.

Ali Dimnikarsko podjetje Kranj kot družbeno podjetje še obstaja?

"Podjetje bo zaradi zaščite družbenega premoženja, ki si-

cer ni veliko, obstajalo vse dotlej, dokler ne bo zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, ki bo določil metode in pogoje za privatizacijo. Za reor-

ganizacijo smo se še pred sprejetjem zakona odločili predvsem zato, da bi spodbudili kakovostnejše opravljanje dimnikarskih storitev. Na območju kranjske in tržiške ter deloma škofjeloške občine smo ustanovili šest dimnikarskih podjetij, družb z omejeno odgovornostjo, poleg teh pa še dve, ki se bosta ukvarjali s specifičnimi posli - ena s finančno-knjigovodskimi in poslovnimi storitvami in druga z vodenjem katastra in opravljanjem meritev

Iskra

S • E • L • E • C • O • M

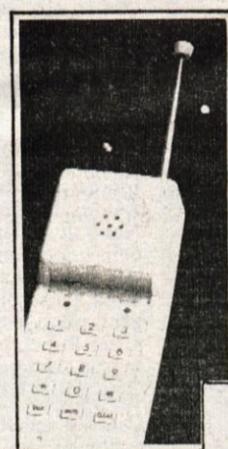
ZASEBNI TELEFONSKI SISTEM

za eno ali dve zunanji liniji

064/326-733

in pri vseh pooblaščenih lokalnih zastopnikih

INFORMACIJE • ISKRA TERMINAL KRANJ

Na sistem SELECOM je možno priključiti več internih telefonskih aparatov.

Hkrati pa še:

- faksimilna naprava
- diktirator
- električna ključavnica
- batni alarm
- telefonska latrnica

SELECOM

SELECOM - REŠITEV PROBLEMA NOTRANJNH IN ZUNANJNH TELEFONSKIH POGOVOROV

TERMINALS
European Quality and Design from Iskra

Kmetijstvo v letu 1991

Leto velikih predstav in majhnih kmetijskih korakov

"Trdo kmečko življenje kuje značaj človeka kmeta, njegovo srce in ponos; kuje ga dan za dnem. Kmet je s srcem navezan na svojo zemljo. Njegove roke so trde, žuljave. Njegovo srce je prav tako trdo. Ljubezni, nežnosti kmet ne kaže. Čustva skriva pod trdo skorjo zunanosti... Tako je skriva tudi moč rodnosti zemlje, da spomladi vzkljuje iz nje novo življenje. Vendar je kmetova ljubezen mnogokrat močnejša celo od življenja in smrti, posvečena njegovemu domu, zemlji in gozdu. In kdor kmetu pomaga negovati zemljo, postane njegov zaveznik, del njega samega..."

In koliko zaveznikov, o katerih neposredno in posredno govori ljudska pisateljica v eni od svojih povesti, je letos imel slovenski kmet? Jih je bilo veliko ali malo? So bili dobri ali slabi? Leto, ki se končuje, je bilo leto "velikih predstav" (osamosvojitve, vojna, boj za mednarodno priznanje, denacionalizacija in popravljanje povojnih krivic itd.); leto, ko na skupščinskem odru ni bilo vedno dovolj prostora za zakone in vprašanja, ki nepsredno zanimajo slovensko kmetstvo. Veliko dela je bilo začetega, precej je ostalo nedokončane. Ne samo zaradi časovne stiske in "velikih tem", ampak tudi zaradi zapletov, stranpoti, prestiža, političnih igr, nizkih udarcev, mencavosti, premajhne preudarnosti in taktosti...

Slovenski kmetje, ki so z ustanovitvijo kmečke zveze, predhodnice današnje parlamentarne stranke, orali brazde strankarskega življenja na Slovenskem, priznavajo novi oblasti zasluge za nastanek samostojne slovenske države, a hkrati poudarjajo, da so v njej videli močnejšega zaveznika. Čeprav so kmečke korenine močno in na široko razporedene v slovenskem narodu in čeprav so bili naši očete, dedje in pradedje v glavnem kmetje, so nekateri (tudi v vladi, v parlamentu, v strokovnih krogih) pozabili na svoje kmečke

korenine in na spoznanje, da je kmetijstvo tudi v državah z izrazito razvitem tržnim gospodarstvom nekakšen "državni ljubljencek". Ne ljubljencek, ki mu je dano vse, kar se mu zahoče, ampak ljubljencek, ki se mora poudarjati evropskim merilom, standardom in normam, a se mu hkrati ni treba bati velikih nihanj v ponudbi in povpraševanju, dumpinskih uvoznih cen, zasluzka, ki ne pokrije niti stroškov, in podobnega.

"Velike predstave" so letos zasenele vse male korake in prikrile tudi to, da je bil od vseh pomembnejših zakonov, ki urejajo kmetijstvo in gozdarstvo, sprejet le zakon o denacionalizaciji. Zakon o zadrugah se je znašel v "mrtvem kotu", odkoder je težko napovedati, kdaj in kako bodo skupščinski zbori uskladili edino sporno točko - namreč poglavje o vračanju zadrugnega premoženja in o lastninjenju mlekar, klavnice, vinskih kleti in še nekaterih kmetijskih podjetij. Zakon o gozdovih je tako spril kmete oz. njihovih političnih predstavnikov gozdarske strokovnjake, da je vsak poskus predparlamentarne iskanja političnega soglasja obsojen na uspeh in da je edina rešitev - glasovanje in preglasovanje. Kdo bo dobil in kdo izgubil, katera stran bo dobila več glasov in katera manj, je ob spoznanju, da v tej "tekmi" ne

bo zmagovalcev, ampak bodo samo poraženci, nepomembno! Zakon o veterini še ni prišel na poslanske klopi, a je bilo že o težah za zakon slišati veliko burnih razprav, različnih stališč in ostrih reakcij. Ze zdaj je mogoče napovedati, da bo "jabolko spora" vprašanje, zasebna veterinarska praksa - da ali ne, v kolikšnem obsegu, pod kakšnimi pogoji itd. Zakon o divjadi in lovstvu? Strankarski moze so ga že nosili pod pazduho, ga kazali drug drugemu, tudi razpravljali o njem, na dnevnem redu vlade pa ga doslej ni bilo. Da se bo tudi za tem "konjem" (beri: zakonom) prašilo, ni nobenega dvoma. Ne samo zato, ker je bila "lovka bratovščina" doslej tudi zaradi pomembnih velmož v svoji sredini politično dobro zaščiten, ampak tudi zaradi tega, ker so dosedanja "pravila igre" bolj ščitila divjad kot gozd in kmetijske površine. Še celo gozdarji priznavajo, da so se v svojih prizadevanjih za zmanjšanje škod v gozdovih zaman "zaletavali" v lovstvo in v preveliko število parkljava divjadi.

Veliko letos vloženih naporov je bilo jalovih, brez rezultata. Kmečka zveza se je vsaj dvakrat prizadevala, da bi spodnesla ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prof. dr. Jožeta Osterca in še nekaj njegovih sodelavcev, ki naj bi bili "ostanek

prejšnjega (kmetijskega) režima", vendar ji to ni uspelo. Zakaj ne, ni povsem natančno pojasnjeno. Ali je razlog v tem, da se tudi v kmečki zvezi niso mogli usoglasiti o tem, kdo naj bi v primeru Osterčevega "padca" postal novi kmetijski minister? Ali premier Lojze Peterle ni upal tvegati in tako občutljivega področja, kot je kmetijstvo, prepustiti morebitnim "zaletavcem", o katerih je govoril tudi predsednik kmečke zveze Ivan Oman? Je bilo zamenjavo ministra mogoče vnesti tudi v okvir odnosov med kmečko zvezo in krščanskimi demokrati?

Pisateljici, ki je v ljudski povesti zapisala, da je "kmet s srcem navezan na svojo zemljo", velja pritrđiti, pa vendarle: letošnji posvet kmetijske svetovalne službe na Bledu je pokazal, da ima Slovenija za racionalno gospodarjenje premajhne kmetije in da bo podobno kot druge alpske države morala stopiti na pot, na kateri se bodo morali tudi tisti, ki so s srcem navezani na zemljo, tej zemlji odpovedati. Za proces, ki bo dolg in zapleten, bo mogoče šele v razmerah, ko bo zemlja postala breme, ne pa pomemben vir zasluzka, in se bo zemljo dalo "zamenjati" za dobro službo v drugi dejavnosti.

Če je bilo letos še mogoče nekako shajati brez dolgoročne razvojne strategije (in rajonizacije), to ob vse bolj jasnem položaju Slovenije in njenih odnosov z drugimi deli nekdanje Jugoslavije in s svetom ter ob vse bolj podrobnih zakonih ne bo več mogoče. Slovenija potrebuje dolgoročno razvojno strategijo, Slovenija se bo tudi morala (ob nekaterih javno izraženih dilemah) tudi odločiti, ali bo podpirala pridelavo domače hrane in z ustreznimi ukrepi ščitila domače kmetijstvo pred nelojalno konkurenco, ali bo strategijo snovala na predpostavki, ki jo je najbolj odkrito izrazil dr. Marko Kranjec, nekdanji republiški finančni minister, zdaj "pa viceguverner Banka Slovenije, ko je dejal, da ni pripravljen vse življenje jesti kruha iz drage domače pšenice in mesa, ki je dražje od uvožene ga. ● C. Zaplotnik

Kaj je kmete (in njihove politike) letos najbolj motilo in jezilo?

O, ti gozdarji! Še (neodkazano) podrto drevje žigosajo!

Matevž Debeljak, kmet z Jarčjega brda: "O, ti naši politiki! Že par let spravljajo skupaj zakona o zadrugah in o o gozdovih, pa še nimajo nič za pokazati. Tu jih je treba pokritizirati. In pokritizirajte jih! Hvalijo jih že drugi. Kmetje odkazila ne potrebujemo. Tisti, ki smo vsakodnevno v gozdu, znamo na gozd bolj paziti, kot oni, ki ga pridejo pogledat le nekakrat na leto. Kdor pa na gozd že doslej ni pazil, tudi v prihodnje ne bo in mu tudi noben strokovnjak ne bo mogel pomagati. Sicer pa samo odkazilo sploh ni sporno, bolj je sporno to, da ne bi bilo odkazilo tudi evidenca za davke."

● ● ●
Marjan Podobnik, podpredsednik kmečke zveze in republiški poslanec:

"V nove čase smo šli z resnimi nameni, da tisto, kar smo zapisali v program, tudi uresničimo, vendar pa smo kmalu ugotovili, da tudi nova oblast "vleče" za sabo dosti starih napak, predvsem nenačelnost. Problemov, ki bi jih lahko hitro rešila (na primer - problem "zaprtih kuvert"), ni reševala odločno. Na kmetijsko-gozdarskem področju me je najbolj ujezil aroganten odnos t.i. gozdarskega lobija do mnenj, predlogov in pobud naše stranke, ki želi v gozdarskem zakonu dati pravo mesto lastniku in lastnini, hkrati pa zaščititi tudi druge interese. Presenetil me je tudi nekritičen odnos sredstev javnega obveščanja.

V kmečki zvezi smo se zelo resno zavzeli za uresničevanje strankinega in Demosovega programa, vendar smo kmalu spoznali, da nekateri našega programa niso vzeli preveč resno in da kmetijsko-gozdarski program celo podcenjujejo."

● ● ●
Jaka Korenčan, kmet s Podbrezj in kranjski kmetijski minister:

"Kaj me je najbolj ujezilo? Anarhija! Pričakoval sem, da bo republika letos sprejela vse za kmetijstvo in gozdarstvo najpomembnejše kmetijske zakone, pa ji je uspelo "spraviti pod streho" le zakon o denacionalizaciji. Zakonov o zadrugah, o gozdovih, o veterini, o kmetijskih zemljiščih, o lovstvu pa še ni. Razočaran sem.

V občini me je najbolj ujezilo, da smo kmetje vse leto občutili posledice priporočila, ki smo ga prejeli v začetku leta, češ da bo vse intervencije v kmetijstvu prevzela republika in da po občinah za to ni treba posebej namenjan denarja. No, kasneje se je izkazalo, da to ni bilo res in da tedanji finančni minister, zdaj pa viceguverner Banke Slovenije dr. Marko Kranjec ni posebno naklonjen kmetijstvu.

Da sem letos precej časa porabil za politiko, se je odražalo tudi na kmetiji. Rezultati so nekoliko slabši, kot bi bili sicer. To je izkušnja in poduk, da je zame mesto na kmetiji in v strokovnem kmetijskem delu, ne pa v politiki."

● ● ●
Franc Soklič, kmet s Sela pri Bledu:

"Razmere so takšne, da se ne smemo preveč jeziti, kajti sicer bi morali biti jezni vse leto. To pa ne bi bilo dobro..."

Najbolj so me letos razjezile razprave o novem gozdarskem zakonu. Gozdarji zavračajo pripombe kmetov in se zgovarjajo na strokovnost. Pojdimo pogledat gozdove in bomo videli, da vse le ni bilo narejeno tako strokovno, kot radi poudarjajo! Spet bi nam radi vsilili obvezno odkazilo in sečnjo po nekem načrtu. Kmetje imamo gozdove predvsem za hude čase, gozd je že od nekdaj kmetova rezerva ali banka. Nad kmečkim turizmom se letos nismo posebej jezili. Ko je bila v Sloveniji vojna, smo bili sicer brez gostov, vendar pa so takoj, ko je zavladal mir, spet prišli. Najbolj me moti, da je za turizem kot dopolnilno dejavnost kmetije treba toliko uradovanja, pisanja, vodenja knjig..."

● ● ●
Marija Martinčič, kmetica iz Lučin:

"Najbolj me je razjezilo, ko smo brez odkazila posekali les, potem pa so nam gozdarji brez naše vednosti vse požigosali. Ne vem, zakaj so to storili: ali zaradi davkov ali česa drugega. Razjezilo me je tudi, ko smo prodali bika in se je čez nekaj dni podražil. Čeprav sem šla v klavnico in zahtevala razliko, mi je niso hoteli plačati. O, jezi me tudi cena mleka! Nam so ga nazadnje plačali po sedem tolarjev, v trgovini pa ga prodajajo tudi po štirideset tolarjev. Razlika je prevelika, preveč je tistih, ki h kmetovim žuljem pristavljajo lončke."

● ● ●
Janko Aljančič, kmet iz Križev:

"Pri nas smo vojno v Sloveniji občutili tudi drugače, kot jo je večina. Ker so se prekinili ustaljeni trgovski tokovi z obmorskimi kraji in ker zaradi vojne ni bilo turistične sezone, nam je propadlo okrog sto ton zelenjave, predvsem solate, ki bi jo sicer prodali. Ni nam preostalo drugega, kot da smo jo razrezali in jo "vrnili" naravi. Nekaj zelenjave nam je julija še uspelo prodati na Hrvaško, vendar doslej še nismo prejeli plačila in niti ne vemo, kdaj ga bomo. Kadarkoli pa plačilo že bo, bo verjetno zelo razvrednoteno. Ker imamo kmetje "tovarno brez strehe", nas ujezijo in razjezijo tudi predloga sušna ali deževna obdobja in druge vremenske neprilike. Letos jih je nekaj bilo in tudi nad temi smo se včasih jezili."

● ● ●
Jože Skuber, kmet z Zgornjega Jezerskega:

"Kaj nas je najbolj jezilo? Cene! Cene mleka in lesa! Odkupna cena mleka je sramotno nizka, cena lesa pa je v zadnjem letu realno padla za več kot polovico. Zdaj dobimo za kubični meter okrog petsto šilingov, prej pa smo 1000 do 1200. Ker dobimo za les plačilo po dveh do treh tednih, nam vmes že spet precej pobere inflacija. Zakon o gozdovih? Kaj naj rečem? Kmetje ne bomo dopustili, da bi nas gozdarji še naprej "komandirali"! Letos še nismo bili gospodarji na svoji zemlji. Želimo si, da bi bili in upamo, da to tudi bomo. Jezili smo se tudi nad vremenom. Ko bi morali spravljati seno, se je začelo deževje. In ko bi traktor moral najbolj delati, se je pokvaril!"

Pogledovanje k sosеду

Ko tudi krlji postanejo iskano blago...

Sirarna v Lamprechtshausnu odkupuje le mleko od krav, ki niso krmljene s koruzno in travno silažo.

Kranj, 27. decembra - Ko se je Karlo Huper, direktor Inštituta za razvoj občin v Salzburgu, mudil pri podpredsedniku jeseniških krščanskih demokratov in občinskemu poslancu Francu Avenniku, se je porodila zamisel, da bi predstavniki Slovenskih krščanskih demokratov in Slovenske kmečke zveze - Ljudske stranke obiskali Salzburg in zgornjo Avstrijo in se seznanili predvsem z regionalnim razvojem malih občin. Dvanajstčlanska skupina, v kateri so bili krščanski demokrati Jana Primožič iz Trziča ter Rajko Skubic in Franc Avennik z Jesenic in predstavniki kmečke zveze Janez Šebat, Ivan Štular in Pavel Razinger, se je mudila v Avstriji sredi decembra. Domov se je vrnila s koristnimi spoznanji in z mislijo, ki jo je že ob sprejemu izrekel salzburški nadškof dr. Georg Eder, češ vsi smo na isti ladji, vsi se moramo prizadevati za dobro, za mir na svetu. Majhni narodi so prav tako pomembni kot veliki. Tudi Avstrija ni velika dežela...

Ko so kmet Janez Šebat iz Smokuča in predsednik jeseniške podružnice kmečke zveze, Ivan Štular, kmet iz Strahinja in republiški poslanec, ter Pavel Razinger, kmetijski svetovalec in jeseniški minister za kmetijstvo, po povratku domov pripovedovali o vtisih, predvsem o kmetijsko pomembnih vprašanjih, so večkrat poudarili to, da se naši sosedje še posebej dobro zavedajo, kako pomembna je ohranitev podeželja za uspešen razvoj družbe in gospodarstva. Kmetijstvo in kmečki življenjski sta neodvisno od tega, koliko je na podeželju kmečkega prebivalstva, glavna vzvoda za razvoj, ki si ga po mnenju avstrijskih sogovornikov ni mogoče zamišljati brez dobre lokalne infrastrukture, odpiranja novih delovnih mest in krepitve dopolnilnih dejavnosti na kmetijah. Ni dobro, da ljudje čakajo na to, od kod bo "priletela" zaposlitev: ljudje, ki so brezposelni, morajo predvsem veliko razmišljati in iskati idejo, delo, ki bo prinašalo zasluzek ter omogočalo normalno delo in življenje.

Primer avstrijskega Steinbacha je v tem dovolj poučen. Kovaštvo nožev, ki je imelo v

kraju dolgo tradicijo in po katerem je bil kraj znan daleč naokoli, je propadlo. Prebivalci so postajali malodušni, začeli so iskati zaposlitev v bližnjem Steyerju ali se izseljevati. Število prebivalcev je z 2500 upadlo na vsega 1800, hiše so propadale in kraj je postajal vse bolj podoben tistim našim vasem, ki smo jih letos razglasili za demografske ogrožene in jim zdaj poskušamo pomagati na različne načine. Razmere v Steinbachu bi se verjetno še poslabševale, če ne bi pred štirimi leti prišel v kraj učitelj z idejo o adventnem koledarju. Hiše v središču kraja so osvetlili in okrasili in vsaka je za adventni čas "odstopila" okno, v katerih so, odvisno od dneva in adventnega koledarja, vsak dan prikazovali različne osebnosti adventnega časa. Ideja, ki je samo dopolnila že tradicionalne adventne prireditve, je že prvo leto, 1988, leta, vzbudila veliko pozornost in privabila v kraj številne filmske snemalce, fotografe, novinarje ter domače in tuje turiste, ki so si želeli posebno doživeti božičnega vzdušja. Od tedaj dalje je bilo zanimanje za adventne prireditve, predvsem za adventni kole-

Za naše razmere je zanimiva tudi tržnica v Schlierbachu. Na gostilniškem vrtu jo je uredilo štirinajst kmetov, v njej pa ima vsak kmet svoj "pult". Prodajajo sveže mleko, razne vrste kruha, izdelke iz ovčjega mleka, strojene kože, storže, zelišča, metle, različne vrste domače pijače (od mošta do orehova) in druge vključno domače kmetijske pridelke in izdelke. Blago na policah nosi ime proizvajalca, nekaj blaga ima tudi zaščitno znamko "biološko neoporečno". Tržnica je odprta enkrat na teden (ob sobotah), povpraševanje po pridelkih je večje od ponudbe, kupci pa so predvsem domači in tuji turisti.

Gostje iz Slovenije so si ogledali tudi manjši kraj Lamprechtshausen in tamkajšnjo sirarno, v kateri izdelujejo znameniti sir edamec. Sirarna je v lasti 70 kmetov, na dan predela 9 do 14 tisoč litrov mleka, sir prodaja po vsej Evropi, zaposluje pa štiri delavce. Odkupuje le mleko od krav, ki jih kmetje niso krmlili s travno ali koruzno silažo, vendar pa jim za to omejitev prizna 51 grošev dodatka na liter in po letnem obračunu še 20 do 30 grošev. Za liter mleka dobijo 6,30 do 6,50 šilinga, za mleko nad določenim kontingentom pa le poldrugi šiling. Kontrola mleka je petkrat na mesec. Če kdo odda oporečno mleko, je tisti dan vse oddano mleko "njegovo" oz. mora za tolikšno količino plačati vse stroške.

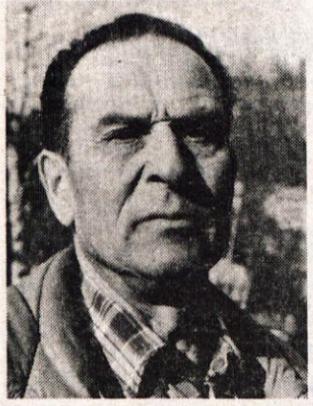
dar in za stalno razstavo izdelkov domače obrti, vsako leto večje.

Nekdaj propadajoča vas je ponovno zaživela. Prebivalci so spoznali, da imajo dobrine, s katerimi je mogoče tržiti, da je njihov kraj lep in da ni razloga za odseljevanje ali iskanje zaposlitve zunaj domačega kra-

ja. Začeli so urejati pročelja hiš in se med drugim zazrli tudi v opuščeno kovaško delavnico, ki bi jo želeli preurediti za potrebe mizarstva. Na razpis se je oglasilo šest kandidatov izven domačega kraja in vsi so le zamahnili z roko, češ da ni računice, nato pa sta se oglasila še domačina in kmalu spoznala, da je tudi od mizarstva mogoče živeti. Danes zaposlujeta osem delavcev (domačinov), izdelujeta pa predvsem za potrebe domačega kraja in sicer vse, kar je iz lesa, razen stavbnega pohištva. Naslednji korak, ki so ga storili v kraju, je bila ureditev sušilnice za sadje v starem farovškem hlevu. Kmečko sadje, ki nikdaj ni bilo nič vredno in niso vedeli, kaj bi z njim, je naenkrat postalo precej vredno in pomemben vir preživljanja. Nekaj tega sadja prodajo kot "bio hrano", ostalo pa posušijo v krlje, ki se dobro prodajajo in za katere najbolj povprašujejo šoferji in pohodniki. Sušilnica zaposluje štiri delavce, za kurjavo pa uporabljajo ostanke iz mizarске delavnice in vejevje, ki ga narežejo pri urejanju kraja. Da je pobuda zaživela, je najbolj zaslužen župan Steinbacha, ki pravi, da mora v občini ustvarjeni denar tudi v občini krožiti ● C. Zaplotnik

Ivko Bergant, predsednik Planinskega društva Tržič

Življenje utiriti v normalne kolesnice

»V letošnjem letu se je zgodilo marsikaj predvidljivega in še več nepričakovane. Sam sem pravzaprav presenečen nad tako hitrimi in obsežnimi spremembami. Seveda, marsikaj bo še treba popraviti in dograditi v prihodnjem letu! Mislim zlasti na to, da nekaterim ljudem ne bi hodilo toliko po glavi pogrevanje naše preteklosti, ampak bi se začeli bolj ukvarjati s sedanjostjo. Čeprav so pred nami nove volitve, bo treba pozabiti na medstrankarska nasprotja, da bi lahko utirili življenje na normalne kolesnice,« razmišlja o političnem utripu v prihodnjem letu Tržičan Ivko Bergant.

»Kot predsednik PD Tržič ne morem mimo dejstva, da je večina našega članstva pod povprečjem splošne življenjske ravni. To se bo še naprej odražalo na osipu članstva in tudi na skromnejši prodaji v kočah. Zato se bomo oklepali zavrivanja cen v postojankah, da bi obdržali čimveč gostov. Namesto dosedanjemu povečevanju zmogljivosti koč se bomo morali posvetiti vzdrževanju in posodabljanju stavb, zlasti z ekološko naravnanimi naložbami. Tako tržički planinci načrtujemo, da bi prihodnje leto začeli izkoriščati v koči na Dobri sončno energijo; če ne bomo uspeli narediti vsega, bomo zbrali skupaj vsaj potreben material. Kot predsednik medstrankarskega odbora planinskih društev Gorenjske pa bi si želel, da ta povezava ne bi bila samo formalna. Namreč, kar tretjina vseh društev sedaj ne sodeluje v odboru. Več bi lahko storili pri nekaterih osnovnih dejavnostih, zlasti pri izobraževanju članstva. Še posebej pa bi nas moral družiti skupni nastop pri uveljavljanju določenih usmeritev in zagotavljanju materialnih osnov za naše delovanje. Če nam ne bo uspelo s skupnimi močmi doseči, da bo Republika Slovenija še naprej zbirala denar v skladu za obnovo visokogorskih postojank, sami kmalu ne bomo zmogli vseh bremen,« ugotavlja o razvoju planinskega gospodarstva neutrudni planinski funkcionar iz Tržiča.

Kakor priznava Ivko Bergant, mu je delo v planinski organizaciji v veliko zadovoljstvo. Vesel je priznanja Planinske zveze Slovenije, ki ga je letos prejel ob 60-letnici življenja. Vendar v sebi čuti še dovolj moči, da bo skupaj s planinsko organizacijo še dočakal kakšen okrogel jubilej. Ker ta organizacija, ki je povsem nepolitična, stopa po jasno začrtani poti, je v njej pripravljen poprijeti za vsakršno koristno delo, pa naj bo še tako težavno. ● Stojan Sajc

Franci Petek, svetovni prvak iz Lesc

Za vrhunski rezultat moraš imeti tudi "svoj dan"

Smučarskega skakalca Francija Petka Slovincem, še posebej pa Gorenjcem, ni treba več posebno predstavljati. Vsi, ki imamo radi šport, ga poznamo kot pogumnega mladeniča iz Lesc, svetovnega prvaka iz zadnjega prvenstva v Italiji, pa tudi kot vedno nasmehnjavega, simpatičnega fanta. Seveda pa je Franci moral za svoje uspehe tudi veliko garati, trenirati, se maričemu odrekati. Toda pred letošnjo sezono, ko je že kazalo, da ne bo mogel nastopiti kot Slovenec, pod slovensko zastavo je dejal: "Raje ne nastopam več!" In bil seveda toliko bolj srečen, ko je na prve tekme čez lužo odpotoval kot slovenski predstavnik.

Franci Petek

»Letošnja sezona bo zate v mariščem drugačna od drugih. Z lanskimi uspehi si prišel med najboljše skakalce sveta, veliko zato od tebe pričakujejo domači ljubitelji skokov. Kaj pa načrtuješ sam?»

"Po prvih tekmah je vsem skupaj že malo bolj jasno kaj načrtovati v letošnji sezoni. Predvsem se je pokazalo, da je svetovni vrh zelo širok in da moraš, poleg tega, da dobro skačeš, imeti tudi "svoj dan". Vendar pa seveda računam, da se bom s tekmeci lahko enakopravno meril in da bom lahko kdaj prišel malo bolj spredaj. Seveda pa nikoli ne veš, kaj te čaka. Lahko se poškoduješ, lahko je kaj drugega. Upam pa seveda, da bo slo po sreči in bom lahko normalno tekmoval."

Uvodne tekme vlivajo optimizem? "Pokazalo se je, vsaj pri meni, da sem kar dobro treniral, čeprav mi mogoče manjka še nekaj "psihične stabilnosti."

Dobro skakanje na olimpiadi pa je gotovo tvoj letošnji najpomembnejši cilj? "Seveda je moj glavni letošnji cilj olimpiada. Je pa to tako - za prve tri so samo trije "placi". Seveda, če bom dobro skakal, če bom imel svoj dan, če bom imel poleg tega še srečo... bom lahko dobro uvrščen. Lahko pa mi seveda spodleti..."

V športu so uspehi in neuspehi. Kaj bi bil zate v novi sezoni uspeh? "Zadovoljen bi bil, če bi se uvrščal nekje do desetega mesta. Zelo lep uspeh bi bilo uvrščanje do šestega mesta, uvrščanje med prve tri pa je seveda "sanjsko". Posebno na olimpiadi, ki je še več kot svetovno prvenstvo, saj je samo vsako četrto leto. Vsak športnik si zato ravno takrat želi pokazati vse, kar zmore. Toda med tri se pač lahko uvrstijo trije."

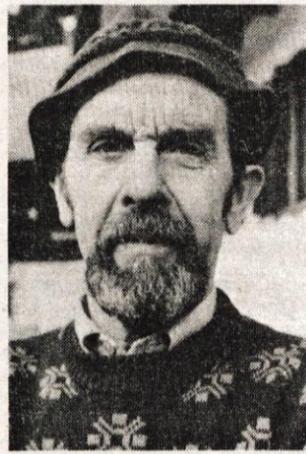
Na domači skakalni tekmi v Planici se vedno zbere veliko navijačev, lani so te navdušeno pozdravljali na svetovnem prvenstvu. Ti to pri skoku kaj pomaga? "Moram reči, da imam rad navijaško vzdušje, da je veliko ljudi okrog skakalnice. To mi da še poseben polt." ● V. Stojanovnik, foto: G. Šinik

Oskrbnik v najprijetnejšem planinskem domovanju

Med vsakdanjim planincem ali ministrom ni razlik

Tako razmišlja Jezerjan Andrej Karničar in to pravilo v Češki koči velja.

Jezersko, 26. decembra - Že lani, ko so pri Češki koči praznovali 90. obletnico postavitve postojanke in je Andrej Karničar zaokrožil tretje desetletje svojega oskrbnišva v koči, sva si potihem obljudila, da bova ob prvi priložnosti pokramljala kaj več za bralce Gorenjskega glasa. Pa je minilo kar debelo leto do ponovnega srečanja z oskrbnikom, katerega kočjo so planinci letos izbrali za najprijetnejše domovanje v slovenskem visokogorju. In to je pravi razlog za današnji pogovor!

Prepričani smo, da je ime Karničarjev znano daleč naokrog, čeprav je vaša družina tesno povezana z Jezerskim in bližnjim okolico. Bi vendarle povedali našim bralcem najprej nekaj več o sebi?

KARNIČAR: »Ja, po poreklu sem res pravi Jezerjan. Najmanj za štiristo let nazaj se ve, da je Karničarjev rod v tem kraju. Rodil sem se novembra 1923. leta kot sin čevljarja. Tudi sam sem se izučil tega poklica in nekaj let po vojni poskušal postaviti na noge svojo obrt, a takrat niso bile prave razmere za to. Poneže sem bil tudi miner v kamnolomu, od 1960. leta pa sem se ukvarjal z oskrbovanjem Češke kočje, kar kljub upokojitvi počnem še danes.

S krajem smo zelo povezani. Imel sem možnosti za boljše eksistenco, če bi se odselil drugam. Tako sem delal hišo v domačem kraju kot Noe barko, od 1948. do 1970. leta, brez vsakega posojila. Vseeno mi ni žal, da sem ostal tukaj, med gorovjem in goščo. Tudi otroci se drže na Jezerskem, eno dekle in štiri fante imava, od teh samo še eden stanuje doma. No, pa trinajst vnukov je že v naši družini!»

In kaj je odločilo, da ste postali tudi poklicni oskrbnik v Češki koči?

KARNIČAR: »Že po vojni sem kot ustanovni član Planinskega društva postal gospodar Češke kočje. Na začetku nismo imeli nikogar za oskrbnika, pa sem sprejel še to nalogo 1948. leta; zatem sem jo opravljal še dve leti. Tudi 1960. leta smo imeli težave v planinskem gospodarstvu, zato sem ponovno priskočil na pomoč. Pri oskrbništvu sem vztrajal ob delu v kamnolomu več let, dokler se ni domače planinsko društvo toliko opomoglo, da so me lahko redno zaposlili.«

S kočjo torej že dolgo delite usodo. Veliko ste storili za napredek v njej, obenem pa ste si zavzeto prizadevali za ohranjanje pristne podobe postojanke iz začetka tega stoletja. Kaj je bilo za vas težje?

KARNIČAR: »Posebno po vojni, ko so hoteli vse staro porušiti in zamenjati z novim, je bilo hudo. V koči so hoteli na vsak način položiti plastično talno oblogo, podreti lončeno peč in jo zamenjati z železno, narediti pločevinasto streho in podobno. Kar dosti sem imel opraviti, da sem nekaj odbornikov prepričal o škodljivosti takega početja. Tako je bajta ostala nazunaj takšna, kot so jo

naredili. Nekaterim sem se zato celo tako zameril, da so me hoteli izključiti iz društva. Potem so prišli zraven ljudje, ki so to reč vzeli za prav; odločili so se, da bomo kočjo le popravljali in jo s tem nikakor ne skazili.

Kaj vse smo naredili na novo? Ker je bila muka z nošenjem vode od Sinjega slapa, smo potegnili najprej kovinski vodovod, ki pa ga je kmalu potrgal plaz. Čez nekaj let smo namestili ročne črpalke za vodo, kar se tudi ni najbolje obneslo. Nazadnje smo se odločili, da do zajetja pod ostenjem Grintovca speljemo približno 600 metrov plastičnih cevi, ki jih postavimo vsako leto pred začetkom sezone. Načrti za več adaptacij v koči so nas primorali najprej k izgradnji tovarne žičnice, ki smo jo postavili 1969. leta. Že v prvem letu smo z njo prepeljali na Spodnje Ravni 111 ton gradbenega materiala. Nato smo pod vso kočjo naredili nove temelje in v kletnih prostorih uredili skladišča, sanitarije in sobe s 15 ležišči. Dela je bilo ogromno; pri maršičem je bilo treba tudi fizično sodelovati. Sreča je bila, da sem bil takrat v koči z vso družino. Sam se lahko posvetil prenovitvenim delom, žena in otroci pa so poskrbeli za goste.«

Kdor je že kdaj vstopil v Češko kočjo, dobro ve, da sta v njej doma prijaznost in gostoljubnost. Je vedno vaša navada, da sprejemate obiskovalce z dobro voljo?

KARNIČAR: »Ja, mislim, da je ponavadi bilo tako. Zdi se mi, da smo se vsi iz družine dobro počutili zunaj v tistem skalovju in notri v tistem cvrtju. Tam smo uživali skupaj z otroki; zanje je bila igra na snegu in v skalah, smučanje in plezanje. Tudi žena je po naravi hribovka. Zato se nam ni bilo treba nič siliti k hribovsko primernemu obnašanju. Sami smo bili tam dobro razpoloženi; in če si sam dobre volje, si lahko do drugih tudi takšen. Komur je všeč nek ambient, bo gotovo vesel tudi vsakega obiskovalca v njem. Kdor pride v kočjo morda samo zaradi zasluzka, tak človek potem težko prenese dni, ko ni od nikoder

nobenega gosta, ko v grdem vremenu prihajajo mokri in blatni obiskovalci, ko planinci pojedjo večinoma le s seboj prineseno hrano. Ko bi bil najbolj potreben prijazen sprejem, bo tak oskrbnik najbolj gotovo na pet in neprijazen.«

Andrej, kakšni gostje prihajajo k vam in koga sprejemate najraje?

KARNIČAR: »Veste, pri Češki koči je bil že 1937. leta prvi smučarski tečaj. Od takrat naprej je kočja gostila mnogo smučarskih reprezentantov; tudi sedanji vodja slovenskih alpskih smučarjev je treniral pri nas. Poleti sem zaidejo tudi nedeljski obiskovalci, ki se sprehodijo le do kočje. Največ je seveda pravih planincev, katerih osnovni cilj so vzponi na okoliške vrhove. No, že ata mi je privzgojil spoštljivost do ljudi. Vendar, v gorah ne delam nikakršnih razlik med njimi! Naj bo najbolj preprost hribovec ali pa minister, vsak je enako dobrodošel. Gotovo sem vesel uglednih gostov, tudi ministre in škofo sem sprejel, ampak zato nisem mize posebej pogrinjal, ali tem ljudem posebej drugačno pozornost.«

Kdaj pa je bilo v vaši koči najbolj družabno in veselo?

KARNIČAR: »To je pa težko reči! Tolikokrat je bilo tako ljubko, da bolj sploh ni moglo biti. Včasih je bilo v kočah veliko bolj družabno kot danes. Ljudje so bolj držali skupaj, radi smo zapeli in se poveselili. Sedaj mladi čakajo, da jih bo kdo drug razvedril, ali pa razgrajajo čez vse mere. Kajpak, to nikogar ne zabava!«

to, ker nekaj dni zatem niti hoditi nisem mogel od utrujenosti.

Sprašujete, ali se mi je pozneje zahvalil za rešeno življenje? Ne, nikdar več se nisva niti videla niti slišala. Če bi pričakoval zahvale, verjetno ni bi šel velikokrat pomagat. Pa tudi drugače, z nasveti iz izkušenj, skušam planince obvarovati pred nesrečo. Za svojeglave pa ni pomoči!»

Po vsem povedanem je še bolj razumljivo, da so vaša kočja letos izbrali za najprijetnejši visokogorski dom. Kako sprejemate to priznanje?

KARNIČAR: »Ljudje smo tako ustvarjeni, da je vsak vesel pohvale. Tega, kar sem počel, seveda ni povzročila kakšna želja po prvem mestu. Poleg tega, ni le moja zasluga, da so obiskovalci v koči dobro sprejeti in postreženi; za pomočnice sem imel kar pridna dekleta. Zdi se mi pa tudi, da gostom pomeni več od bogate postrežbe pristno hribovsko vzdušje, ki ga pri nas res ne manjka. Upam, da bo še naprej tako.«

Kljub spoštljivim letom vsako leto znova odhajate na Spodnje Ravni. Bo tako tudi leta 1992?

KARNIČAR: »O hribovski upokojitvi pa res še ne premišlujem! Vsa naša družina živi s Češko kočjo, vsak postori svoje v njej. Tudi sam bom vztrajal, dokler bom pri močeh, saj mi je to v zadovoljstvo.«

Če bi imeli možnost ponoviti življenje, bi spet stopili na pot planinskega oskrbnika?

KARNIČAR: »Glede na to, kar sem doživel, ne bi prav nič

Stojan Sajc

Slavko Kalan

14 tisoč izgubljenih delovnih mest

Rastoča brezposelnost v minulem letu je bila kriva, da se je SLAVKO KALAN, direktor kranjskega Zavoda za zaposlovanje in namestnik direktorja republiškega zavoda, to leto pogosto družil z mediji. Razlog tokratnega druženja pa je drug: hkrati z letom 1991 jemlje slovo tudi Slavko Kalan. Ob odhodu v pokoj se je pogovor spet dotaknil - česa drugega kot zaposlovanja...

Retrospektiva vašega aktivnega življenja?

»Kot 15-letni fantič sem začel delati v jeseniški Železarni, končal ob delu malo maturo (tedanjo osemletko), se zaposlil v kranjski Iskri, končal industrijsko šolo, misleč, da jo bom zapustil kot tehnik, pa sem jo kot strugar; kasneje dokončal tudi tehnično šolo, do leta 1963 delal v Iskri, zatem do 1974. v sindikatih, doštudiral politologijo, nato pa od 1974. do letos delal v zaposlovanju.«

Kaj se je na tem področju dogajalo v preteklosti?

»Zaradi mnogih reorganizacij tega področja smo v preteklosti pogosto pozabljali na vsebino zaposlovanja, pa tudi na nas same. Preden sem začel delati v zaposlovanju, sredi 60-ih let, so bile razmere kritične, vendar ne toliko kot danes. Delo je tedaj iskalo od tri do štiri tisoč ljudi. V 70-ih letih se je začela odpirati možnost zaposlovanja v inozemstvu,

kmalu zatem pa tudi pri nas, tako da je družba začela sistematično zavirati odhajanje kvalificiranih ljudi v tujino. V Sloveniji se je začelo ekstenzivno zaposlovanje, primanjkovali so začeli delovne sile in množično so začeli zaposlovati priseljence iz južnih republik. Sredi 70-ih let se je v enem letu pri nas zaposlilo tudi do tri tisoč delavcev iz drugih republik. Stopnja rasti zaposlenosti (med 4 in 5 odstotki) je bila tolikšna, da smo občinsko oblast začeli opozarjati na negativne učinke. Sicer pa smo imeli na Gorenjskem še leta 1988 doma polno zaposlenost. Na zavodu za zaposlovanje je bilo prijavljenih okoli 600 iskalcev zaposlitve, in le ducat jih je prejemalo denarno nadomestilo.«

Danes so razmere precej bolj dramatične. Kakšne bodo prihodnje leto?

»Brezposelnost, ki je novembra letos že skoraj dosegla številko 10 tisoč, bo še naraščala. Po grobih ocenah naših strokovnjakov bo konec prihodnjega leta narasla na 14 tisoč iskalcev zaposlitve. Če je bilo nekaj med brezposelnimi desetina takih z nadomestilom, jih je danes že okoli 60 odstotkov. Vsa beda pa se bo pokazala, potem ko jim bodo te pravice prenehale, ko bodo tudi ob denarno pomoč. Pričakovati je socialne nemire, če na Gorenjskem ne bodo strnili sil za ponovno pridobitev 14 tisoč delovnih mest, kolikor smo jih izgubili zadnja tri leta, in sicer produktivnih delovnih mest.«

Kakšni so vaši načrti za pokoj: aktivnost ali zapeček?

»Prav gotovo ne bom običal v zapečku. Obdržal bom stike z zaposlovalsko dejavnostjo, povezal pa jo bom tudi z dejavnostjo, ki mi je bila nekaj bližje - s sindikatom. Upam, da bom s svojim znanjem in izkušnjami za obe področji lahko še koristen.«

Kdo vas bo nasledil?

»Moj naslednik bo mag. Franc Belčič, ki je gorenjski javnosti znan kot strokovnjak na področju štipendiranja in poklicnega usmerjanja. Njegov je, denimo, tudi projekt zaposlovanja "Karavanke". Sicer pa je odlični sodelavec, dober strokovnjak, pronicljiv in poln idej. Glede na prihodnja dogajanja v zaposlovanju prav gotovo ne bo imel lahkega dela.«

● D. Z. Žlebir

AVTO ŠOLA

VIKTOR

RAZPISUJE TEČAJ
CESTNOPROMETNIH
PREDPISOV, KI SE BO ZAČEL

V SREDO, 8. 1. 1991,
OB 16. URI V PROSTORIH
SREDNJE GRADBENE ŠOLE,
CANKARJEVA 2 (CENTER
MESTA KRANJA). INF. PO TEL.:
324-746

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE

Prvič v 500 letih

Sejem ima svoje prostore

Vsa dolga leta v zgodovini kranjskega sejmarstva, ki bo 1993. leta proslavilo 500-letnico, je sejem gradil Kranj. Zdaj pa ima tudi kranjski sejem svoje prostore, kar nenazadnje niti ni tako nenavadno, saj v svetu tudi danes mesta gradijo sodobna razstavišča.

V letih od 1977 do 1981 so na področju sejmarstva v Kranju naredili tisto, da je sejemska dejavnost ostala. Takrat so odpravili nekdanjske sejemske barake, uredili kanalizacijo in se s samoupravnim sporazumom dogovorili za združevanje denarja za prostor in halo, zaradi katere je danes Kranj pomemben člen verige v prostoru Alpe Jadran in v tem delu Evrope.

"Hale nismo gradili zgolj za sejem," pravi direktor sejma Franc Ekar. "Tudi ne samo za šport, kaj šele za eno samo športno panogo, čeprav je res, da je Kranj prav ob 100-letnici prve umetne ledene ploščadi v svetu, dobil tudi drsališče. Vendar drsališče, ne pa led za hokej. Zanj hala nikdar ni bila grajena. Danes, po toliko letih obratovanja pa je sploh vprašljivo, kako je z napravami za led, ki jih letos zaradi vojne nismo mogli preizkusiti. Kaj lahko se zgodi, da bo večnamenska hala postala prostor za kakšno drugo dejavnost."

Majhen sejmski koletiv je letošnje leto končal z zadovoljstvom in svojevrstnim ponosom, da so v zvezi s samoupravnim sporazumom odplačali vsa posojila, ob tem, da so pokrivali ves čas tudi izgubo, za katero se je obvezalo v sporazumu tudi tistih 90 odstotkov podpisnikov sporazuma, ki je nikdar po podpisu niso pokrivali. "Morda bi bilo pošteno, da bi tisti, ki postavljajo zdaj takšne ali drugačne pogoje, najprej poravnali svoje obveznosti iz samoupravnega sporazuma. Kar prevečkrat nas zdaj z gnojevko polivajo zaradi ledu. Sprašujem se, kdo je gradil na primer vse te smučarske centre pri nas, pa nihče ne godrnja nad njihovimi današnjimi cenami. Razumevanje je za športno dejavnost pa je bilo v Savskem logu vendar vedno. Nenazadnje prav zaradi nje nismo mogli dokončati hale. Ob sedanjem "zunanem" ute-

meljevanju pa nenazadnje pozabljamo, da je v Savskem logu sejem, ki Kranju prinaša dobiček. Zato je naravnost smešno, da nam v log pošiljajo različne kontrole kar po tekočem traku. Tako smo po tej plati celo bolj pomembni, kot recimo Elan."

Kaj pravzaprav pomeni napis, da ste zdaj samostojni upravljalci?

"Vsekakor ne, da smo si nekaj vzeli in podelili. Želimo sodelovati s prostorom in v njem, kar je zapisano tudi v našem statutu in opredeljeno z zunanjimi člani in vodstvom Programskega sveta sejma. Osnovno pa je, da bo bodoča lastnina morala temeljiti po vzorcu drugih dežel in sejmov v njih, torej na delniški družbi. Trenutno smo družbeno podjetje (ne nekakšna privatizacija) in bomo počakali na normalen zakonodajni proces. Vsekakor pa bomo izpostavili zahtevo po nadaljnjem razvoju sejemske dejavnosti v Kranju. Nenazadnje smo v desetih letih poslovanja dokazali, da smo idejo uresničili, z malo več dobre volje okolja in z boljšim posluhom kranjskih ambasadurjev in menedžerjev, ki so hodili po svetu, pa bi lahko naredili še več."

In kakšen naj bi bil torej razvoj sejma?

"Vemo in poznamo svoje slabosti. Trenutno nas je zavrla moratorijska določba. Sicer pa ostaja v programu najprej večnamenska hala, ureditev energetskih in klimatskih naprav, parkirišč, morda tudi hotel oziroma motel iz sedanjega zimskega kopaljšča. Vsekakor lahko rečem tudi to, da če bo led, bo moral biti najprej tudi denar za obnovo dotrajanih naprav, vsekakor pa ne bo šlo skupaj, da je lahko sejem sociala za neko dejavnost ali športno panogo. Osnova so še vedno sejmi in ob 500-letnici upam, da bomo naredili nekaj več, kot pa popravilo strehe."

Končno tudi na Gorenjskem!

Bela tehnika CANDY - MIELE - BLANCO šivalni stroji PFAFF.

- Poleg bogate izbire bele tehnike iz Gorenja sedaj še pestrejša izbira iz uvoza za zahtevnejši okus.
 - Dobili boste vse na enem mestu, od tihega pomivalnega stroja do super modernih pomivalnih korit iz silikrona.
 - **Naše geslo je:** Ne menjajte celih kuhinj, zamenjajte kuhinjske stroje, prihranili boste čas in denar
- Trgovina MINI METRO vas popelje v svet kakovosti in izbire.**

Miha Pogačnik, violinist

Umetnost odpira vse poti

Kranj - Znani violinist Miha Pogačnik, doma iz Kranja, je tiste vrste glasbenik, ki ga ne zanimajo zgolj koncertne turneje po mestih, v katerih si umetnik približe spozna le s koncertno dvorano. Delovanje v okviru mednarodnega festivala IDRIART mu omogoča stik z ljudmi na različnih kontinentih ne le preko glasbe, pač pa z umetnostjo nasploh.

Kakšno se vam kaže leto 1992?

"Natrpno s koncertnimi nastopi in s festivali IDRIART na različnih koncih sveta. Že nekaj časa skoraj ne ločujem svojih nastopov od festivalskih, vse preveč je oboje prepleteno. Nisem tiste vrste glasbenik, ki ga zanimajo izključno koncertne turneje, ki so morda finančno sicer donosne - mene pa, razen glasbe, zanimajo tudi ljudje. Znani so moji glasbeni nastopi, spremlja jih pogovor s poslušalci, skupno poslušanje glasbe itd."

So v vašem glasbenem kalendarju tudi nastopi doma?

"V maju vsako leto nastopam tudi v Sloveniji. Z leti se je, kot se zdi, zarisala nekakšna orbita mojih koncertnih potovanj - oktober in november nastopam v Skandinaviji, Angliji in na Irskem, februarja v srednji Evropi, aprila v nekdanji SZ in tako gre do junija, ko se odvrtijo IDRIART festivali na več kontinentih. Vanje, kot se ve, je že vsa leta vključen tudi Bled in prav veseli me, da je med poslušalci in udeleženci blejskega festivala med tujimi tudi vedno več slovenskih."

Letošnji festival je potekal v neugodnem času, kmalu po junjski vojni. Je bilo zato kaj manj udeležencev?

"Nekaj se je res poznalo na udeležbi, toda idriartovske delavnice so prav tako stekle, prav tako veliko je bilo zanimanje za predavanja o waldorfski pedagogiki, alternativni medicini, biokmetovanju in podobno kot prejšnja leta. Letos je imel festival svojo obletnico in sicer v francoskem Chartresu, zaradi usmeritve Slovenije v samostojnost in zaradi ovir, ki so nastajale ob tem, pa ki je bilo veliko do teža, da festival vsemu navkljub na Bledu tudi izpeljemo. In smo ga in še z novostjo - popotovanjem skozi pokrajino."

V novem letu torej nadaljujete s svojim potovanjem z umetnostjo k ljudem, kar je princip delovanja IDRIART?

"Mislim, da je v sedanjem času, ko pol sveta pretresajo krize, velike družbene spremembe, če pogledamo samo nekdanje socialistične dežele, mnogo ljudi išče nove odgovore. V to iskanje je treba vnesti principe, ki veljajo tudi v umetnosti. Le tako je mogoče vzbujati tudi lastno ustvarjalnost pri ljudeh. To bo pomembno tudi za iskanja slovenskih razvojnih poti, posnemanje zahodnih vzorcev ni najboljša, mislim, da so pri nas še vse možnosti za izbiro novih poti in to na vseh področjih." ● Lea Menčinger

DELIKATESA cekar BLED

Sreče, zdravja in osebne zadovoljstva v letu 1992
želimo vsem, ki nas obiskujete!

2. januarja 1992 bo
delikatesa odprta od 7. do 13. ure.

AVTOKLEPARSTVO - AVTOVLEKA

FRANC KERŽAN

PREDDVOR 3
64205 PREDDVOR

(064)45-043

Obilo sreče, zdravja in upeha v letu 1992!

Košarka

Triglav je potrdil, da sodi v zeleno skupino

Triglav : Micom Markus 108 : 98 (59 : 46)
Kranj, 28. decembra - Športna dvorana na Planini, gledalcev 200, sodnika Kamnikar in Kavčič, oba iz Ljubljane.

Triglav: Lojk, Ceranja 30 (6-5), Mubi, Prezelj, Prevodnik, Tušek 2 (2-2), Tadič 9 (2-2), Bošnjak 19 (5-3), Šubic 10 (2-2), Kastigar, Jeras 14 (4-3), Mitič 24 (8-8)

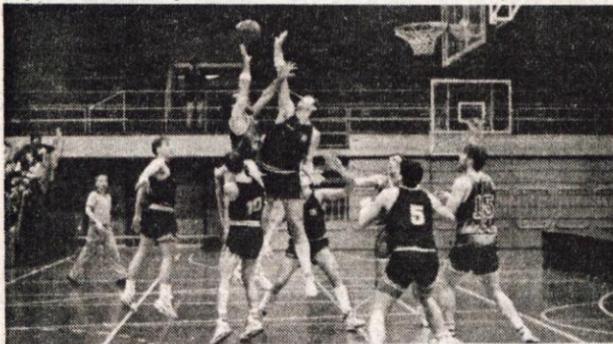
Micom Markus: Cvitan, Katarič 9 (4-2), Ajanovič, Mahovič 9, Kladnik, Sory 24, Murovec 2, Rizman 21 (1-1), Jagodnik 2, Santelj 20 (6-4), Sow 5, Bursič 6

Osebnе napake: Triglav 17, Micom Markus 25; prosti meti: Triglav 29-25, Micom Markus 12 - 7; trojke: Triglav 7, Micom Markus 7.

V prvem delu srečanja je Triglav že v 13. minuti priigrall prednost 15 točk, ki jo je zadržal do odmora.

V drugem delu so igralci domačega moštva prikazali ekshibicijo na parketu, kar jih je nato uspavalo in gostje so tri minute pred koncem znižali razliko le na eno točko. Domačini so se nato zbrali in zmagali z desetimi točkami in dokazali, da sodijo v zeleno skupino.

J. Marinček

Košarkarji že ta konec tedna nadaljujejo prvenstvo. Derbi kola bo v Kranju, kjer Triglav v soboto ob 20. uri gosti Smelt Olimpijo. - Foto: Jure Cigler

Začenja se "Pokal Ratitovec"

Selca, 29. decembra - Športno društvo Selca in Športno društvo Bukovica sta skupaj s športnimi organizatorji iz Dolenje vasi, Zalega Loga in Davče pobudnika tekmovanja v veleslalomu, ki bo v novem letu potekalo pod imenom "Pokal Ratitovec". Tekmovanje bo sestavljeno iz petih tekem, tekmovalo pa se bo tako posamično kot ekipno. Vsako ekipo sestavljajo tekmovalci in tekmovalke od cicibanov do veteranov.

Tako se bo uresničila želja mnogih, da lokalna tekmovalna povežemo v športno rekreacijsko tekmovalje za celotno Selško dolino. Namero je podprla tudi občinska Športna zveza, pokroviteljstvo pa je prevzela tovarna obutve Ratitovec iz Železnikov. Prva tekma bo to soboto, 4. januarja, organizira pa jo ŠD Selca na Soriški planini. Na tekmo so vabljeni vsi rekreativci, prijavitelj pa se lahko pri vodji svojih ekip. ● Stefan Lotrič

Prvenstvo mlajših pionirjev občine Kranj

V soboto, 11. januarja, bo ob 9.00 na Osnovni šoli Lucijan Seljak v Stražišču občinsko prvenstvo za mlajše pionirje in pionirke (letnik rojstva 1980 in mlajši). Pravico nastopanja ima po 7 igralcev iz vsake osnovne šole, ki ima sedež v kranjski občini. Igralo se bo 9 kol po švicarskem sistemu z igralnim časom 15 minut na igralca(-ko). Tekmovanje bo trajalo predvidoma do 14.00.

Aleš Drinovec

Ekipno prvenstvo osnovnih šol občine Kranj v šahu

Kranj, decembra - V soboto, 12. decembra, je bilo na Osnovni šoli Stane Žagar občinsko ekipno šahovsko prvenstvo osnovnih šol. Že več let pogrešamo sodelovanje osnovnih šol iz Senčurja, Cerkelj in Preddvora.

Vrstni red pri starejših pionirjih: 1. OŠ Matija Čop Kranj (1. Blaž Kosmač, 2. Maja Šorli, 3. Matej Brce, 4. Erik Sedej, 5. Vlado Pantelič, 6. Dušan Tomič), 2. OŠ Stane Žagar Kranj (1. Peter Kovačič, 2. Igor Nonne, 3. Vekosav Delimar, 4. David Kopašar, 5. Sašo Lipovšek), 3. OŠ Simon Jenko Kranj (1. Tomo Kristanc, 2. Sašo Koren, 3. Perica Zlatanovski, 4. Sebastjan Vertelj)

Vrstni red pri mlajših pionirjih: 1. OŠ Lucijan Seljak Kranj (1. Uroš Kavčič, 2. Branko Panič, 3. Vesna Panič, 4. Aleš Zaletelj), 2. OŠ Matija Čop Kranj (1. Aleš Sedej, 2. Tadej Brce, 3. Jure Ramovš, 4. Goran Pantelič), 3. OŠ Stane Žagar Kranj (1. Klemen Umnik, 2. Matevž Rudolf, 3. Jaka Čebašek, 4. Nikola Smolovič, 5. Arben Kukolaj), 4. OŠ Simon Jenko Kranj, 5. OŠ Simon Jenko Primskovo

Aleš Drinovec

Planinci na Kum

Kranj, 30. decembra - Planinsko društvo Kranj organizira pohod na Kum. Odhod iz Kranja bo v četrtek, 2. januarja, ob 6.36 z vlakom do Ljubljane, odtod pa ob 8.40 do Trbovelj. Hoje bo za približno 4 ure. Zbor je na kranjski železniški postaji, kjer naj vsak pohodnik kupi povratno vozovnico do Trbovelj. Obleka in oprema naj bo vrenemu primerna. Izlet bosta vodila Dušan Feldin in Igor Kloar. ● J. K.

V soboto in nedeljo pokal Vitranca

Kranjska Gora čaka najboljše smučarje

Kranjska Gora, 29. decembra - Ta konec tedna, 4. in 5. januarja bo Kranjska Gora prizorišče tradicionalnega tekmovanja v alpskem smučanju moških za svetovni pokal. Otvoritev tekmovanja bo v petek ob 19. uri na terasi hotela Larix. V soboto ob 10. uri bo prvi tek veleslalomске tekme, ob 13. uri pa drugi tek. Slalomska tekma se bo začela v nedeljo ob 11. uri, drugi tek pa bo ob 13.30 uri. Razglasitev rezultatov bo oba dneva takoj po tekmah v ciljni ravnini. ● V. S.

Izbrani in razglašeni najboljši slovenski športniki

Štirje športni biseri

"Športniki vemo, kaj je zmaga in poraz. Trudili se bomo, da bomo še naprej častno zastopali državo Slovenijo," je v nagovoru občinstvu in v zahvali za priznanje dejala najboljša slovenska športnica tega leta, alpska smučarka Nataša Bokal iz Škofje Loke.

Ljubljana, 26. decembra - Gorenjci smo bili na prireditvi v Cankarjevem domu, ki sta jo organizirala Društvo športnih novinarjev Slovenije in Športna zveza Slovenije, s svojo udeležbo pa so dogodek počastili predsednik republike Milan Kučan in nekateri ministri, ki je pred tem sprejel sedanje in nekdanje športnike, ponosni. Med štirimi letošnjimi športnimi biseri so kar trije z Gorenj-

ske. Najboljši slovenski športnik je postal smučarski skakalec Franci Petek iz Lesc, najboljša slovenska športnica alpska smučarka Nataša Bokal iz Škofje Loke, najboljša ekipa v posamičnih športih mlada blejska veslača Denis Žveglj in Iztok Čop, najboljšo moštvo v kolektivnih športih pa košarkarji Smelta Olimpije iz Ljubljane.

Košarkarji Smelta Olimpije so kljub odhodu Jureta Zdovca

Čestitka predsednika.

Najboljši v Sloveniji. Od leve proti desni Nataša Bokal, Franci Petek, Denis Žveglj, Iztok Čop in kapetan košarkarjev Smelt Olimpija Dušan Hauptman.

Predsednik Društva športnih novinarjev Slovenije Branko Vekič izročja priznanje Žveglju in Čopu.

Zaslužno prva. Nataša Bokal in Franci Petek.

uspešno igrali v evropskem pokalu in imajo vse možnosti, da postanejo prvaki države Slovenije. Iztok Čop in Denis Žveglj sta na svetovnem veslaškem prvenstvu na Dunaju prekosila vsa pričakovanja in sta, čeprav šele prvo leto med člani, osvojila srebro v dvojcu brez krmarja. To je bila njuna tretja kolajna, saj sta pred tem osvojila že dve zlati na svetovnih mladinskih veslaških pr-

kateri so kakovostni kulturni program izvedli Veliki plesni orkester RTV Slovenija, New swing quartet, plesna skupina Urška in Oto Pestner, program pa je povezoval Ivan Lotrič, sta najboljšim priznanja podelila predsednik Športne zveze Slovenije dr. Rajko Sugman in predsednik Društva športnih novinarjev Slovenije Branko Vekič. ● J. Košnjek, slike G. Šinik

Acroni še neporaženi, na Bledu ni šlo po načrtih

V petek gorenjski derbi na Bledu

Bled, Jesenice, 27. decembra - Z desetim kolom državnega hokejskega prvenstva so najboljši slovenski hokejski klubi zaključili letošnje leto. Z ligaškimi obračuni pa bodo nadaljevali že ta petek in soboto, ko bo na sporedu enajsto kolo.

Derbi minulega kola je bil na Bledu, vendar pa domača ekipa Bled Promolinea ni izkoristila prednosti domačega ledu. Čeprav so bili v igri kos gostom, Olimpiji Hertz, pa so se preslabo znašli v napadu. Tako je bil rezultat 1:5 (0:2, 0:1, 1:2). Drugo zanimivo srečanje se je obetalo v Celju, kjer so se gostitelji, ekipa Cinkarne, nekaj časa dobro upirali ekipi Acroni Jesenic, ki pa so v zadnji tretjini dokazali, da niso po naključju na vrhu ligaške razpredelnice. Takrat so hoteli posredovati gledalci, ki so na led začeli metati petarde in vse, kar so imeli pri roki. Sodnik je srečanje zaključil v 58. minuti, Jeseničani pa so prinesli domov rezultat 3:7 (2:2, 1:2, 0:3). V dvorani Podmežaklja je bilo v petek srečanje med ekipo Jesenic in Slavijo Beton Co. Mladi jeseniški igralci so gostom nasuli kar 23 golov, domača mreža pa je ves čas ostala prazna. Tako je bil končni izid 23:0 (10:0, 6:0, 7:0). Triglav je gostoval pri mladi ekipi Olimpije v Ljubljani ter zaslužno zmagal. Rezultat je bil 3:6 (1:1, 0:4, 2:1). Po tekmah je trener Triglava Pavel

Bakus povedal: "Zadovoljen sem z rezultatom, po zmagi proti Cinkarni smo namreč prestopili že drugo stopničko pri doseganju zastavljenih Ciljev. Pomebno srečanje nas čaka še na Jesenicah in uz ugodnim izidom nam načrtovano četrto mesto ne bo ušlo." Milan Grah, pomočnik trenerja pa je dodal: "Ob uspešnem igranju našega moštva moram poudariti, da je to zaslug vseh klubov, tako trenerjev kot igralcev in vodstva." Jože Skrbiš, ki skrbi za prehrano čeških hokejistov Triglava pa je dejal: "Zadovoljen sem z igro celega moštva. Posebno me veseli igra tujcev, ki so pokazali odličnih hokej in dokazali, da je pri meni dobra hrana. Če bi mi omogočili prehrano v večjem objektu, pa bi lahko sprejel še več kranjskih športnikov.

Državno hokejsko prvenstvo se bo nadaljevalo v petek, 3. januarja. Posebno razburljivih srečanj si ni obetati. Kot kaže bo še najbolj zanimivo na Bledu, kjer bo ekipa Bled Promolinea gostila mlado ekipo Jesenic, ki na prvenstveni le-

Tujci v kranjski ekipi igrajo vse bolje. Tudi Krutov dokazuje dobro formo. Foto: G. Šinik

stvi zaostaja le dve točki za blejsko ekipo. Čeprav so seveda domačini favoriti, bi mladi Jeseničani, ki so se letos nekajkrat že izkazali, utegnili pomeniti trd oreh za gostitelje. Gorenjski derbi bo v petek ob 19. uri v športni dvorani na Bledu. Ekipa Acroni Jesenic na petkovi tekmi v dvorani Podmežaklja seveda ne bi smela imeti težjega dela z mlado ekipo Olimpije. Tekma bo ob 19. uri. V petek bo v Ljubljani še srečanje med Olimpijo Hertz in Cinkarno, v soboto pa bo Triglav v Kranju gostil ekipo Slavije Beton, ki je

po desetih kolih še brez točke. Tako so domačini na tekmah, ki se bo začela ob 17.30 v ledeni dvorani Gorenjskega sejma, seveda favoriti. ● V. Stanovnik, J. Marinček

Zaradi čedalje večjega zanimanja bralcev za sodelovanje v rubriki *Odmevi in Prejeli smo, priporočamo*, da prispevki niso daljši od dveh tipkanih strani (60 vrstic). Le tako lahko zagotovimo pravočasno objavo čimveč pisem. Uredništvo si pridržuje pravico, da predolge prispevke ustrezno skrajša tako, da ni bistveno okrnjena vsebina sporočila oziroma, da zavrne objavo. Vsi prispevki morajo biti podpisani s polnim imenom in naslovom.

Uredništvo

Kam plovemo

K pisanju me je spodbudilo veliko napisanega o zaščiti delavcev in njihovih pravic, predvsem pa objavljene polresnice s strani SKS. Ne morem trditi, da je moje pisanje popolna resnica, je pa ena od polresnic v mozaiku le-teh.

Finančno stanje podjetja se slabša (o tem delavci ne vedo prav veliko), tudi dela vse bolj primanjkuje. Vodstvo je vse bolj aktivno, okrepljena prodajna služba, novi reklamni prijemi, službene potovanja na vse konce in kraje.

Kmalu se začne šušljati med delavci, da je vodstvo zanič in da samo zapravljajo. Nasprotna stran pa trdi, da je kriva vlada in neučinkovitost delavcev. Začnejo se že prve čistke v samoupravnih organih v korist vodstva. Na dan pridejo podatki, da je od okoli 300 delavcev dela samo še za 80, kmalu samo še za 50 delavcev. Nezadovoljni delavci se vzdignejo, odstavijo enega ali dva grešna kozla (vodstvena delavca). Ostalo prenovljeno vodstvo pa zgrabi bika za roge. V navezi s sindikatom izpelje ukrepe "rešitve" podjetja — čakanje na delo doma, z nepovratnimi sredstvi starega podjetja ustanovi novo vzporedno podjetje. Nato prenese opremo in stroje v novo podjetje, seveda brez obveznosti. Končno dolžnikom starega podjetja pošlje račun novega podjetja, izprazni skladišča starega podjetja, dolgove pa pusti staremu podjetju. Delavce velikodušno potolaži s kvazi pogodbo med SKS, starem podjetjem in novim podjetjem, v kateri piše, da naj bi novo podjetje krilo dolgove starega podjetja do delavcev. Delavci prepozno ugotovijo, da je pogodba slepilo za delavce, vodstvu pa daje proste roke. Kljub temu se nekateri skušajo upreti temu početju, vendar zaradi pritlehnosti in klečeplasti večine delavcev ter splošne panike in strahu klavno propadejo.

Stara podjetja gre v stečaj, delavci pa končno ugotovijo, da so opeharjeni s svojo pomočjo. Predsednik sindikata razpusti sindikat starega podjetja in postane direktor nabave novega podjetja. Nekateri odpušteni delavci, približno 90, nezaupljivi do sin-

dikata, tudi do SKS, se organizirajo in v lastni režiji oddajo terjatve do podjetja v stečaju. Po usklajevanju dosežejo za okoli 30 odstotkov boljše odpravnine. Na prvem naroku so popravljene terjatve priznane vsem, tudi tistim, ki jih je zastopal SKS.

Organizirani delavci pa niso zadovoljni s tem, kajti priznanje terjatev še ne pomeni tudi poplačila terjatev s strani podjetja v stečaju, zato se odločijo za spodbijanje pravnih poslov med stari in novim podjetjem, za eno leto nazaj. S tem nameravajo zvečati stečajno maso in s tem tudi poplačilo terjatev vseh! Čeprav večina v veliki finančni stiski, sami financirajo postopek. SKS pa v Gorenjskem glasu, 10. decembra, nekako vzporedno s temi dogodki, pride na dan s kvazi pogodbo o poplačilih manjkajočega dela terjatev delavcev z vrednostnimi papirji novoustanovljenega podjetja, za katerega pa nihče ne more jamčiti, da ne bo šel tudi ta v stečaj in bodo delavci zopet opeharjeni.

Naj povem, da sem bivši delavec podjetja Iskra Inženiring v stečaju. Izračunal sem, če bi redno dobival vse, kar mi dolguje podjetje in sproti spreminjal v devize na črnem trgu, bi danes imel v nogavici približno 8000 DEM, če pa bi uspeli s 100-odstotnim poplačilom terjatev, kar pa je malo verjetno, bom dobil mogoče 3000 DEM. MOGOČE! Tudi za to razliko sta nas družno opeharila novo podjetje in razpuščeni sindikat starega podjetja oz. nerazumljivo zaupanje delavcev predsedniku bivšega sindikata.

Rotim in svarim vas vse ostale delavce, ki ste na podobni poti, verjemite mi, ni vas malo po Kranju in po vsej moji domovini, preverite svojo vest in družno uredite sindikate. Konec koncev ni važno, kateri sindikat je, da je le sindikat delavcev in da ga delavci stalno in nenehno kontrolirajo.

Za začetek pa predlagam, da zahtevate od sindikalnih poverjenikov za vsakega posameznega delavca po en izvod: Zakon o delovnih razmerjih, Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, Zakon o sindikatih in Sindikalni pravilnik.

Verjemite mi, v tem gradivu bo vsak našel kaj zase, naj vam ne bo odveč trud za branje in razumevanje zakonov. Priporočam, da se jih naučite na pamet, to je vaša rešitev! Več glav več ve, drugače ste obsojeni na poraz.

Nikakor ne dovolite ustanavljanja nekakšnih vzporednih podjetij za reševanje zdravih jeder podjetja. To se lahko uredi tudi na bolj pošten način do tehnoloških presežkov. Delavci imate enake ali boljše pravice, če ste tehnološki presežek, kot pa če gre podjetje "kontrolirano v stečaj".

Bodite trezni in vedite, da za

vse res ni dela in uredite tako, da bo za vse bolje. S pasivnim opazovanjem in mislijo, da mene to ne bo doletelo, dosežete samo stečaj in ko ima stvar v rokah sodišče, zgubljamo vsi (celotna družba), razen sodišča.

Kranj, 20. decembra 1991

Stanko Krč, Kranj

Sporočilo slovenski javnosti: Poključna soteska prepuščena vandalizmu

Poključna soteska je naravna znamenitost v neposredni bližini Bleda, pomemben primer geomorfoloških procesov iz časov zadnje ledene dobe, ko je čez poključno planoto segal velik ledenik. Močan odtok s tega ledenika je vrezal globoko sotesko, okoli kilometer dolgo, z ozkimi, meandrastimi zožitvami in razširitvami. V steni na levi strani hudoornika je nekoliko nad dnom soteske dvorane z dvema vhodoma in dvema naravnima oknomi, Poključna luknja. V zgornjo, zadnjo razširitev je skozi najožji del pod naravnim mostom možno priti le čez Galerije kraljeviča Andreja (zgrajene l. 1930, obnovljene l. 1982). Soteska je v upravljanju turističnega društva Zg. Gorje in skupaj z bolj znanim Vintgarjem tvori privlačno in zaokroženo turistično ponudbo naravnih znamenitosti tega območja.

S to sotesko je povezana stara zgodba o sporni gradnji traktorške ceste preko najožjega dela. Že takrat, ko tod še ni bilo narodnega parka, je prevladal zdrav razum nekaterih prosvetljenih in spoznanje o širšem pomenu soteske. Tako izjemne naravne posebnosti bi bil vesel vsak kulturno ozavešen narod. Zato so že začetko gradnje ustavili pred najožjim delom soteske.

Nedavno so ponovno oživele stare želje po podaljšanju traktorške ceste z Zatrnika proti Stari Poključki (ta je že sedaj dostopna z druge strani). Preko najožjega dela soteske nastajajo temelji za cestni nasip, pri čemer je za osnovo uporabljen nekaj tisočletij star naravni most v najlepšem delu soteske. Dosedanja dela so že močno načela prvobitno podobo, vsakršno nadaljevanje pa bi pomenilo njeno popolno razvrednotenje.

Oseba, ki si je samovoljno, neodgovorno, brez lastništva zemljišča in brez veljavnega dovoljenja privoščila uničevanje naravne znamenitosti je g. PETER ŽEMVA, Razgledna 14, Bled. Na naši ustanovi smo tipično nedovoljeno gradnjo prijavili pristojni urbanistični inspekciji, ki je izdala odločbo o ustavitvi del. Hkrati smo obvestili vrsto republiških organov. Na vse to se črnograditelj požvižga. V svoji obsejnosti samozaverovanosti in trd-

nem prepričanju, da je dandanes vse možno, je na gradbišču v duhu nekdanjih udarniških akcij izobesil republiško zastavo in nadaljuje z vandalizmom. Od javnih občil zahteva še publiciteto, da bi širši javnosti dokazal, kako se v brezpravnem sistemu uveljavlja človeška nesramnost. Na srečo mu novinarji (zaenkrat) še ne nasledajo.

Naravne znamenitosti so vsenarodno bogastvo, so darovi narave, ki pripadajo vsem in vsakomur, toda nikomur posebej. Po mednarodnih konvencijah so naravne znamenitosti nedotakljive. Človeku ni dovoljeno, da jih spreminja. Ali je danes resnično prav vsakomur prepuščeno na milost in nemilost, da počenja z narodnim bogastvom, kar se mu zljubi? Ali še obstaja možnost dejanske ustavitve tega norega početja? Z uničenjem te naravne znamenitosti bo gotovo vznikla refleksna kritika in vsesplošno zgražanje nad takim početjem. Vendar, kot navadno, prepozno.

Vse državne in druge organe (npr. TD Zg. Gorje), posameznike in širšo javnost pozivamo, naj s svojim vplivom storijo vse za preprečitev tega vandalskega početja. Dokler se ni vse zamujeno!

Bled, 16. decembra 1991

Triglavski narodni park

Odprto pismo uredništvu RTV Slovenije prvi in drugi program

Z veseljem spremljamo prenavljanje RTV programov, v katerih se v zadnjem poldrugem letu nedvomno čutijo milejše sape do vseh tistih vrednot, ki kristjanom v slovenskem prostoru še nekaj pomenijo, med drugim je to vzgoja otrok.

Ker smo prepričani, da nam te težke dolžnosti in pravice ne odreka, vs moramo opozoriti, da imamo nekatere pripombe glede TV spredov. Želimo, da ukinete vse tiste oddaje ali filme, zlasti poplavo risanih filmov, ki vzbujajo v mladi generaciji nekulturne in nehumane vzorce obnašanja.

Priporočamo, da se vse oddaje, ki niso namenjene otrokom (in tudi mladini), prenesejo na večerni čas, t. j. po dvajseti uri. Menimo, da je nedopustno, da nočni spored »Sovas«, ponavljate ob tretji uri popoldne, je pa nekaj oddaj, primernih za otroke - prepoznih za ogled. Želimo, da se dopoldanski nedeljski spored (od devetih do enajstih) prestavi na popoldne in sicer po petnajsti uri. Ker za te oddaje v glavnem nimamo pripomb, smo zainteresirani, da jih vidijo tudi tisti otroci, ki so ob tem času pri nedeljskem bogoslužju.

Če nam boste v teh naših željah ustregli, nam boste najbolj zgovorno dali vedeti, da so svinčeni časi prevzgoje in socialistične vzgoje zares minili.

V upanju, da si z nami prizadevate za zdrav razvoj naših otrok, naj bo na telesu kot na duši, ker nam že zvoni »pet pred dvanajsto« - da le ne bi bilo prepozno!

Lepo vas pozdravljamo.

Morda še eno v razmislek: bi se pridružili tisti pionirski, toda za naše pojme zelo dobrohotni dr-

žavici, ki s polurno prekinitvijo vseh programov želi svojim državljanom dober tek (večerja) in dopušča, da se družina vsaj ubere, če ne že kaj pogovori? Mišljen je večerni »dormor« od 19. - 19.30 ure. Hvala!

Škofja Loka, 2. decembra 1991
Skupina staršev tretjega letnika
veroučne šole iz Škofje Loke

Agromehnika

Hrastje 52 a ☎ 064/324-033, 324-034

EKSPRES IZDELAVA KLJUČEV - KLJUČAVNIČARSTVO RADIKOVIČ d.o. KRANJ

POSLOVALNICA I - za trgovino Globus
POSLOVALNICA II - Keбетova 8, Kranj

Izdelujemo vse vrste ključev, popravljamo ključavnice, brusimo vse vrste rezil, graviramo napise in številke.

Čenenim strankam sporočamo, da imamo v zalogi varne in proti vlomom zaščitene cilindrične vložke winkhaus ter zastopništvo in servis.

ŽELIMO VESELE PRAZNIKE
IN SREČNO TER USPEŠNO
LETO 1992

domplan kranj, p. o.

podjetje za stanovanjsko in investicijsko dejavnost, urejanje prostora in naselij

kranj, c. JLA 14 tel. 064/214-440 telefaks 064/211-864
p. p. 139 žiro račun: 51500-601-16114

ŽELIMO VAM
VESELE PRAZNIKE
IN USPEŠNO
NOVO LETO
1992

Peter Colnar

48

DREVESA V GOZDU

Zaradi tega so se širile po Ljubljani govornice, da je Prežih v Rimu...
"Ali dobiš pakete?"
"Ne. Saj nihče ne ve, da sem tu."
Povedal mu je o ženski, ki ga je iskala in ga vprašala, kaj potrebuje.
"Za jesti imam. Potrebujem sadje in poročila, kako je zunaj. Sporočite hčerki, ki je v službi v trgovini pri Stanetu Vidmarju, da sem tu."

V nedeljo opoldne, ko so bili vsi glavni policisti prosti, je pripeljal Alberto v klet gostilničarko iz Mrakove gostilne. Petkovek ji je vse povedal, da je lahko obvestila Prežihovo hčerko...

Šentpeterska kasarna

8. februarja je zopet zasljal klic:
"Colnar z vso robo!"
Peš so ga peljali v četrti zapor - v Šentpetersko kasarno, kjer je bil zaprt že leta 1936 med kranjsko tekstilno stavko.
Tu je bil nekakšno zbirno taborišče, od koder so pošiljali ljudi v internacijo. Na sprehodu je vsem pripovedoval, da je zaprt Prežih v Hacinovi podmornici. V kratkem je za to vedela vsa Ljubljana.

Od zapornikov, ki so jih pripeljali iz Hacinove podmornice v Šentpetersko kasarno kasneje, je izvedel, da so Italijani prestavili Prežihia iz samice v skupno luknjo.

V Šentpeterski kasarni je bil do 9. marca 1943. Znanci so ga poskušali na vse načine spraviti iz zapor. Tako so bili tudi pri škofu Rožmanu.

Ko je prišel italijanski visoki komisar Grazioli čestitat Rožmanu ob njegovi 60-letnici, mu je Rožman med drugim baje dejal:

"Spustite Colnarja!"
10. marca zjutraj sta prišla k Lojzetu dva Italijana. "Colnar z vso robo!"

Moral je prenehati sredi umivanja. Spustili so ga, ker je zanj prosil škof Rožman!
Ko so ga spustili, mu niso vrnilo dokumentov. V Ljubljani so bile stalne racije in zelo hitro bi se lahko ponovno znašel v zaporo. Zaradi tega ga je skrnil prijatelj dr. Peter Kruh v bolnišnico in mu dajal vsak dan dnevno dovoljenje za izhod.

Povsod je iskal svoje dokumente, vendar jih ni mogel dobiti. Sestra prvega moža Lojzetove žene, Erjavčeva, je imela trgovino z usnjem. K njej je hodil redno nakupovat neki navaden italijanski vojak, ki je bil v službi na sodnji. Povedala mu je, da Lojze ne more priti do dokumentov in čez nekaj dni jih je prinesel...

V ustaškem zaporu

Ko se je vrnil v Zagreb, je kakšna dva meseca normalno nadaljeval s svojim delom.

Konec marca in v začetku aprila 1943 so pričeli mobilizirati Nemci slovenske izselence na Hrvaškem za svojo vojsko. Uslužbenca italijanskega konzulata na Hrvaškem Gregorija je Lojze uspel nekako nagovoriti, da je začel italijanski konzulat uradno popisovati Slovence iz "Ljubljanske pokrajine", katerim ni bilo treba iti v vojsko. Posebni komisiji je sledil kot senca, hkrati pa še naprej pomagal pri skrbi za otroke.

Ko je sedel 24. 4. 1943 pri kosilu, sta v stanovanje stopila dva ustaša v civilu. Jedilnica je bila temna in zasljal je "šklicjanje" revolverjev:

"Aretirani ste!"
"Lahko vsaj v miru pojem?"
"Lahko!"

Previdno oddaljena sta stala z naperjenima revolverjema in čakala, da je pojedel.

Peljala sta ga na ustaško policijo v Djordjičevo ulico. V celiči je bilo več ljudi, ki so jih klicali popoldne na zasliševanje. Okoli 18. ure je prišel na vrsto.

Sprejel ga je na pogled zelo dostojen zasliševalec. »Predelala« sta vse zagrebško delo. Povedal mu je, da sodeluje z Vedrino, Breslerjem, Stepincem, nemškimi in italijanskimi konzulatom, Sicherheitsdienstom...

Zasliševanje je trajalo nekako do 22. ure. Vsake pol ure je zasliševalec odšel iz sobe. Po vprašanjih, ki jih je postavljalo pr vrnitvi, je Lojze spoznal, da je medtem govoril z dr. Krunoslavom Draganovičem. Tako je spoznal, da ga je dal zapreti Draganovič. Zasliševalec je naprimer spraševal, zakaj se ne razume z Rihterjem in podobno...

Ko je zasliševalec tako nekoč odšel na pogovor z Draganovičem iz sobe, je Lojze začel govoriti s stenodaktilografko. Bilo je že pozno in se je videlo, da nimajo proti njemu nič konkretnega.
»Gospodična, ko boste šli domov, stopite prosim k moji ženi, ji povejte, kje sem in jo prosite, naj mi pošlje najpotrebnejše stvari...«

»Saj vas bo spustil, saj to vse skupaj ni nič...«
»Prepričan sem, da me ne bo spustil. Zaprt sem po nalogu takšnega gospoda, da me ne sme spustiti.«

Dekle je povedalo, da je doma iz Samobora. Res je šla k ženi, tako da je dobil še isti večer potrebne stvari v zapor.

HOTELI KOMPAS KRANJSKA GORA VAS
VABIJO NA VELIKI

SMUČARSKI PLES

4. JANUARJA 1992

V RESTAVRACIJI HOTELA KOMPAS, Z
ZAČETKOM OB 21. URI

PROGRAM: 1. TOFOV MOPED SHOW Z
NOVOLETNIM PROGRAMOM
2. ANSAMBEL »ŠOK«
3. NAGRADNO ŽREBANJE
VSTOPNIC Z GLAVNO NAGRADO:
»POČITNICE NA KANARSKIH OTOKIH«

CENA VSTOPNICE Z
NAPITKOM DOBRODOŠLICE
JE 400,00 SLT.

ZA INFORMACIJE IN
REZERVACIJE
POKLIČITE NA TELEFON
ŠTEVILKA 064/88-661.

HKRATI PA VSEM BRALCEM ŽELIMO
VESELE PRAZNIKE TER SREČNO,
USPEŠNO NOVO
LETO 1992 IN SE
PRIPOROČAMO ZA OBISK!

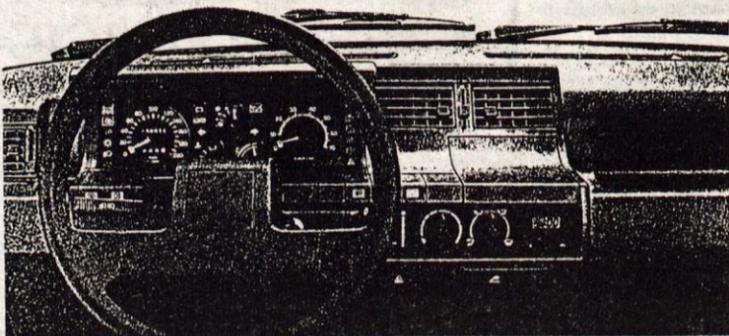
RADI BI NOV AVTO!

Ponujamo vam izredno priložnost pri izbiri svetovno priznanih znamk avtomobilov!

ZAMENJAVA STARO ZA NOVO

Predvidoma samo še do konca leta 1991 zamenjamo vaš avto katerekoli znamke za novega!

Posvetili se Vam bomo pri izbiri avtomobila glede na Vaše želje in možnosti ter Vam ponudili najugodnejše plačilne pogoje.

POTROŠNIŠKI KREDIT ali LEASING/ZAKUP VOZIL

POKLIČITE NAS ŠE DANES!

ah! Trdinova 9; tel.: 061 302 530, 315 797, 302 767

ah! Titova 64; tel.: 061 326 685, 301 717

ah! Vodovodna 93; tel.: 061 181 444, 183 060, faks: 061 347 272

ah!
avtohiša ljubljana
KJER VELJATA DOGOVOR IN ZAUPANJE

PROIZVODNO, TRGOVSKO
IN GOSTINSKO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA p.o.

*Želi vsem cenjenim kupcem in poslov-
nim partnerjem blagoslovljene bo-
žične praznike ter srečno in uspešno
polno leto 1992 x želja, da bi v letu,
ki prihaja, doživeli čimveč prijetnih
trenutkov in dobrih nakupov v naših
prodajalnah in skladiščih, kajti še
vedno velja, da je*

DOBER NAKUP JE PRI

NAKUP

64228 Železniki, tel.: 064/66-155, fax: 66-154.66-380

Odprto vsak dan od 8. do 19. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure

prodajni center alples
alples

Poslovnim partnerjem,
kupcem in občanom želimo
srečno in uspešno novo leto

Ne pozabite obiskati našega nakupovalnega centra

Decembra še posebej ugodni
popusti za plačilo z gotovino.
Posebna akcijska ponudba
božičnih in novoletnih daril.
Prepričajte se sami!

64228 Železniki, tel.: 064/66-155, fax: 66-154.66-380

Odprto vsak dan od 8. do 19. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure

prodajni center alples

MI VAM VI NAM

Naročila za objavo sprejemamo vsak dan od 6.30 do 17. ure osebno v oglaševalnem oddelku (Bleiweisova 16 v Kranju) ali po telefonu 217-960, 218-463 in 211-860. Besedilo Vašega sporočila lahko pošljete tudi po telefaksu (215-366 ali 213-163). Objave za torko Gorenjski glas sprejemamo do ponedeljka do 12. ure, za petkovo številko pa do četrtega do 12. ure. Sodelujte z nami - uspeh bo Vaš!

S KUPONOM GORENJSKEGA GLASA V ALPETOUREMONT NA LABORE - Če še niste izkoristili možnosti za četrtino nižje cene storitev s kuponom v servisu Alpetour Remont na Laborah: servis posluje tudi 30. in 31. decembra od 6. do 15. ure.

NOVOLETNI POHOD NA KOFCE - 1. januarja 1992 ob 19. uri se bodo izpred GOSTILNE ANKLE iz Podlublja opravili na Kofce, mimogrede bomo obiskali tudi kmetije pod Košovo.

NOVOLETNA PREDSTAVA V PREŠERNOVEM GLEDALIŠČU KRANJ - Igro G. Feydeau: DO-RE-MI-FEYDEAU si lahko ogledate 31. 12. 1991 ob 19.30 uri.

MALI OGLASI

☎ 217-960

APARATI STROJI

Prodaja motorno žago HUSQUARNO, tip 266 SG, novo. ☎ 622-581 23509
Prodaja rabljen barvni TV. ☎ 403-665 23827
OVERLOCK Pfaff, nov. z garancijo, prodaja. ☎ 215-650 23837
Prodaja RECIVER Sherwood, 2 x 100 W, nov. Britof 277, Kranj. ☎ 241-404 23852
Prodaja RAČUNALNIK C 64, z opremo. ☎ 218-480 23856
Ugodno prodaja PEČ Kupperbusch, električni RADIATOR in termoakumulacijsko PEČ, 2.5 kW. ☎ 43-005 23863

Prodaja STEDILNIK ITPP-Kuperbusch, za etažno ogrevanje. Cena ugodna. ☎ 403-235 23935
Prodaja industrijski PISALNI stroj, SINGER. ☎ 631-058 23937

GLASBILA

Prodaja 80-basno klavirsko HARMONIKO Melodija. ☎ 329-119 23844

GR. MATERIAL

Prodaja smrekove PLOHE, deb. 5 in 8 cm ter DESKE colarice. ☎ 45-672 23897

OBLAČILA

Prodaja malo rabljen SMOKING, št. 25 in ŠKORNJE št. 42-43. ☎ 215-122 23737
BUNDO za 10 let poceni prodaja. ☎ 216-104 23918

SENCILA BLED

Po ugodnih cenah vam nudimo izdelavo in montažo vseh vrst sencil - iz uvoženega materiala.

- ★ lamelne zavese
- ★ roloji
- ★ žaluzije
- ★ rolete

**10 % IZVENSEZONSKI NOVOLETNI POPUST
OBROČNO ODPLAČEVANJE**

Inf. po tel. 77-996 76-107
fax 76-107

Čelni NAKLADALEC TN 360 A, prodaja. ☎ 061/823-078 23879

Prodaja segmentni BRUSILNI STROJ Hann in Kolbe ter tridimenzionalni GRAVIRNI STROJ Deckel GK 21. ☎ 212-687 23885

Prodaja 4 močnejše ELEKTROMOTORJE. ☎ 0608/82-651 23901

Prodaja PRALNI STROJ in črno-bel TV Gorenje. ☎ 66-156 23903

Prodaja ŠTEDILNIK s pečico ter nov beton MEŠALEC. ☎ 310-240 23907

Prodaja 150-litrsko zamrzovalno OMARO Gorenje, stara 5 mesecev, še v garanciji. Cena 15.000,00 SLT. Pečnik, Rudija Papeža 3, Kranj. ☎ 23909

Prodaja kombinirani ŠTEDILNIK, 2+2, Corona Iskra, ter PIANINO. ☎ 329-063 23910

Satelitske ANTENE z montažo, dobava takoj. ☎ 242-864 23912

Komplet ZX Spectrum 64 K, prodaja za 100 DEM. ☎ 77-774 23917

Prodaja električni ŠTEDILNIK Gorenje. ☎ 213-244 23925

IZOBRAŽEVANJE

INŠTRUIRAM matematiko in fiziko za OŠ in SS. ☎ 43-141 23860

KUPIM

Kupim ženske DRŠALKE, št. 39-40. ☎ 323-916 23859

Kupim pol PRAŠICA, krmiljenega z domačo krmo. ☎ 79-941 23872

Kupim TELE, težko 100 kg. ☎ 65-939 23874

Kupim zadržljivo PARCELO ali opuščeno HIŠO. ☎ 45-550 23908

Kupim MOTOR za VW Hrošč 1200, star do letnika 1976, v dobrem stanju. ☎ 403-030 23922

LOKALI

V centru Kranja oddam v najem adaptiran LOKAL, primeren za trgovinsko ali drugo dejavnost. ☎ 324-181 zvečer 23506

V Kranju ob glavni cesti oddam DELAVNICO-samostojni objekt 60 kvad.m. za mirno obrt ali slično. ☎ 242-650 23769
Oddam manjši PROSTOR za servis ali delavnico. ☎ 633-752 23931

OBVESTILA

TRGOVINA CEKIN, AvtoCamp Dragočajna, Vam želi Srečen božič in uspešno novo leto! Obratovni čas, ob delavnikih 8-12 ure, 14-18 ure, sobota in nedelja 8-12 ure, 16-18 ure. SE PRIPOROČAMO! Informacije ☎ 061/627-067 23767

STROJIM krzno ovc, zajcev, koz. ☎ 311-248 23848

LITERARNA DELAVNICA - tečaj kreativnega pisanja za osnovnošolce in srednješolce. Usposabljanje za učinkovito pisno izražanje. Pričetek: januar 1992. Organizator: Studio "GRIVA" II, Planina 3, Kranj. Informacije na ☎ 323-752, od 8. do 11. ure 23887

MALA ŠOLA GOVORNIŠTVA - tečaj retorike za srednješolce, bodoče intelektualce. Usposabljanje za jasno ustno izražanje in javno nastopanje. Pričetek: 12. 2. 1992. Organizator: Studio "GRIVA", Planina 3, Kranj. Informacije na ☎ 323-752, od 8. do 11. ure 23888

Iščem kandidata za igro FAIR PLAY. Šifra: DOBER ZASLUŽEK 23928

OTR. OPREMA

Prodaja kombiniran italijanski otroški VOZICEK, Suha 2, Kranj. ☎ 43-423 23843

Nov otroški AVTOSEDEŽ Bob, prodaja. ☎ 691-442 23871

OSTALO

Prodaja SMETNJAKE iz pocinkane pločevine. ☎ 324-457 23817

Stare KNJIGE prodaja. Dolenc, Cankarjeva 1/a, Jesenice 23818

Prodaja 2 uokvirjena GOBELINA, 801-132 23870

Prodaja električni SVINČNIK za risanje na les. ☎ 218-929 23873

Nujno potrebujem POSOJILJO - 20.000 DEM. Vrnem 32.000 DEM v 6. mesecih. ☎ 217-891 23896

PRIDELKI

JABOLKA, neškropljena, prodaja. ☎ 78-823 23875

Prodaja domačo PŠENICO in OVES. ☎ 061/823-078 23878

Prodaja jedilni KROMPIR po 5 SLT. ☎ 49-524 23934

POSESTI

V najem oddam GARAZO v Lescah, Bric, Vojkova 7, Lesce 23819

Oddam ali prodaja GARAZO v Gradnikovi ul. ☎ 213-218 23821

PARCELO z lokacijsko dokumentacijo, 600 kvad. m., v Besnici pri Kranju, prodaja. ☎ 216-964 23905

RAZNO PRODAM

Prodaja 9 mesecev brejo TELICO, domače KRVAVICE in ZELJE. Praše 15, Mavčiče 23854

Prodaja mini ŠTEDILNIK (2 plin, električna pečica), termoakumulacijsko PEČ, 3,5 kW in zastekleno OKNO z roletom, dim. 80 x 120 cm. ☎ 324-594 23855

Prodaja 2 nova JOGIJA in 5 let star PRALNI STROJ. ☎ 325-479 23881

Prodaja nova vhodna VRATA, kupim KIPPERSBUSCH. ☎ 43-202 23921

ŠPORT

Prodaja rabljene SMUČI Elan CR 3000. ☎ 73-798 23825

STORITVE

AVTOKLEPARSTVO, Lacko Branko, Radovljica, Bevčeva 37. ☎ 75-807, Veterani - plačljivo tudi z prehrabenimi boni 23477

Lamelne zavese, žaluzije in rolete izdeluje ROLETARSTVO NOGRAŠEK, Milje 13, Visoko pri Kranju. ☎ 43-345 ali 061/50-720 23685

OBREZOVANJE in PODIRANJE drevja. ☎ 263-437 23820

RTV SERVIS Porenta, Breg ob Savi 75, Kranj. ☎ 401-347 23832

IZOLIRAM cevi centralne kurjave. ☎ 79-043 23867

SERVIS mopodov, tudi na vašem domu! ☎ 78-386 23868

MONTAŽA centralnih kurjav. ☎ 65-817, zvečer 23869

STANOVANJA

Iščem STANOVANJE v Kranju ali okolici, za dobo 1 leta. Šifra: SLOVENKA 23828

Prodaja 2-sobno STANOVANJE v Kranju. Cena po dogovoru. ☎ 312-535 23853

Takoj oddam v najem ogrevano, opremljeno SOBO, s souprabo kopalnice. ☎ 325-861 23866

Prodaja 1-sobno STANOVANJE, šifra: PLANINA III. 23890

Prodamo lastniško 1-sobno zasledeno STANOVANJE, 31 kvad. m., v Škofji Loki. Cena ugodna! ☎ 217-259 23911

Prodaja 1-sobno STANOVANJE s kabineto. ☎ 326-358 23929

VOZILA DELI

R 4 FLS, prodaja po delih. ☎ 061/823-078 23877

Prodaja Z 101 po delih. ☎ 46-350 23914

J & J TV - VIDEO - HI-FI SERVIS

popravljamo vse vrste TV, VIDEO in HI-FI naprav. Kranj, Smedliška 80, tel.: 329-886

VOZILA

Prodaja JUGO Koral 55, letnik 1989. Cena po dogovoru. Plevel, Trata 9, Cerklje 23824

Prodaja JUGO 55 A, letnik 1987. ☎ 327-814 23830

Prodaja VISO 11 RE, letnik 1985. ☎ 41-690 23833

Prodaja Z 101, registrirana do oktobra 1992. Cena 500 DEM. ☎ 64-123 23834

Zamenjam 5 let stara GOLFA diesel in novega WARTBURGA, za 2 do 3 leta stara PASSATA. Možna doplačilo! ☎ 75-660 23855

Prodaja GOLF, letnik december 1982, registriran, 83.000 km. Cena 5.500 DEM. ☎ 46-387 23836

Prodaja Z 750, letnik 1982, neregistrirana. Cena 650 DEM. ☎ 328-722 23838

Prodaja Z 101, letnik 1985. ☎ 723-724 23839

JUGO 45 AX, letnik 1988, prodaja. ☎ 692-051, zvečer 23840

Po zelo ugodni ceni prodaja dve Z 750. Podjelje 17, Bohinj 23841

Prodaja JUGO 55, letnik 1986. ☎ 50-541, torko in četrtek, od 14. do 18. ure 23845

Prodaja JUGO 45, letnik november 1982, zelo lepo ohranjen. ☎ 061/611-478 23850

Prodaja CITROEN GS 1.3 Super, Britof 277, Kranj. ☎ 241-404 23851

Prodaja Z 101 Komfort, letnik 11/1980, neregistrirana, tehnično brezhibna. Cena 900 DEM. ☎ 312-313 23861

Prodaja R 5 Campus, troje vrat, nov. Cena 12.400 DEM. ☎ 622-824, popoldan 23864

JUGO 45, letnik 7/1990, kot nov, zasčiten, prodaja. ☎ 310-061 23865

Z 128, karambolirana, prodaja. ☎ 66-710 23880

MAZDO 323 1.3, letnik 1990, prodaja. ☎ 214-880 23882

Prodaja Z 750, celo ali po delih. Podjelje 169, ☎ 70-210 23884

Prodaja Z 128, letnik 1987, Bojan Beguš, Ul. Rudija Papeža 32, Kranj. ☎ 325-549 23893

Prodaja FORD Fiesta, letnik 1978, Ogled od 7. do 19. ure. ☎ 401-249 23895

Prodaja JUGO 45 AX, letnik 1988, karambolirana. ☎ 311-197 23898

Z 101, letnik 1981, registrirana, prodaja. ☎ 621-154 23899

Prodaja nov R 5, pet vrat, metalna barva, temna stekla. ☎ 620-160 23904

Prodaja FORD KOMBI ali menjam za Karavan avto. ☎ 45-550 23906

Prodaja JUGO 45 AX, letnik 1/1988, 27.000 km, bež barve, dodatno zasčiten, cena 3.500 DEM. ☎ 74-872, Bohar, Langusova 41, Radovljica 23915

Prodaja R 4 GTL, letnik 1982, ohranjena. ☎ 47-057 23916

Prodaja JUGO 45 A, letnik 1987, cena po dogovoru. ☎ 218-215, Leban Robert, Šorlijeva 9, Kranj 23919

Prodaja VARTBURG Karavan, letnik 1979, v voznem stanju, neregistriran, cena po dogovoru. Čerin, Gorice 16, Golnik. ☎ 50-150, int. 355, dopoldan 23924

Ugodno prodaja PEUGEOT 309 GL, temnordeč, letnik 4/1987, 55.000 km. ☎ 328-068 23930

Prodaja SPAČKA, registriran do 10/1992, 900 DEM. ☎ 46-637 23936

ZAPOSLOTITVE

Zastopnike - prodajalce za prodajo revije Facana osnovnih in srednjih solah iščem. Reden in odličen zaslužek. Ponudbe: Luxuria, p.p. 91, 61111 Ljubljana, ☎ 061/268-661, int. 360 23580

DELO V AVSTRIJI! Želite katalog z naslovi za 1.600 delavskih mest, po povzetju 580 SLT, na Januar 92, p.p. 5, 62392 Mežica 23603

Iščem EKIPPO za izvajanje notranjih in zunanjih ometov. ☎ 221-321, int. 25-68 Grašič 23729

V Sp.Gorjah iščem občasno varstvo za 4 mesečnega sinka na vašem ali našem domu. ☎ 725-853 23766

Nudim DELO na domu. Dela se za izvoz. Plačilo v DEM. ☎ 622-511 23829

Nudim DELO na domu - PAKIRANJE. Pošljite vaš življenjepiš. Sprejemam samo pisne ponudbe. Vido Zupančič, Štefotova 7, Kranj. ☎ 23886

Iščemo mlajšega, pridnega fanta za DELO v Biljard klubu v Kranjski gori. Šifra: SLOVENEK 23892

Pridnim in poštenim nudim honorarno DELO. ☎ 41-493 ali 422-305 23894

V Besnici dobite nemško HIRANO in OPREMO za pse. ☎ 403-286 23849

Prodaja 150 kg težkega PRAŠICA, krmiljen z domačo krmo. ☎ 48-051 23857

Prodaja MESO od krave. ☎ 68-237 23858

Prodaja črno PUDLICO, stara 9 tednov. ☎ 70-505 23862

Prodaja srednje SNAVCERKO z rodovnikom. ☎ 061/823-078 23876

Oddam dva mlada MUCKA. ☎ 213-994

Prodaja PRAŠICA za zakol. Smartno 28, Cerklje. ☎ 422-806 23900

Prodaja KRAVO po izbiri. Tine Hafnar, Binkelj 7, Škofja Loka 23902

Prodaja 10 dni staro TELIČKO, črnobelo, Vrba 23, ☎ 802-088 23913

Prodaja TELIČKO trizjiko, staro 10 dni, Struževo 9, Kranj 23923

Prodaja MESO od krave in večjo količino domačega ŽGANJA. Sr. Bitnje 18, Zabljica 23926

Prodaja MESO mladega bika. ☎ 65-548 23927

Prodaja PRAŠICA 180 kg težkega. ☎ 422-558 23932

Prodaja TELETA (težkega) 100 kg. Velesovo 40, Cerklje 23933

ŽIVALI

Prodaja 10 dni stara BIKCA. Praprotna policja 29, Cerklje 23774

Prodaja 10 dni stara BIKCA. Sp. Brnik 25, Cerklje 23810

Prodaja 10 dni stara BIKCA. Podbrezje 67, Duplje 23822

Prodaja 5 tednov stara BIKCA. Podbrezje 160, Duplje 23823

Prodaja PRAŠICA za zakol. ☎ 061/627-080 23826

Prodaja 3 tedne stara TELIČKA. ☎ 73-148 23842

Prodaja 7 tednov stare PRAŠIČKE. Pivka 7, Naklo 23846

Prodaja BIKCA za plemo. ☎ 45-787

ZAHVALA
Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega ata in pradedka

JANEZA ŠKOFICA

se najiskrenejše zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem ter vsem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem za besede tolažbe, za osebno in pisno izražena sožalja, za darovane vence in cvetje ter vsem, ki ste karkoli dobrega naredili zanj.

VSJ NJEGOVI

Kranj, Suha pri Predosljah, Ljubljana, 19. decembra 1991

ZAHVALA
Ob prezgodnji smrti našega ljubega moža, očeta, tasta, dedka in pradedka

FRANCA MOHINSKI

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom in znancem, ki ste se od pokojnika poslovili v tako velikem številu, mu podarili cvetje, nam izrazili sožalje in nam st

Otepanje pod Studorjem ali

Srečno novo leto

V Bohinju ne koledujejo, ampak otepljejo. Ne pojejo in ne prosijo, pač pa voščijo srečo in zdravje v novem letu in se maščujejo, če dar ni bil, kot bi moral biti.

Studor v Bohinju, 26. decembra - Otepanje v Studorju v Bohinju se je ohranilo vse do današnjih dni. Zdaj pa celo postaja eno od pomembnih nekdanjih ljudskih prvobitnosti in domorskih značajev v prikazovanju turistične ponosnosti in nevsiljive (želja prebivalcev Studorja in njihovega domačina, ministra za turizem v občinski vladi Jožeta Cvetka je prav ta) ponudbe.

Med 42 hišami oziroma nekaj nad 100 domačini se je letos na sv. Štefana, ko se zač-

nja Sončno novo leto, zbralo šest, sedem fantov, ki še niso poročeni, še niso bili pri voja-

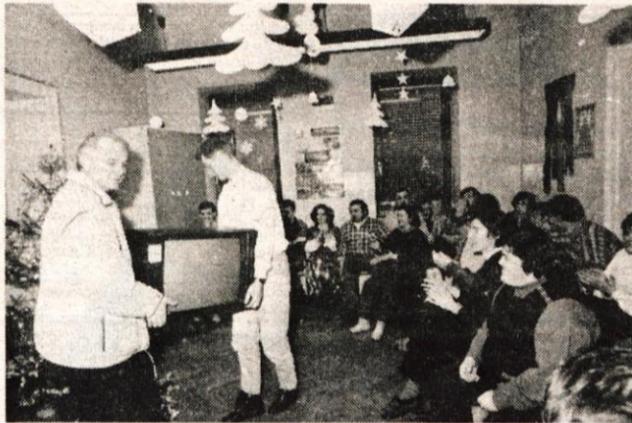

kih, zbralo in šlo po poti prvobitne šege zvečer od hiše, stopili vanjo, če je gorela luč, in zaželeli srečno novo leto. Za obisk so dobili v vrečo klobase, v košaro jajca in v steklenico žganje, v škatlo pa denar. Večsah so igrali na "kempel" in druge domače instrumente, dokler jih ni "izrinila" harmonika. Vsak obisk in dar pa je skrbno zapisoval njihov "mer" (vodja).

Tudi letos je bilo tako in tudi za naprej naj bi bilo. Zbrali so se fantje v Oplenkovi hiši v Studorju 16, ki je hiša muzej in je prav po zaslugi etnologa Vladimira Knifca obnovljena v svoji prvobitni arhitekturi. Najpomembnejše pa je, da je "živa", saj zanjo skrbi Resmanova družina, sicer njena sosedka.

Niko Kuret, znani raziskovalec slovenskih šeg, razlaga, da predstavljajo noveletni koledniki - otepovci - duše umrlih, ki se v času dvanajstih noči mraka in skrivnosti od Božiča do Treh kraljev, ali bolje od sončnega obrata v prve dni novega leta, vračajo med žive, se maščujejo, si nasilno jemljejo darove, a prinašajo hkrati blagoslov in zdravje družini in živini. Ta šega se je ohranila samo v Bohinju pod Studorjem in v Stari Fužini na Štefanov večer, v Srednji vasi, Češnjici in na Jereki pa na silvestrovo.

V četrtek so se torej v Studorju domačini srečali z otepovci, z duhovi umrlih, ki imajo pravico biti nasilni in neprijetni in zahtevati darove, a prinašajo srečo. Domačini jim pravijo šeme in po večini so si nekdanj (in danes prav tako vaščani) želeli njihovega obiska. Če pa se je kje kdaj zgodilo, da jim niso odprli, med Bohinjci krožijo zgodbe tudi o takšnih dogodkih in o strašnem maščevanju, predvsem pa o špotu in sramoti, ki sta zadela takšno hišo. No letošnje šeme v četrtek zvečer so bile prav prijetne in tudi špot ter sramota nista padla na nobeno hišo v Studorju. ● A. Žalar

Barvni televizor za božično darilo - Območni odbor Socialdemokratske stranke Kranj je pred božičem podaril učencem in učiteljcem osnovne šole s prilagojenim programom Helene Puhar v Kranju barvni televizor. Šoli sta ga izročila predstavnika stranke Branko Grims in Peter Tomazin. Darovalci so bili na šoli deležni enkratnega sprejema, kar kaže, da so se prav odločili in televizor podarili tistim, ki ga najbolj potrebujejo. J. K., slika G. Sinik

Kranjski otroci in njihovi starši so dedka Mraza nadvse množično sprejeli. Nad takim obiskom je bil malce presenečen celo sam dedek Mraz, ki je med drugim dejal: »Miklavž obdaruje ta pridne«, Božiček »ta verne«, dedek Mraz pa obdaruje vse otroke. Foto: Jure Cigler

Delovni aktivisti RK Bistrica

Prireditev za 80-letnike

Tržič, 29. decembra - Kako malo je treba, da se osreči starejše krajanje, se je ponovno pokazalo pred kratkim v Bistrici pri Tržiču. Tu so namreč aktivisti Krajevnega odbora RK Bistrica pripravili sprejem za vse 80 in več let stare krajanje Bistrice. Otroci bistriskega vrtca Deteljica so jim v Osnovni šoli heroja Bračiča v Bistrici priredili prisen kulturni program, poln igrice, deklamacij, najbolj pa so navdušili mladi pevci 40-članske pevskega zbora vrtca in plesalci. Svoje najstarejše sokrajanje - prišlo jih je okrog 30 - so aktivisti RK tudi skromno obdarili.

Ves mesec je v Bistrici tekla posebna akcija pomoči RK družinam z več otroki in nizkimi osebnimi dohodki. Pomoči je bilo deležnih skupno okrog 60 družin. Zdjaj pa aktivisti RK v Bistrici že pripravljajo program za prihodnje leto. Med drugim bodo za svoje krajanje pripravili nekaj zanimivih zdravstvenih predavanj. ● D. Dolenc

Za
USPEŠEN
posel propagandna
OBJAVA
v Gorenjskem glasu
Pokličite
218-463

Bralcem, sodelavcem, poslovnim sodelavcem, dopisnikom, kolegom in vsem drugim, ki ste nam pisali in želeli uspehe in zadovoljstva v novem letu 1992, se zahvaljujemo in vam želimo mirno, zadovoljno in uspešno '92.
Uredništvo

Zadnje letošnje zasedanje republiške skupščine

Poslanci omagali pred ciljem

Ljubljana, 27. decembra - Slovenska skupščina na zadnji letošnji seji ni sprejela nove pokojninske, invalidske in zdravstvene zakonodaje, ki bi začela veljati 1. januarja prihodnje leto. Pri pokojninskem zakonu se je zataknilo pri usklajevanju, ker ni bilo sklepčnosti, zaradi enakega razloga pa tudi ni bil sprejet nov zakon o zadržkih, kar so naknadno, na zahtevo zbora občin, uvrstili na dnevni red. Tudi zakoni o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, o zdravstveni dejavnosti in lekarniški dejavnosti niso bili sprejeti, tako da se bo zdravstvo še naprej financiralo iz proračuna, kako pa bo zaradi nesprejema v prihodnjem letu de-

loval pokojninski in invalidski sistem, pa se bo treba še dogovoriti. Utegne se zgoditi, da bo nova zakonodaja začela veljati čez eno leto, ker so spremembe med letom na tem področju nemogoče. Neusklajen ostaja še naprej zakon o prometnih davkih, pa tudi republiški proračun še ni sprejet, zato je skupščina sprejela zakon o začasnem financiranju proračuna v prvem trimesečju prihodnjega leta na letošnji osnovi, to pa znaša dobrih 33 milijard tolarjev.

Poslanci odhajajo sedaj na počitnice, ponovno pa se bodo sešli v sredo in četrtek, 15. in 16. januarja. ● J. Košnjek

V Bohinju za novo leto ne bo prazne postelje

Celo za nenapovedane Italijane zmanjkuje prostora

Bohinj, 28. decembra - Po poletnem turističnem boju v Bohinju je septembra večina hotelov in zasebnih sob ostala praznih, te dni pa bo spet težko najti prazno posteljo. Vendar pa bodo hoteli polni le tri dni, nato pa spet obeta negotova sezona.

"Med božičnimi prazniki je Bohinj spet oživel, začeli so prihajati domači gostje pa tudi tujci. Hoteli in zasebne sobe so bili polovično zasedeni. Že danes in dan pred novim letom pa pri nas ne bo mogoče dobiti prazne postelje, saj so tako hoteli kot zasebne sobe za prazničke razprodani. Pravzaprav se celo bojimo, kam bomo dali goste iz Italije, ki navadno nenapovedani prihajajo na silvestrovo. Ponavadi jim potem lahko oddamo le sobe, ki se si-

cer pozimi zaradi kurjave ne oddajajo..." pravi tajnik TD Bohinj Marjan Malej.

Žal pa podatki o rezervacijah v naslednjih mesecih niso obetavni. "Kot kaže bo zelo malo gostov do zimskih počitnic, pa še za takrat ni prida rezervacij. Ker v glavnem računamo na Slovence, je težko karkoli napovedovati, saj se Slovenci za počitnice odločamo zadnji hip. Za naprej pa bo marsikaj odvisno od razpleta

političnih dogodkov," je povedal Marjan Malej.

V Bohinju, kjer je navado poleti in pozimi vrsta turističnih prireditev, letos ne pripravljajo posebnih programov. Upajo pa, da bo tudi v dolini kaj snega, da bo zamrznilo jezero in da bodo gostje vendarle prišli. Takrat jim bodo seveda pripravili prijetne urice in kaj iz programa nekdanjih znanih turističnih prireditev. ● V. Stanovnik

Naslednja številka bo izšla v torek, 7. januarja.

POLEG IZBORA
PRAKTIČNIH DARIL PO
ZELO UGODNIH CENAH

DO 31. DECEMBRA
ŠE 15%
ZNIŽANJE CEN

za skoraj celotni prodajni program
iz zalog Merkurjevih prodajaln,
za takojšnja plačila nad 2.000 SLT.

PA ŠE ZA DODATNIH
5% CENEJE!

KAKO? Vprašajte
prodajalke in prodajalce
v
MERKURJEVIH
prodajalnah.